

Oslo

Utdanningsetaten

Skolebehovsplan 2026–2045

Utdanningsetatens høringsutkast
Høringsperiode 13. mars–14. mai
2025

Innhold

SKOLEBEHOVSPLAN 2026–2045	4
OSLO KOMMUNES MÅL OG AMBISJONER	5
SKOLEBEHOVSPLANENS BIDRAG FOR Å NÅ KOMMUNEMÅLENE	6
SITUASJONSBESKRIVELSE FOR PLANPERIODEN	9
BEHOV FOR MER EFFEKTIV BRUK AV RESSURSER	9
ØKT BEHOV FOR AREALER TIL BYOMFATTENDE SPESIALSKOLER- OG SPESIALGRUPPER	10
ØKT VIDEREGÅENDE OPPLÆRINGSBEHOV, MEN USIKKERT OMFANG	10
UTNYTTELSE AV EKSISTERENDE KAPASITET I VIDEREGÅENDE SKOLE	11
ØKT TIDSBruk OG KOSTNADER I BYGGEPROSJEKTENE	11
MIDLERTIDIGE SKOLELØSNINGER OG INNLEIE AV AREALER	12
AREALSIKRING	12
HØRING OG POLITISK BEHANDLING	13
SKOLESTØRRELSER I GRUNNSKOLEN	15
OPPFYLLINGSGRAD	16
INNTAKSOMRÅDER FOR BARNETRINN	16
UNGDOMSSKOLETILHØRIGHET	16
FRAMDRIFT OG FERDIGSTILLELSSESÅR	17
PLANSTRUKTUR OG OMRÅDEINNDDELING	17
SKOLEBEHOV OG TILTAK 2026–2045 I GRUNNSKOLEN	19
OMRÅDE 1 SENTRUM SØR	20
OMRÅDE 2 SENTRUM ØST	22
OMRÅDE 3 SENTRUM NORD	25
OMRÅDE 4 SENTRUM VEST	27
OMRÅDE 5 ULLERN	29
OMRÅDE 6 VESTRE AKER	31
OMRÅDE 7 NORDRE AKER	33
OMRÅDE 8 BJERKE	35
OMRÅDE 9 GRORUDDALEN VEST	38
OMRÅDE 10 GRORUDDALEN NORD	40
OMRÅDE 11 GRORUDDALEN ØST	42
OMRÅDE 12 ØSTENSJØ	44
OMRÅDE 13 NORDSTRAND	46
OMRÅDE 14 SØNDRE NORDSTRAND	49
BYOMFATTENDE SPESIALSKOLER- OG SPESIALGRUPPER I GRUNNSKOLEN	51
INNFØRINGSOPPLÆRING	53
LISTE OVER EKSISTERENDE VIDEREGÅENDE SKOLER I OSLO SKOLEÅRET 2025/2026	57
FRAMSKRIVING FOR VIDEREGÅENDE OPPLÆRING	58
STATUS VEDTATTE OG IGANGSATTE UTBYGGINGSPROSJEKTER	60
PÅGÅENDE OG KOMMENDE UTREDNINGER	62
INDIVIDUELT TILRETTELAGT OPPLÆRING I VIDEREGÅENDE OPPLÆRING	63

TILBUD FOR ELEVER 16–19 ÅR MED KORT BOTID.....	64
VOKSENOPPLÆRING	66
FAGSKOLEN.....	71
SYKEHUSSKOLEN I OSLO.....	73

Skolebehovsplan 2026–2045

Osloskolen har skoleåret 2024/2025 rundt 64 000¹ elever i grunnskolen. Elevantallet i grunnskolen har de siste årene økt gradvis, men det er i ferd med å endre seg. Antall barn og elever i grunnskolen synker. I mange områder av Oslo er det for mye kapasitet, og det er ikke behov for like mange skoler. Samtidig er det i andre deler av byen fortsatt behov for flere elevplasser, særlig i byutviklingsområdene. Det er også et generelt behov for økt kapasitet til språkopplæring og i byomfattende spesialskoler- og spesialgrupper i grunnskolen. Videre har en del skoleanlegg behov for totalrehabilitering, mindre rehabiliteringsarbeider eller vedlikehold for at alle elever og ansatte skal ha trygge og egnede skoleanlegg.

Det er rundt 30 000 elever, deltakere og studenter i videregående skoler, voksenopplæring og Fagskolen i Oslo, og det er fortsatt et stort behov for ny kapasitet. Det er for få plasser i ordinær videregående skole, og det er også økende behov for voksenopplæring, norskopplæring og spesialundervisning.

Utdanningsetatens høringsutkast til Skolebehovsplan 2026–2045 presenterer mål, ambisjoner og utfordringer knyttet til planlegging av skolekapasitet i Oslo kommune. Deretter beskrives skolebehovet og tiltak for bedre kapasitetsutnyttelse og skolestruktur i planperioden for grunnskolen, videregående opplæring og de byomfattende tilbudene.

I denne høringen legges det fram tiltak for å

1. Effektivisere skolestrukturen i Osloskolen ved nedleggelse eller omstrukturering av eksisterende skoler,
2. sikre dagens kapasitet med rehabilitering, og
3. øke kapasiteten ved nybygg.

Grunnlaget for planen er befolkningsframskrivninger, utredninger og politiske vedtak for planlegging og utbygging av skolekapasitet. Tiltak som utløser store investeringsbehov, utredes i tråd med Oslo kommunes investeringsinstruks². Arbeidet med forslag til kapasitetsreduksjon i grunnskolen er nærmere beskrevet i rapporten *Forslag til endringer i skolestrukturen i Oslo* som legges ved dette høringsutkastet.

¹ Elevtallet inkluderer elever i byomfattende skoler og spesialgrupper, innføringstilbud, Språksenteret og de ordinære grunnskolene

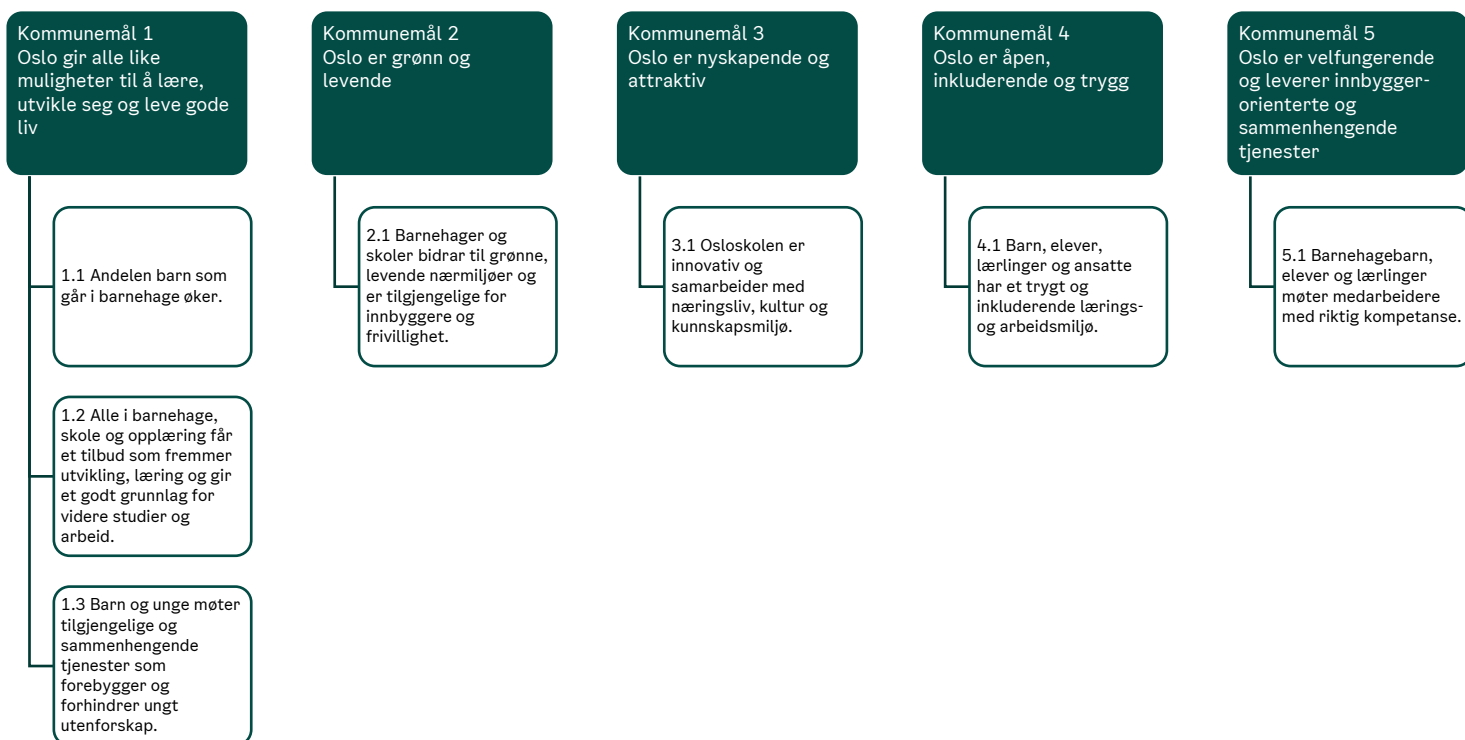
² Revidert instruks for beslutningsprosessen i investeringsprosjekter

Oslo kommunes mål og ambisjoner

Kommuneplanen er det øverste styringsdokumentet i Oslo kommune og setter retning for den langsiktige utviklingen. Høsten 2024 ble det vedtatt en ny planstrategi for 2024–2027. Strategien skal fungere som et verktøy for bedre og mer behovsstyrt kommunal planlegging og omtaler viktige føringer og prinsipper. Det er i planstrategien definert seks samfunnsflokter.

- klima- og naturkrisen
- den demografiske utfordringen
- fattigdom og økende ulikhet
- ungt utenforskap
- krevende boligmarked og bærekraftig by
- trusler mot trygghet og samfunnssikkerhet

Å løse utfordringer knyttet til disse samfunnsflokkene krever samarbeid på tvers av kommunens sektorer. I forslaget til ny samfunnsdel i kommuneplanen er det derfor definert fem felles kommunemål som krever samarbeid på tvers av sektorer. Disse ble også lagt til grunn for Oslo kommunes Budsjett 2025, sammen med sektormål som beskriver hvordan de ulike delene av kommunen skal bidra til å møte de felles målene³.

Felles kommunemål med tilhørende sektormål for utdanningssektoren fra Budsjett 2025.

³ www.oslo.kommune.no/politikk/budsjett-regnskap-og-rapportering/budsjett-2025/budsjettforslag-2025-og-okonomiplan-2025-2028/

Skolebehovsplanens bidrag for å nå kommunemålene

Byrådetts ambisjon er at Osloskolen skal være best i landet til å løfte elevene og utjevne sosiale forskjeller. I Budsjett 2025³ står det videre om byrådetts ambisjoner for skolesektoren:

Vi skal satse på skolen for å øke motivasjonen hos elever og lærere, slik at flere kan fullføre en utdanning, realisere sine drømmer og bidra til et bedre samfunn. Byrådet vil sikre skolene et økonomisk handlingsrom og skjermer skolene gjennom økonomisk krevende tider i budsjettet for 2025.

Skolebehovsplanen skal, både ved planlegging av skolekapasitet, og bygging og drift av skoler, bidra inn i Oslo kommunes arbeid for å møte de felles målene. Skoleanleggene skal gi elever og ansatte et godt fysisk skole- og arbeidsmiljø. Skolekapasiteten skal møte forventet elevvekst og ha god kvalitet. Skolebyggene og uteområdene skal legge til rette for trygge og gode fellesskap som fremmer helse, trivsel og læring for alle. Skolekapasiteten skal møte forventet elevvekst og bidra til at flere fullfører og består hele skoleløpet. På denne måten bidrar skoleanlegg til å møte sektormålene for utdanningssektoren.

Mål 1: Oslo gir alle like muligheter til å lære, utvikle seg og leve gode liv

Alle i skole og opplæring skal bli godt forberedt på å lykkes i videre studier og arbeid for å skape muligheter for enkeltmennesket og forhindre utenforskap. (Budsjett 2025)³

Skolebyggene i seg selv kan ikke skape muligheter, løse ulikheter eller forhindre utenforskap. Men læringsstøttende og inviterende arealer kan bidra til at elevene trives i skolen, deltar i undervisningen og fullfører utdanningen. Det kan videre føre til høyere arbeidsdeltagelse, mindre utenforskap og mindre ulikheter for kommunens innbyggere.

Skoleanleggene skal tilby varierte læringsarenaer som kan gi elevene praktiske og livsnære erfaringer som fremmer motivasjon og innsikt. Byggene og utearealene skal gi mulighet til å bruke ulike læringsaktiviteter og arbeidsmetoder, slik at det kan tilrettelegges for tilpasset opplæring og skjerming ved behov.

For å forhindre ungt utenforskap og økende ulikhet er det svært viktig med godt tilpasset opplæring og et skolemiljø som fremmer inkludering. God planlegging av skolenes plassering, størrelse og utforming kan hjelpe skolene med å få til vellykket tilrettelegging. I tillegg må skoleanleggene legge til rette for gode samarbeid med aktører utenfor skolens organisasjon, aktører som også er med på å skape et inkluderende miljø.

Kapasiteten i skole- og læreplasser skal møte forventet utvikling i antall elever og lærlinger, og byggene skal bidra til et trygt og inkluderende læringsmiljø. Befolkningsframskrivninger viser at den demografiske elevsammensetningen er i endring. Som følge må kapasiteten i noen steder reduseres.

Tilbudsstrukturen i videregående opplæring skal være fleksibel og tilpasses endringer i samfunnets behov og i arbeidsmarkedet. Det skal tilrettelegges for mer fleksible skoleløp for alle elevgrupper, også innen voksenopplæring. Det gir skoleløp som er tilpasset varierte forutsetninger og behov, slik at elever kan fullføre videregående som privatist, deltidselev, i kombinasjon med jobb og over lengre eller på kortere tid enn normert. Det skal også legges til rette for kvalifisering og livslang læring.

Mål 2: Oslo er grønn og levende

Det er viktig å skape gode og åpne møteplasser og nærmiljøer som er tilgjengelige for innbyggerne og frivilligheten. Byrådet vil sikre kvelds åpne skoler med meningsfylte aktiviteter og trygge voksne til stede. For at det skal være attraktive skolearealer, vil byrådet igangsette et grønt skolegårdsloft. (Budsjett 2025)³

Gode skoleanlegg, plassert på sentrale steder i nærmiljøet, er en viktig del av byutviklingen. Skolene utgjør naturlige samlingspunkt også utenom skoletiden, og skolens arealer er attraktive for andre aktører i samfunnet. For å få til bærekraftig arealbruk, er det nødvendig å sikre aktiv bruk også utenfor skoletiden. Ved planlegging av skoleanlegg skal det derfor vurderes å plassere andre kommunale tjenester slik som idretts- og kulturlokaler, barnehager, ungdomsklubber, bibliotek, frivillighetsaktiviteter og bydelstjenester.

For å styrke oppvekstmiljøet og skape velfungerende nabolag, skal det legges til rette for nærmiljøskoler i samarbeid med bydeler og frivillige aktører. Skolene skal også være mer åpne og tilgjengelige for frivillige aktører som ønsker å benytte seg av skolens lokaler etter skolens åpningstid. Utviklingen av en bookingløsning sikrer byens innbyggere tilgang til fellesskapets arealer på en enkel måte.

Skoletilhørighet i grunnskolen skal legges til rette for nærskoler. Ved utforming av inntaksområder vil avstander, trygge skoleveier og områdets naturlige nærområde vektlegges.

Klima- og naturkrisen er den største utfordringen samfunnet står overfor. Skolebehovsplanen kan fremme tiltak som bremser klimaendringene ved å redusere utslipp og bevare natur. I byggeprosjekter skal gjenbruk og rehabilitering av eksisterende bygningsmasse alltid vurderes før man går videre med nybygg i skoleutbyggingsprosjekter. Klimagassutslippene reduseres ved å oppgradere eller endre på eksisterende bygg framfor å bygge nytt. I tillegg må hvert prosjekt vurdere muligheten for gjenbruk av byggematerialer. All gjenbruk vil redusere utslippene som er knyttet til produksjon av nye materialene. Oppgraderte bygg og nybygg bør følge høye standarder for å redusere klimapåvirkning i byggets livsløp. Det må settes av tilstrekkelig med midler til forvaltning, drift og vedlikehold for å forlenge skoleanleggenes levetid og støtte elevenes læring.

Etablering av midlertidige bygg har stor påvirkning på klima. Midlertidighet for skoleprosjekter bør søkes løst på en måte som utnytter allerede eksisterende kapasitet på en god måte.

Skoleanleggene kan også medvirke til å redusere konsekvensene av klimaendringene. Skolens utearealer er viktige arealer for å skape grønne lunger, bevare naturmangfold, håndtere overvann og skape attraktive byrom. Utforming, valg av materialer, spesielt permeable overflater, og stor andel av grøntareal er allerede i dag en del av alle prosjektene Utdanningsetaten gjennomfører.

Videre skal det i skoleplanlegging og -utbygging legges vekt på innovative og bærekraftige løsninger for energiproduksjon, valg av bærekraftige byggematerialer og bruk av moderne teknologi. I alle skoleprosjekter bør det tilrettelegges for urban dyrking og/eller skolehage.

Bærekraftig ressursutnyttelse fordrer at kommunen utnytter tilgjengelige arealer på en effektiv måte og unngår tomme bygg som krever oppvarming og vedlikehold. Dette krever at kommunen, i større grad enn tidligere, har fokus på hvordan man kan få brukt disse arealene til skoleformål eller andre kommunale formål. En bærekraftig ressursutnyttelse krever at kommunen tilpasser

antallet elevplasser til elevbehovet i de ulike delene av byen og reduserer ubrukte arealer i skoleanleggene.

Mål 3: Oslo er nyskapende og attraktiv

Byrådet vil legge til rette for at Osloskolen er innovativ og samarbeider med næringsliv, kultur og kunnskapsmiljø. De videregående skolene skal ha en tydelig faglig profil og være attraktive for elevene. Osloskolen skal ha et bredt tilbud der elever med behov for noe utover den ordinære undervisningen, som talentsatsinger, forserte løp eller alternative opplæringsarenaer, skal få tilbud om dette. (Budsjett 2025)³

Som følge av inntaksmodellen for Oslo, vil det være stor forskjell på antall søkere til de videregående skolene. Dette er en selvforsterkende effekt av å ha fritt skolevalg, der populære skoler får flere søkere. Utdanningsetaten anser det som viktig å bruke de virkemidlene som er tilgjengelig for å motvirke eller begrense denne effekten ved å bidra til å sikre attraktive skoler. Dette gjøres blant annet gjennom arbeidet med overordnet skolestruktur, fordeling av utdanningsprogram, utvikling av skoleprofiler med relevante samarbeidspartnere, og plassering av skoler nær kollektivknutepunkter slik at skolen er lett å nå for store elevgrupper. Skolebehovsplanens tiltak kan legge til rette for dette arbeidet.

Det skal tilrettelegges for mer fleksible skoleløp for alle elevgrupper. Det betyr at skoleløpet er tilpasset varierte forutsetninger og behov, slik at elever kan fullføre videregående som privatist, deltidselev, i kombinasjon med jobb og på lengre eller på kortere tid enn normert. Det må planlegges for å sikre kapasitet til denne tilretteleggingen.

Mål 4: Oslo er åpen, inkluderende og trygg

Det må være gode lærings- og arbeidsmiljø for barn, elever, lærlinger og ansatte. Ansatte skal ha kompetanse til å sikre gode lærings- og arbeidsmiljø og gi veiledning og støtte til skolene i krevende saker i skolemiljøet. (Budsjett 2025)³

Elever og lærlinger har rett på trygge, gode og inkluderende læringsmiljø som fremmer helse, trivsel og læring og er frie for mobbing, vold og overgrep. Skoleanleggene kan bidra til dette. Læringsmiljøene skal være inspirerende, og oppfordre elevene til å være nysgjerrige, oppdagende og skapende. Skoleanleggene skal tilby varierte læringsarenaer som gir elevene praktiske og livsnære erfaringer og fremmer motivasjon og innsikt. Bygningene og utearealene skal legge til rette for ulike læringsaktiviteter og arbeidsmetoder. Mangfold skal anerkjennes som en ressurs i arbeidet med å skape et inkluderende og inspirerende læringsmiljø. Skoleanleggene skal utformes slik at de er tilgjengelige for alle elever. Universell utforming skal prioriteres, og det skal utvikles fleksible arealer som imøtekommer dagens læreplaner og framtidige behov.

Utearealene skal bidra til læring, trivsel og fysisk aktivitet, og de skal være varierte, tilpasset ulike aldersgrupper og interesser, samt mulig å bruke året rundt. Terrengforskjeller og tak kan utnyttes til lek og læringsstøttende aktiviteter, og lekeapparater bør tilpasses og skreddersys. Skolegårdene skal være tilgjengelige for alle og fungere som lokale møteplasser i nærområdet utenfor skoletid.

Mål 5: Oslo er veldrevet og leverer innbyggerorienterte og sammenhengende tjenester

Det er viktig at alle møter medarbeidere med riktig kompetanse. Osloskolen skal være en attraktiv arbeidsplass. For at barn og unge som trenger det, skal få riktig hjelp til riktig tid er det avgjørende at ansatte i barnehager og skoler er godt kjent med andre tjenester og vet hvilke forpliktelser de har til å samarbeide med dem. Byrådet har igangsatt et omfattende tverrsektorielt arbeid knyttet til ungt utenforskap, hvor målet er å sikre at unge mellom 12-24 år som står i fare for å falle ut av jobb eller utdanning, skal få oppfølging og hjelp til å lykkes i livet. (Budsjett 2025)³

Osloskolen skal gjennom samarbeid ivareta elevenes helse, trivsel og læring. Skoleanleggene kan spille en viktig rolle for å tilrettelegge for samarbeid med andre.

Skoleanleggene skal romme laget rundt eleven for å sikre tidlig innsats og at hjelpetjenestene for barn, unge og deres familier er lett tilgjengelig.

Skolebyggene må være tilpasningsdyktige. De skal bygges for å stå i lang tid og må møte framtidens behov for opplæring. Planleggingen skal legge vekt på fleksibilitet, langsiktighet og sambruk for å møte de skiftende behovene i skolekapasiteten. Skoleanleggene skal kunne justeres og omstruktureres i tråd med skiftende elevtall og pedagogiske krav.

Situasjonsbeskrivelse for planperioden

I tiåret som vi har lagt bak oss, har det vært en stor vekst i barnebefolkningen i Oslo. Det har gitt behov for nye skoler, utvidelser og rehabiliteringer av eksisterende skoler. Framover forventes det at det i deler av Oslo er for mange elevplasser. Vi må vurdere hvordan vi bedre kan tilpasse skolestrukturen til elevbehovet. I områder med behov for flere elevplasser, må det fortsatt etableres ny kapasitet. Samtidig er kommunens økonomiske handlingsrom mindre enn tidligere, noe som krever mer effektiv ressursbruk.

Det er stort behov for økt kapasitet i byomfattende spesialskoler- og spesialgrupper, men omfanget er usikkert, og det arbeides både med ny framskrivingsmetodikk og med en overordnet strategi for denne typen opplæring. Det er usikkerhet knyttet til behovet for kapasitet i videregående opplæring sett i lys av ny opplæringslov og fullføringsreformen, og det er også utfordrende å få fullstendig utnyttet deler av den eksisterende kapasiteten.

I tillegg til endringer i behovet, er det utfordringer knyttet til forsinkelser og økte kostnader i de planlagte byggeprosjektene. Forsinkelsene har ført til flere midlertidige skoleløsninger og mer innleid areal for å møte elevbehovet. I en tettbebygd by er det også stadig vanskeligere å sikre tomter til etablering både midlertidige og permanente skolebygg.

Behov for mer effektiv bruk av ressurser

I mange deler av Oslo forventes det vedvarende overkapasitet på barne- og ungdomstrinnet i planperioden. Samtidig er kommunens økonomiske handlingsrom mindre enn tidligere år. Utdanningssektoren kan bidra gjennom å vurdere tiltak som muliggjør en mer effektiv bruk av skoleanleggene enn i dag. En effektiv bruk av ressurser bidrar til økonomisk handlingsrom som kan brukes til å utvikle gode tjenester som er til gode for innbyggere i Oslo.

Utdanningsetaten har fra sommeren 2024 og fram til høringen av skolebehovsplanen gjennomført en analyse for skolestrukturen i grunnskolen i Oslo. Formålet med denne analysen er

å lage et beslutningsgrunnlag for tiltak som kan bidra til at skolekapasiteten bedre tilpasses det forventede elevbehovet. Skolekapasiteten skal utnytted bedre gjennom å redusere overkapasitet i både eksisterende og nye skoleanlegg. Endringer i skolestrukturen skal gi økonomiske besparelser. Besparelsene kommer både gjennom å kutte investeringskostnader og kostnader knyttet til drift av skoler. Samtidig er det viktig at forslagene ikke går på bekostning av elevenes læringsmiljø. *Forslag til endringer i skolestrukturen i grunnskolen Oslo* inneholder analysene og begrunnelser for de anbefalte tiltakene. Rapporten er vedlegg til Skolebehovsplan 2026-2045.

Økt behov for arealer til byomfattende spesialskoler og spesialgrupper

Det er utfordrende å lage prognoser for kapasitetsbehovet i byomfattende tilbud for elever som trenger individuell tilrettelegging fordi både behovet og elevenes ønsker endrer seg over tid. Samtidig må søkemønster og behov i hele grunnskoleløpet ses i sammenheng med behovet i videregående skole, og det er viktig at man sikrer en god overgang mellom ulike skoleslag, fra barneskolen til ungdomsskolen til videregående opplæring.

Felles for både grunnskolen og videregående opplæring er at etablering av byomfattende grupper alltid vurderes ved planlegging av totalrehabilitering og bygging av nye skoler.

Bystyret vedtok i forbindelse med behandling av forrige skolebehovsplan⁴ følgende:

Bystyret ber byrådet gjennomgå Oslos spesialskoler og det spesialpedagogiske tilbudet i Osloskolen. Framtidige skolebehovsplaner skal inneholde planer for å utvide kapasiteten til å møte det faktiske behovet i byen.

Utdanningsetaten ser et økt behov for plasser for byomfattende spesialskoler- og spesialgrupper i planperioden; det gjelder både byomfattende grupper og skoler. Det er ønskelig å sikre sterke fagmiljøer og gode læringsmiljøer både for nærskolen i grunnskolen, og i byomfattende tilbud i hele opplæringsløpet.

Det er en økning i antall søkere med autismespekterforstyrrelser med stort behov for tilrettelegging. Behov for flere elevplasser gjelder både grunnskolen og i videregående skole. Dette er elevplasser som krever særskilt fysisk tilrettelegging. For videregående plasser ser Utdanningsetaten et særlig behov for flere plasser innen hverdagslivstrening.

Utdanningsetaten utvikler en ny modell for å beregne framtidig behov for antall elevplasser i byomfattende spesialskoler- og spesialgrupper både for grunnskolen og for videregående skole. Det er utfordrende å prognostisere dette behovet presist, siden populasjonen er liten i hver enkelt gruppe, og flere faktorer påvirker antallet. Den nye modellen vil tas i bruk i løpet av 2025. Etter hvert som man får mer erfaringsdata vil usikkerheten i framskrivingene kunne reduseres. Mulige løsninger for å øke behovet, må utredes videre.

Økt videregående opplæringsbehov, men usikkert omfang

Det er behov for flere plasser i videregående opplæring i Oslo framover, både fordi det blir flere i denne aldersgruppen og fordi fullføringsreformen og ny opplæringslov høyst sannsynlig vil føre til flere elever. Samtidig som behovet for voksenopplæring og norskopplæring øker. Fullføringsreformen har som mål at ni av ti skal fullføre og bestå videregående opplæring i 2030. I Oslo er det nå åtte av ti elever som fullfører og består. Det er mange flere elever som ikke

⁴ <https://einnsyn.no/moeteregistrering?id=http%3A%2F%2Fmoetesaksregistrering.einnsyn.no%2F23321509-BC0D-42C6-87CF-B76CF93D41E6>

gjennomfører på yrkesfaglige studieprogram. For å realisere intensjonen bak fullføringsreformen er det behov for tettere oppfølging av elever, samt en rekke organisatoriske tiltak som legger til rette for mer fleksible måter å fullføre et videregående løp på, enten i skole eller i læretid. Dette vil kreve økt ressursbruk og større bygningsmessige investeringer.

Utdanningsetaten har i 2024 fått utarbeidet en framskrivingsmodell for å estimere et framtidig elev- og deltakerantall for videregående opplæring. Siden det fremdeles mangler erfaringsdata knyttet til hvor mange som vil velge å bruke de nye rettighetene til utdanning, er det usikkerhet knyttet til framskrivningene. Etter hvert som vi får erfaringsdata som kan tas inn i modellen, vil usikkerheten reduseres.

Utnyttelse av eksisterende kapasitet i videregående skole

Den tilgjengelige kapasiteten lar seg ikke alltid utnytte. Dette er spesielt utfordrende i de videregående skolene, der inntaket er byomfattende. Forholdet mellom antall plasser og antall søkere ved de videregående skolene er skjevt; noen skoler har flere søkere enn plasser, andre har svært få primærsøkere. Inntaksmodellen gir elevene rett til å komme inn på ett av tre utdanningsprogram, og de kan føre opp inntil seks skoler i prioritert rekkefølge for hvert utdanningsprogram. Dette medfører at en del elevplasser blir stående uutnyttet, samtidig som man må benytte innleide tilleggskolokaler for å øke kapasiteten ved skoler som har mange søkere.

Økt tidsbruk og kostnader i byggeprosjektene

Flere av prosjektene i skolebehovsplanen er forsinket fra opprinnelige planlagte ferdigstillelsesår av ulike årsaker. Utredningene har tatt lang tid grunnet endringer i behov og forutsetninger. Kostnadsanalyser er ferskvare, og lange prosesser medfører behov for oppdateringer underveis. Dette medfører en økning av de nominelle kostnadsestimatene. I flerformålsprosjektene er det behov for koordinering med flere sektorer, noe som kan være tidkrevende. Forutsetningene for estimert framdrift er basert på blant annet:

- forventet tidsbruk for kjøp av tomt og tilgang på eiendom
- forventet tidsbruk i reguleringsprosess og forprosjektfase
- tidspunkt for antatt oppstart av forprosjekt
- antatt byggetid

Estimatene for både tid og kostnad bygger på erfaringstall, og det tilstrebes alltid høyest mulig treffsikkerhet med den kunnskapen man har tilgjengelig. Vurderingene gjøres svært tidlig i prosjektforløpet og vil nødvendigvis innebære usikkerhet. Dersom en eller flere av forutsetningene endres, ikke innfris, eller ikke innfris i tide, får det konsekvenser for framdrift og ferdigstillelse. Jo lenger fram i tid prosjektene er planlagt, desto større er usikkerheten. Usikkerheten er størst i utredningsfasen, og det er utfordrende å angi ferdigår med stor treffsikkerhet. I reguleringsfasen er det fortsatt stor usikkerhet når det gjelder framdrift. Etter at forprosjektet og kvalitetssikring 2 (KS2) er gjennomført, er det imidlertid færre forsinkelser, mindre usikkerhet og redusert risiko for forsinkelse.

Utdanningsetaten skal bidra til god koordinering og effektive kommunale prosesser i forbindelse med byggeprosjekter. For å legge til rette for gode og effektive prosesser, er det viktig å tidlig ha klare mål og ambisjoner for skoleprosjektene. Hvilke behov prosjektene skal møte, må avklares tidlig, og behovene må forankres godt i tidlig fase for å unngå unødvendig omprosjektering. God samhandling krever blant annet klar rolleforståelse og god kommunikasjon mellom de ulike aktørene.

Midlertidige skoleløsninger og innleie av arealer

For å sikre en mest mulig forutsigbar skolehverdag, bør permanente behov dekkes av permanente løsninger. Midlertidige løsninger bør kun benyttes når dette ikke er mulig.

Samtidig gjør kompleksiteten i skoleplanleggingen og forsinkelser i skoleprosjekter det utfordrende å sikre nok skoleplasser. Dette har medført flere midlertidige kapasitetsløsninger, spesielt i videregående opplæring, hvor behovet på kort sikt ofte løses med innleid kapasitet. Midlertidig innleie av undervisningsarealer forplikter kommunen til relativt lange leieavtaler med betydelig totalverdi. Leieavtalene kommer i stand på forholdsvis kort tid, og har andre krav til utredning og kvalitetssikring av valg enn investeringsprosjekter. I de fleste tilfeller vil midlertidige undervisningsarealer måtte leies inn med en viss avtalelengde for at det skal være regningssvarende for begge parter, og avtalelengden harmonerer ofte ikke med det midlertidige behovets tidshorison.

Det er også utfordrende å etablere fullverdige, midlertidige løsninger på kort tid. Det er begrenset hvor mange eksisterende bygg i Oslo som egner seg til undervisningsformål uten vesentlige tilpasninger. I enkelte tilfeller kreves det i tillegg bruksendring eller omregulering.

En del skoleanlegg har behov for rehabilitering og må fraflyttes i byggefasen. Utdanningsetaten forsøker å flytte skolene midlertidig til ledig kapasitet i skoleporteføljen, enten sammen med skoler som har ledig plass eller i erstatningslokaler. For grunnskoler disponerer Utdanningsetaten to langsiktige erstatningsskoler, på Bredtvet og Huseby. Når det gjelder videregående skoler, er det flere langsiktige leieavtaler som sikrer midlertidig kapasitet.

Det er ofte ønske fra skoler og foresatte om at erstatningslokaler i byggeperioder skal løses i nærmiljøet. Utdanningsetaten prøver å innfri disse ønskene så langt det er mulig. Samtidig er det stadig vanskeligere å finne egnede tomter eller lokaler som kan løse behovet for midlertidige skolelokaler, i en stadig tettere by. Dersom det ikke er mulig å finne løsninger i nærområdet, må bussing til tilgjengelige skolearealer i andre deler av byen vurderes. I de tilfellene der bussing anses som den beste løsningen, kan skolen også deles i to for å løse det midlertidige behovet på best mulig måte. I noen tilfeller vil noe reisevei og/eller oppdeling av skolen i byggeperioden være helt nødvendig for å løse behovet for midlertidighet og få rehabilitert skoleanlegget i tide. Da er det sentralt å planlegge gode transportløsninger for elevene. Ulike løsninger fungerer for ulike skoler, og involvering av skolen, de foresatte og elevene er viktig for å finne den beste løsningen.

Arealsikring

For etablering av permanente skolearealer er tilgang på tomter en utfordring. Stadig større deler av Oslo er utbygd, og det er en knapphet på tilgjengelige tomter til å realisere nye skoler. Skolene skal være en naturlig del av sine nærmiljøer, noe som i en voksende by medfører omfattende reguleringsprosesser der flere formål, både private og kommunale, ses i sammenheng. Samlokalisering av skole og andre formål gir positive synergier og utnytter kommunens ressurser mer effektivt. Samtidig må det understrekes at skoleplasser er en lovpålagt rettighet som kommunen må innfri. I grunnskolen er denne rettigheten geografisk betinget, gjennom retten til nærscole.

Høring og politisk behandling

Høringen av Skolebehovsplanen 2026–2045 avholdes i perioden 13. mars–14. mai 2025.

Utdanningsetaten gjennomgår og behandler alle høringsinnspill etter at høringen av skolebehovsplanen er avsluttet. Innkomne høringsuttalelser vil gjøres offentlig tilgjengelig og følger med skolebehovsplanen i videre behandling. Etter at alle høringsinnspillene er vurdert av Utdanningsetaten, sendes oppdatert plan til byrådet for politisk behandling.

Byrådets forslag til skolebehovsplan behandles politisk høsten 2025 som en del av byrådets forslag til budsjett og økonomiplan for 2026 (Sak 1). Endelig vedtatt skolebehovsplan 2026–2045 forventes å foreligge i desember 2025.

Oslo

Behov og tiltak i grunnskolen

Effektiv bruk av skoleporteføljen

Elevtallet i grunnskolen har de siste årene økt gradvis. Dette er i ferd med å endre seg. Elevtallsframskrivingene viser overkapasitet i grunnskolen i Oslo de neste tjue årene. Samtidig er kommuneøkonomien mer krevende enn før. Ressursene i Osloskolen må brukes best mulig, for å opprettholde kvaliteten i undervisningen og sikre et godt læringsmiljø på skolene.

Byrådet har derfor gitt Utdanningsetaten oppdrag om å se på muligheter for å effektivisere skoleporteføljen. Målet er å sikre riktig skolekapasitet i Oslo kommune de neste årene, og å redusere investerings- og driftskostnader. Dette innebærer å vurdere på nytt om det er behov for investeringer i nye skolebygg, rehabiliteringer eller utvidelser av skoler. Det innebærer også å bruke eksisterende skoleanlegg mer effektivt gjennom å redusere antall skoler i områder hvor elever kan samles på færre skoler. Foreslåtte tiltak skal ikke redusere kvaliteten på elevenes læringsmiljø eller de ansattes fagmiljø.

Utdanningsetatens vurderinger og anbefalinger til tiltak kan leses i *Forslag til endringer i skolestrukturen i grunnskolen i Oslo*, som er vedlegg til Skolebehovsplan 2026-2045. I denne rapporten beskrives metodikk, vurderinger, analyser og konkrete forslag.

Skolestørrelser i grunnskolen

Skoleanlegg skal dimensjoneres i henhold til Standard kravspesifikasjon for Oslo kommune (SKOK)⁵. Det er imidlertid viktig at skolene tilpasses lokale forhold for å sørge for at skolene er pedagogiske og økonomiske robuste. Større skoler gir bedre ressursutnyttelse og større fagmiljø, og kan bidra til å gi et godt grunnlag for profesjonsfelleskap og større muligheter for samspill mellom elever.

Det etterstrebes å etablere skoler med fire paralleller på barnetrinnet og minimum seks paralleller på ungdomstrinnet. Eventuelle nye 1-10-skoler bør ha minimum fire paralleller på ungdomstrinnet. Oslo kommune anser skoler med færre enn 200 elever som små.

I skolebehovsplanen brukes følgende enheter til å angi gjeldende skolekapasitet og endringer i den:

- B (parallell på barnetrinnet)
- U (parallell på ungdomstrinnet)

En parallell består av 7 barnetrinn (1.-7. klasse) og 3 ungdomstrinn (8.-10. klasse). Hver klasse dimensjoneres for 30 elever i nybygg, jf. standardprogrammet *Bygg for læring*. Dette er kun en planleggingsenhet, og innebærer ikke at klasser på 30 elever blir gjenopprettet som obligatorisk pedagogisk enhet. I eldre skolebygg varierer romstørrelsene, og for disse skolene oppgis klassestørrelsene til 28 elever. Enkelte skoler kan ha rom som er både større og mindre.

Skolekapasitet er definert slik:

- Barnetrinnet B + antall klasser per trinn, f.eks. er B4 en barnetrinnskole med fire parallelle paralleller: 7 (trinn) x 30 (elever) x 4 paralleller = 840 elever.
- Ungdomstrinnet U + antall klasser per trinn, f.eks. er U6 en ungdomstrinnskole med seks parallelle paralleller: 3 (trinn) x 30 (elever) x 6 paralleller = 540 elever.

⁵ [SKOK.no](https://www.skok.no)

Oppfylingsgrad

Oppfylingsgraden angir andelen av skoleplassene som er i bruk, og er et uttrykk for kapasitetsutnyttelse i skolene. Hver enkelt skole er bygget for å kunne ha fulle klasser og dermed full oppfylling. På områdenivå er det, for å ta høyde for årskullvariasjoner, skolebytter og flytting, lagt opp til en gjennomsnittlig oppfylling på 80–90 prosent i grunnskolen. Ved høy oppfylingsgrad i et område, kan små endringer i elevtallene medføre økt risiko for at det må settes i verk akutte, midlertidige tiltak.

Helt nye skoler har ofte ikke mulighet til høy utnyttelse de første årene fordi skolene fylles opp gradvis nedenfra. Ledig kapasitet i disse skoleanleggene kan brukes som midlertidig avlastning for andre skoler som bygges ut eller rehabiliteres.

Elevtallsframskrivinger

Elevtallsframskrivingene bygger på Oslo kommunes offisielle befolkningsframskrivinger⁶, som utarbeides av Byrådsavdeling for finans. Til grunn for befolkningsframskrivingene ligger det antakelser om framtidig utvikling i fruktbarhet, forventet levealder og netto innflytting til Oslo. Når framtidig befolkning skal fordeles i Oslo i framskrivingsperioden, tas det hensyn til forventet boligbygging. Det er alltid knyttet en viss usikkerhet til framskrivingene.

Befolkningsframskrivingene angir antall innbyggere i skolealder som er bosatt innenfor skoleinntaksområdet. Dette tallet vil ikke nødvendigvis være det samme som faktisk antall elever på skolene i området. Det er alltid barn som går på skole i et annet område eller velger private skoler. I behovsberegningen tas det utgangspunkt i tall fra Grunnskolenes Informasjonssystem (GSI), som viser antall elever ved den enkelte skole den 1. oktober hvert år. Dagens elevtall ved skolene blir deretter framskrevet med vekstraten for barn i skolealder fra befolkningsframskrivingene for det enkelte skoleinntaksområdet.

Inntaksområder for barnetrinn

Alle barneskoler i Oslo kommune har et definert inntaksområde. Endringer i inntaksområdene kan gjennomføres for å løse kapasitetsutfordringer ved enkeltskoler framfor etablering av ny permanent kapasitet eller midlertidige løsninger. Lokale forhold må vurderes nøye, og forutsigbarhet for berørte skoler og nærmiljø er viktig. Hyppige endringer av grensene i et inntaksområde bør unngås. Før endringer av inntaksområder besluttes gjennomføres det alltid lokale høringer.

Når skolekapasiteten og -strukturen endres, må det defineres et nytt inntaksområde for å balansere elevgrunlaget med den enkelte skoles kapasitet. Det forsøkes å etablere så robuste inntaksområder som mulig, slik at behovet for framtidige justeringer begrenses.

Ungdomsskoletilhørighet

I Oslo benyttes skoledefinert tilhørighet på ungdomstrinnet. Det vil si at det er barneskolen eleven har nærskolereett ved, som bestemmer en elevs ungdomsskoletilhørighet. Barneskolene i Oslo avgir elever til én eller to ungdomsskoler. For de barneskolene som avgir elever til to ungdomsskoler, er det definert en geografisk grense som fordeler elevene mellom ungdomsskolene.

⁶ [Befolkningsframskrivingen for Oslo 2024 rapport.pdf](#)

Framdrift og ferdigstillelsesår

I planen angis det forventet ferdigstillelsesår for prosjektene. For prosjekter i tidligfase, er framdrift beheftet med større usikkerhet enn prosjekter som er nærmere realisering. I denne planen ønsker vi å belyse usikkerhet i framdrift i større grad enn tidligere planer. Det oppgis derfor spenn for de prosjektene hvor det ikke er gjennomført KS2 (kvalitetssikring 2). Prosjekter som har vært igjennom KS2, oppgis med konkrete ferdigstillelsesår.

I de prosjektene hvor det er oppgitt spenn, vil det første året i spennet være det året Oslobygg sikter mot å ferdigstille prosjektet. Det siste året er satt for å ivareta ulike hendelser som kan påvirke framdriften til prosjektet.

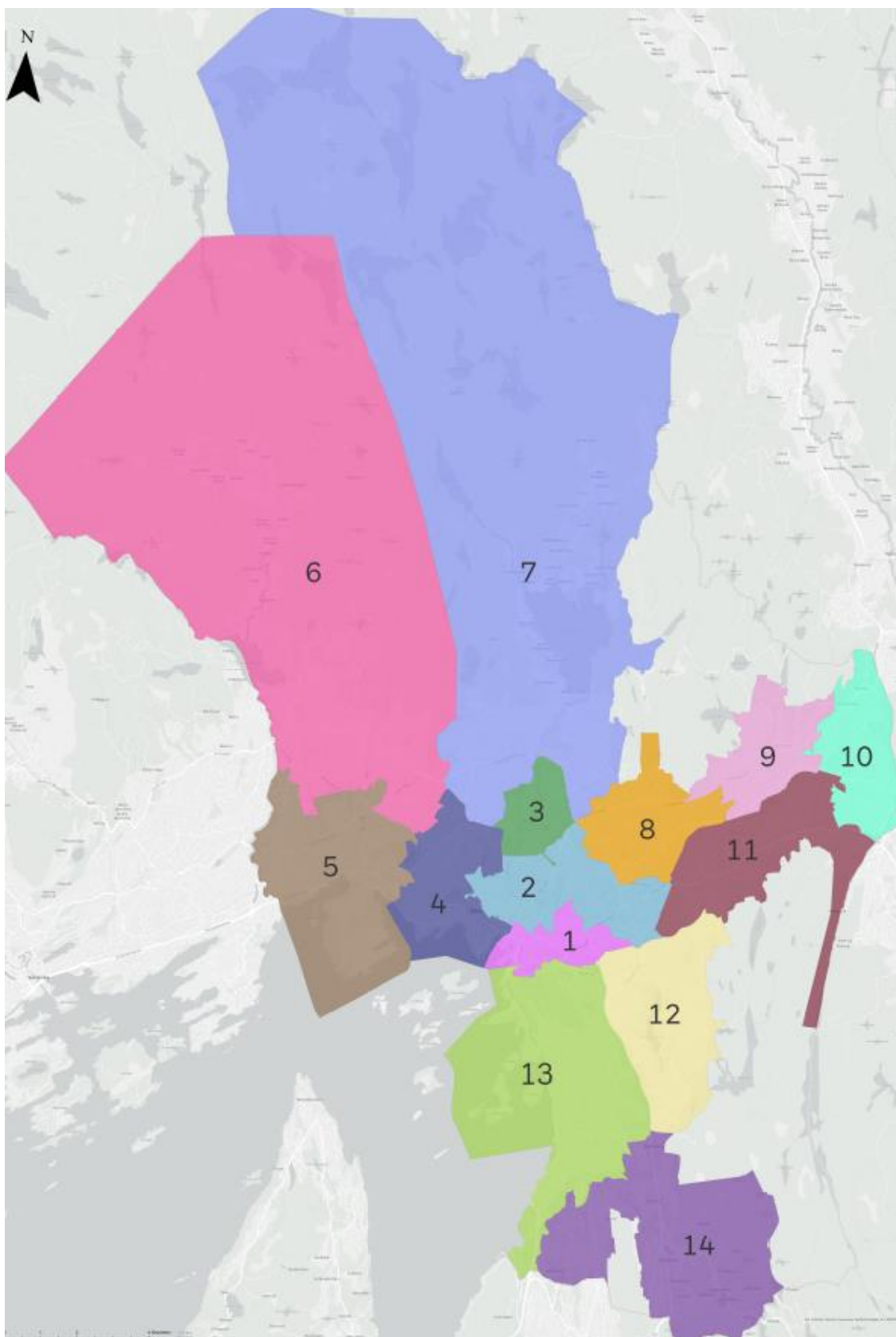
I grafen som angir behov og kapasitet i ett område er det lagt til grunn det første mulige ferdigstillelsesåret i spennet, altså det året Oslobygg sikter på å ferdigstille prosjektet. For prosjekter uten ferdigstillelsesår, er det ikke lagt inn økt kapasitet i grafene.

Planstruktur og områdeinndeling

I framstillingen av behovet for elevplasser i grunnskolen er byen delt inn i 14 geografiske områder. Områdeinndelingen har til hensikt å forenkle framstillingen av framtidig behov for plasser i grunnskolen, og legger ingen føringer for eventuelle justeringer av inntaksområder eller plassering av nye skoler. Nye skoleanlegg kan ha nedslagsfelt i flere av skolebehovsplanens områder. I utredninger blir det foretatt konkrete vurderinger av hvilke skoler som bør bli sett i sammenheng, uavhengig av hvilket område skolene tilhører i skolebehovsplanen.

For hvert område beskrives:

- kart over område med skoler og skolenes kapasitet
- prosjektstatus
- forslag til endringer og nye tiltak
- utvikling i behov og kapasitet i analyseområdet

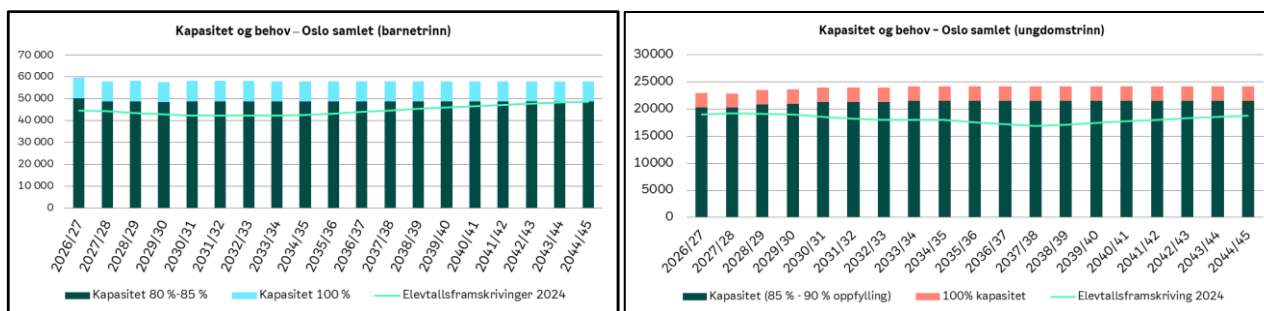

Kartet viser inndelingen av de 14 områdene i grunnskolen.

Skolebehov og tiltak 2026–2045 i grunnskolen

Siden forrige rullering av skolebehovsplanen (vedtatt februar 2022), har planperioden blitt utvidet fra 10 til 20 år. I Oslo forventes det nå samlet sett en nedgang i elevtallet i grunnskolen i første halvdel av planperioden. Samtidig er det fortsatt behov for nye barne- og ungdomsskoler i byutviklingsområdene, som er i vekst. Det er også skoler som har behov for totalrehabilitering, mindre rehabiliteringsarbeider og vedlikehold, for at alle skal ha trygge og egnede skoleanlegg.

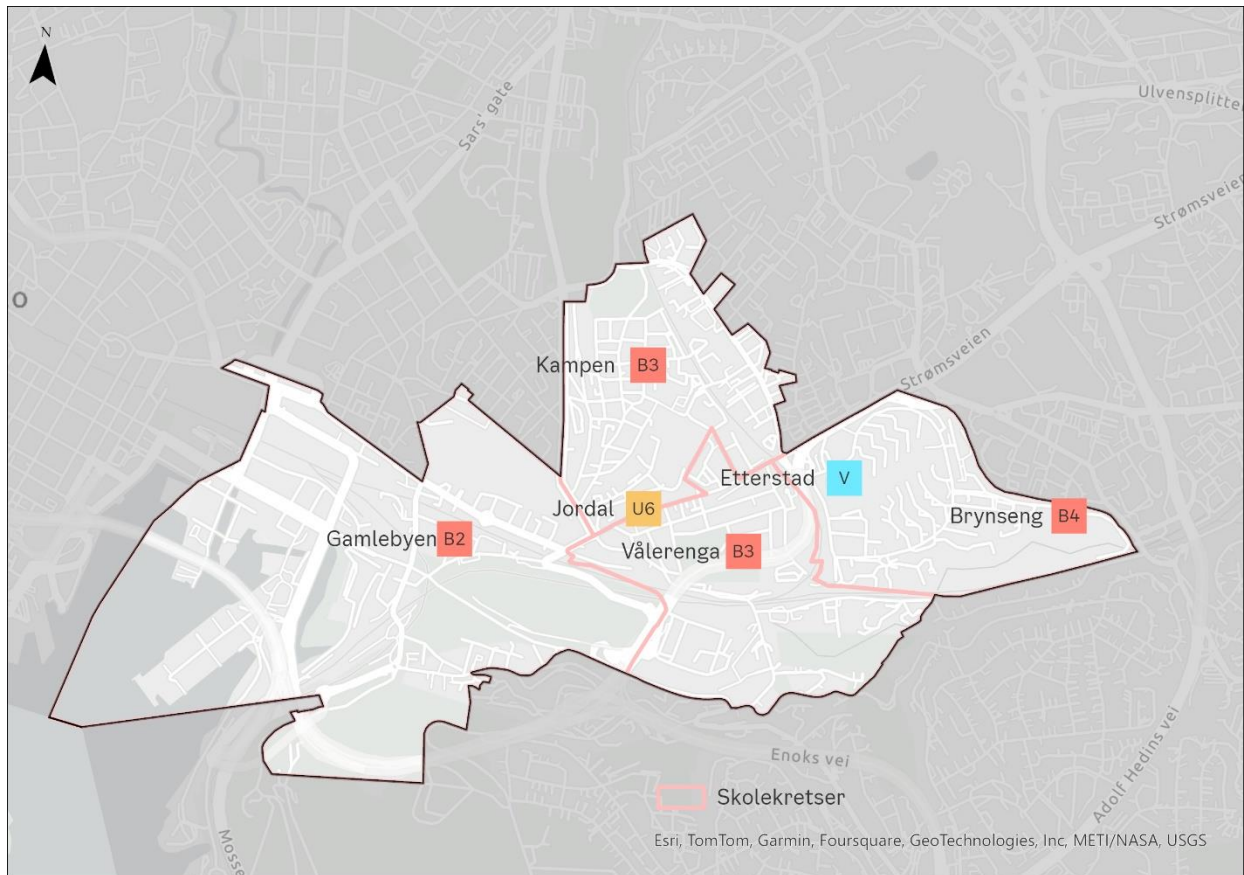
Framskrivningene viser at det mot slutten av planperioden igjen forventes en økning i elevtallet. Det kan imidlertid være lokale variasjoner som avviker fra trenden for Oslo som helhet.

Tidligere vedtatte tiltak og forslag til nye tiltak eller omstruktureringer presenteres i områdekapitler.

Det kan være store lokale variasjoner i behovet for elevplasser. Topografiske forhold og infrastrukturelle barrierer medfører at ledig kapasitet i et område ikke nødvendigvis kan ses i sammenheng med nærliggende områder.

Område 1 Sentrum sør

Prosjektstatus, tidligere vedtatte prosjekter

Gamlebyen skole – utvidelse av skolegård

Skolegården ved Gamlebyen skole skal utvides med deler av Egedes gate. Dette medfører ingen utvidelse av kapasiteten ved Gamlebyen skole. Reguleringen er ferdigstilt. Prosjektet skal nå gjennom KS2, og det forventes at prosjektet fremmes til revidert budsjett 2025. Ferdigstillelsesår avklares etter KS2.

Foreslåtte endringer og nye tiltak

Utdanningsetatens begrunnelse og vurderinger for tiltakene som foreslås under kan leses i *Forslag til endringer i skolestrukturen i grunnskolen i Oslo*. Relevante fokusområder i rapporten er *Bryn, Brynseng og Ensjø og Bjørvika og Nordstrand*.

Ny skole i Bjørvika etableres som ungdomsskole

Utdanningsetaten foreslår at ny skole i Bjørvika etableres som ungdomsskole (U8) med spesialavdeling, og at elevene fra Nedre Bekkelaget, Gamlebyen og Ekeberg skoler får ungdomsskoletilhørighet til den nye skolen. Det er ikke behov for ny barneskolekapasitet i området rundt Bjørvika, samtidig som det er behov for å øke kapasitet på ungdomstrinnet for å avlaste Jordal skole. Etableringen av en større ungdomsskole i Bjørvika gjør det også mulig å flytte Karlsrud skoles ungdomstrinn til Brannfjell skole, og omstrukturere Karlsrud skole til barneskole (B4).

Høring om endret ungdomsskoetilhørighet for Gamlebyen skole, Ekeberg skole og Nedre Bekkelaget skole gjennomføres senest året før den nye skolen i Bjørvika skole åpner. Prosjektet er i gjennomføringsfasen, men på grunn av en rettstvist omkring anskaffelsen er prosjektet forsinket. Oslobygg planlegger nå for ferdigstillelse i 2028.

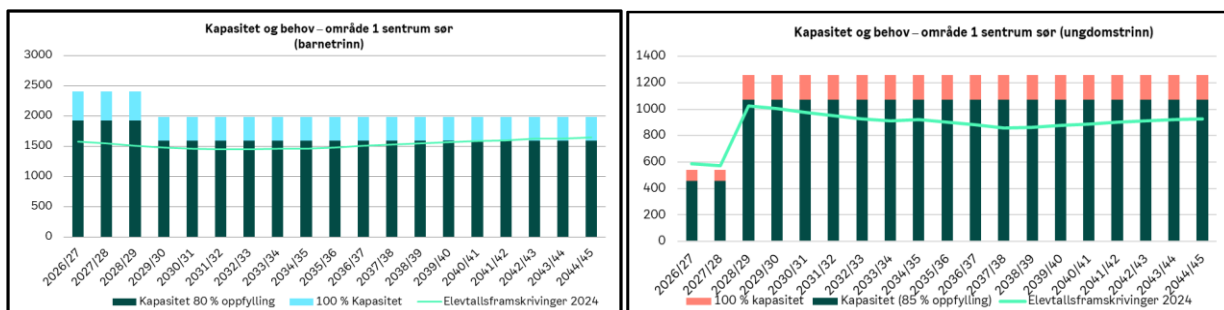
Brynseng skole omstruktureres til barne- og ungdomsskole

Utdanningsetaten forslår å omstrukturere Brynseng skole til en kombinert barne- og ungdomsskole for å utnytte ledig skolekapasitet og øke fagmiljøet ved skolen. Skolen vil da få kapasitet B2U4 etter endring. Det er planlagt at deler av Bryn skole benytter Brynseng skole som erstatningslokale mens Bryn skole rehabiliteres og utvides. Utdanningsetaten foreslår derfor at flyttingen av hele ungdomstrinnet fra Fyrstikkalleen skole til Brynseng skole gjennomføres ved skolestart 2029.

Det planlegges at elever fra Bryn og Brynseng skoler skal søgne til ungdomstrinnet ved Brynseng skole. Deler av Hasle skole sogner i dag til Fyrstikkalleen skole. Det planlegges at deler av Hasle skole skal søgne til Frydenberg skole på ungdomstrinnet etter avviklingen av ungdomstrinnet ved Fyrstikkalleen skole.

Utvikling og kapasitet i området

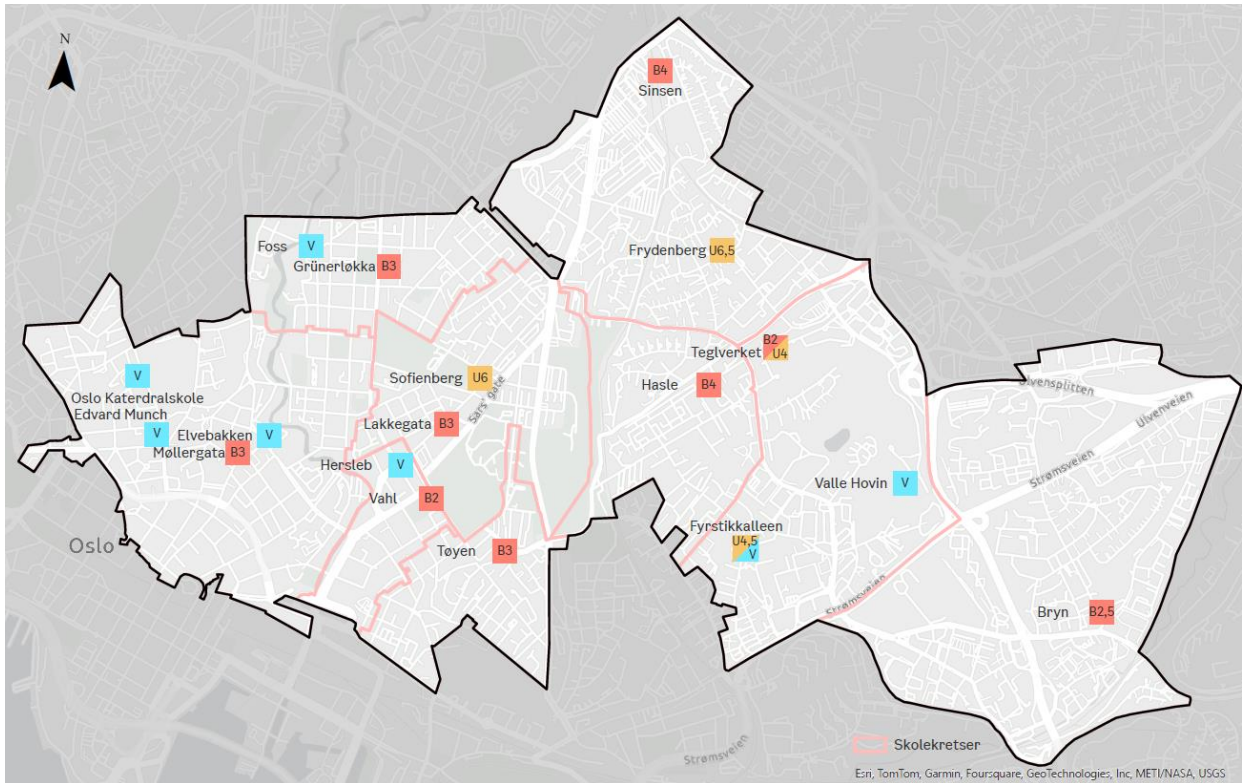
Behovet for elevplasser på barnetrinnet forventes å ligge relativt stabilt i planperioden. Det forventes en liten nedgang i elevtallet i området, før det igjen nærmer seg dagens elevtall mot slutten av planperioden. Foreslått omstrukturering av Brynseng skole til kombinert barne- og ungdomsskole fra skolestart 2029, samt å ikke etablere barnetrinn i Bjørvika gjør at man reduserer den forventede overkapasiteten på barnetrinnet i dette området.

På ungdomstrinnet er det i dag én ungdomsskole i analyseområdet, Jordal skole. Skolen har for lite kapasitet sammenlignet med elevgrunnet i området. En del elever får derfor skoleplass i nærliggende analyseområder. I planleggingen må det tas hensyn til at elevene ikke får plass i analyseområdet selv om de er bosatt der. Som en konsekvens, ligger nå befolkningsframskrivingene for området høyere enn framskrevet elevtall.

Det er behov for å øke kapasiteten på ungdomstrinnet i området. Etableringen av den nye skolen i Bjørvika som U8 gir overkapasitet i området isolert sett. Vi ser derfor overkapasiteten i sammenheng med kapasitet og skolestruktur i område 13, Nordstrand. Elever fra Nedre Bekkelaget og Ekeberg skoler flyttes over fra skolestart 2028, som følge av forslaget og i framskrivingene for området gjøres det et hopp i kapasitet og behov fra skolestart 2028.

Område 2 Sentrum øst

Prosjektstatus, tidligere vedtatte prosjekter

Istandsettelse av Vahl gymbygg

Det gamle gymbygget skal bygges om til allrom med oppvarmingskjøkken og biblioteksrom. Oslobygg planlegger nå for at prosjektet kan ferdigstilles innen utgangen av 2025.

Utvidelse av Tøyen skolegård

Detaljregulering for stengning av Kolstadgata er vedtatt. Stengningen vil muliggjøre en utvidelse av skolegården til Tøyen skole. Forprosjekt og utredning for utvidelse av skolegården startet opp vinteren 2025. Tidspunkt for ferdigstilling er foreløpig ikke avklart.

Rehabilitering og utvidelse av Bryn skole

Bryn skole skal utvides med en halv parallell fra B2,5 til B3 og samtidig rehabiliteres. Midlertidighet for skolen planlegges løst ved å benytte ledig kapasitet ved Brynseng skole i kombinasjon med etablering av paviljong.

Reguleringen har tatt lengre tid enn først forutsatt, og Oslobygg planlegger nå for ferdigstilling i perioden 2029–2031.

Foreslåtte endringer og nye tiltak

Utdanningsetatens begrunnelse og vurderinger for tiltakene som foreslås under kan leses i *Forslag til endringer i skolestrukturen i grunnskolen i Oslo*. Relevante områder i rapporten er Bryn, Brynseng og Ensjø og Sentrum sør.

Ny ungdomsskole på Ensjø

Ny ungdomsskole på Ensjø med spesialavdeling foreslås etablert i Grenseveien 91 og 73. Det skal i tillegg etableres flerbrukshall, kulturarealer og park. Skolen foreslås etablert som U6, med ekstra arealer slik at skolen bygges fleksibelt. Oslobygg planlegger for ferdigstilling i perioden 2030–2033. Det planlegges for at skolen skal ta imot elever fra Teglverket skole og om lag halvparten av elevene fra Hasle skole. Resten av elevene fra Hasle skole planlegges å tilhøre Frydenberg skole.

Ny barneskole på Ensjø etableres ikke

Utdanningsetaten foreslår at det ikke etableres ny barneskole på Ensjø. Behovet for elevplasser ivaretas ved å omstrukturere Teglverket skole til barneskole med kapasitet B4.

Teglverket skole omstruktureres til barneskole

Teglverket foreslås omstrukturert til barneskole (B4). Ungdomstrinnet flyttes over til ny ungdomsskole på Ensjø. Endringen gjennomføres samtidig som den nye ungdomsskolen på Ensjø ferdigstilles, planlagt i perioden 2030–2033.

Flytting av ungdomstrinn fra Fyrstikkalleen skole

Ungdomstrinnet ved skolen foreslås flyttet til Brynseng skole, som omstruktureres til barne- og ungdomsskole. Endringen foreslås gjennomført til skolestart 2029. Elever ved Bryn og Brynseng skoler planlegges å ha ungdomsskoletilhørighet ved det nye ungdomstrinnet. Deler av Hasle skole vil få ungdomsskoletilhørighet ved Frydenberg skole. Resten av Hasle skole tilhører Teglverket skole fram til ny ungdomsskole på Ensjø åpner.

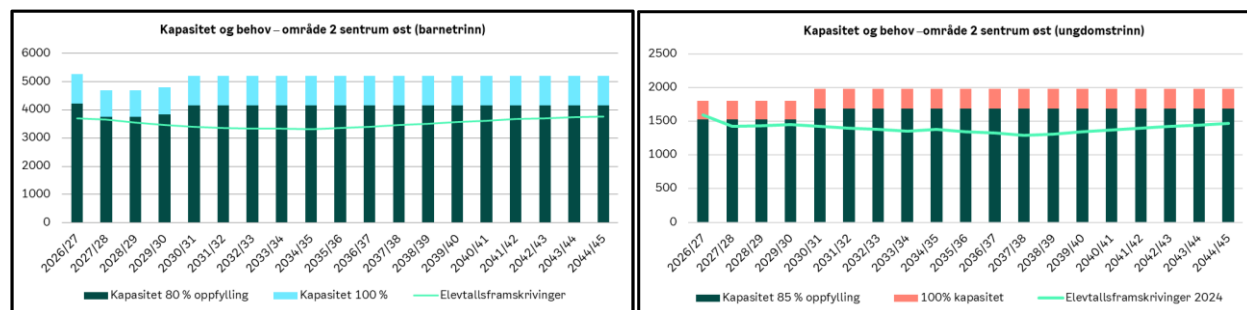
Avvikling av Møllergata skole

Utdanningsetaten foreslår en avvikling av Møllergata skole. Tilbudet ved Møllergata skole foreslås delt og flyttet til fortrinnsvis Lakkegata og Ila skoler. Tiltaket anbefales gjennomført fra skolestart 2027.

Rehabilitering av Grünerløkka skole

Grünerløkka skole har behov for rehabilitering. Løsninger for dette er under utredning, og framdrift for prosjektet er derfor foreløpig uavklart.

Utvikling og kapasitet i området

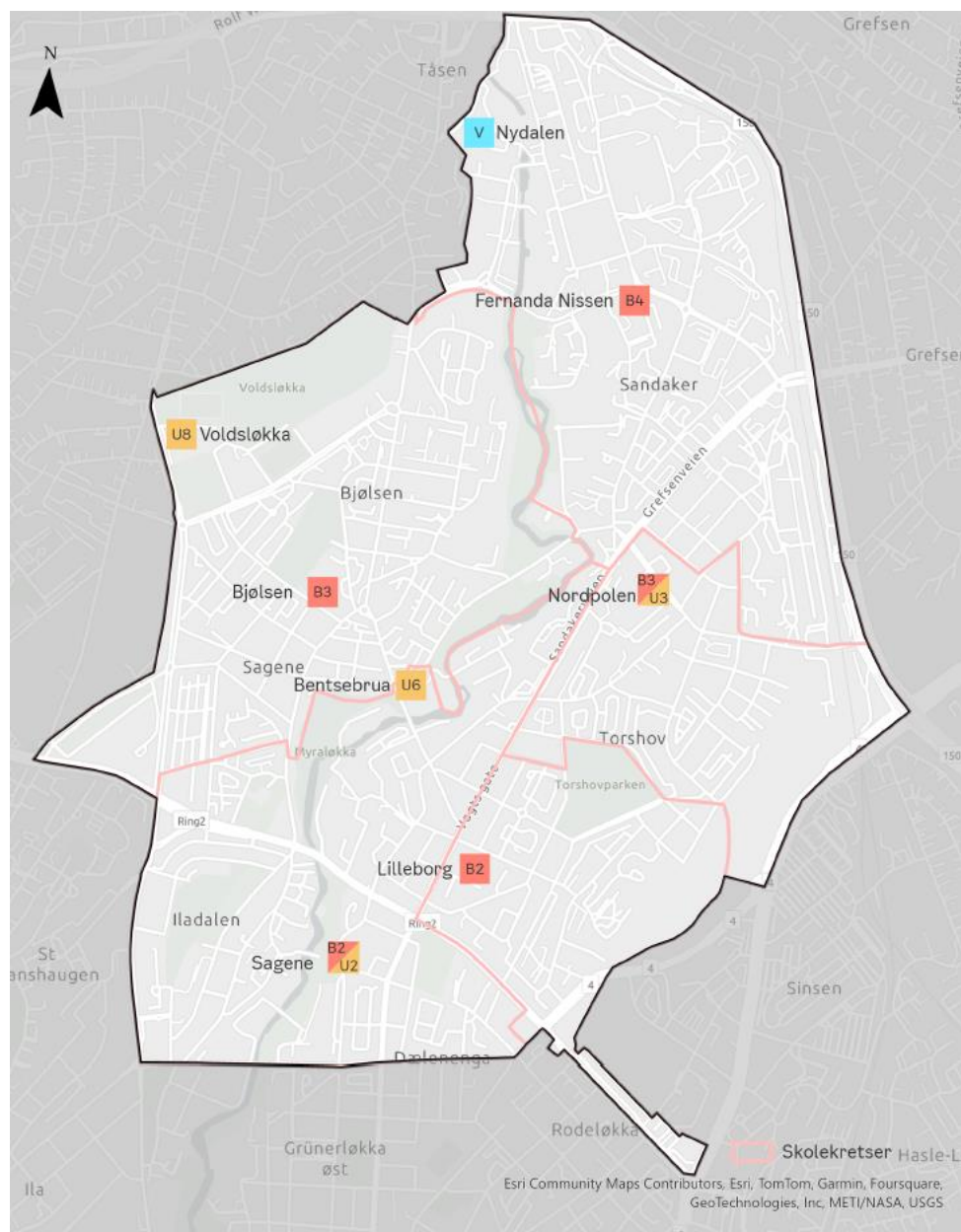

På barnetrinnet forventes det en nedgang i elevtallet i området de kommende årene. Utviklingen forventer å snu mot slutten av planperioden, og dette medfører en økning i elevtallet. Den foreslåtte avviklingen av Møllergata, foreslått fra skolestart 2027, reduserer overkapasiteten i denne delen av analyseområdet. Den foreslåtte omstruktureringen av Teglverket skole til

barneskole fra skolestart 2030 øker kapasiteten i Ensjø-området, hvor det forventes økt behov for elevplasser. Kapasitet og behov ses også i sammenheng med den videre utviklingen i naboområdet (område 8).

Samlet sett på ungdomstrinnet forventes det i området et relativt stabilt elevtall i planperioden og tilstrekkelig kapasitet. Framskrivinger for Refstad skole flyttes ut av området fra skolestart 2027, i forbindelse med åpningen av den nye ungdomsskolen på Økern. Foreslåtte flyttingen av Fyrstikkalleen skole til Brynseng skole vil ikke medføre endring i kapasitet. Økt ungdomsskolekapasitet på Ensjø i 2030 skaper logiske overganger mellom barne- og ungdomstrinnet som følge av at Teglverket skole foreslås omstrukturert.

Område 3 Sentrum nord

Prosjektstatus, tidligere vedtatte prosjekter

Bentsebrua skole – ny ungdomsskole

Bentsebrua skole er etablert i Treschows gate med kapasitet U6, flerbrukshall og bydelsfunksjoner. Forsinkelse i byggeprosjektet gjorde at Bentsebrua skole var i midlertidige lokaler ved Bjølsen skole fra skolestart 2024 og fram til innflytting i skolebygget februar 2025.

Rehabilitering av Lilleborg skole

Lilleborg skole er under totalrehabilitering. Det gjennomføres en omfattende omstrukturering, samt utskifting av tekniske anlegg. Skolen er i midlertidige lokaler i FO-bygget på Huseby i byggeperioden. Oslobygg planlegger at prosjektet ferdigstilles til desember 2026.

Sagene skole, utearealer og oppfølging av bystyrevedtak

Oppgradering av utearealene ved Sagene skole er ferdigstilt. Oslobygg gjennomførte en kartlegging av Sagene skoles bygningsmessige tilstand, som ble ferdigstilt våren 2024. Konklusjonen fra kartleggingen er at Sagene skole ikke har behov for rehabilitering.

Foreslåtte endringer og nye tiltak

Utdanningsetatens begrunnelse og vurderinger for tiltakene som foreslås under kan leses i *Forslag til endringer i skolestrukturen i grunnskolen i Oslo*. Relevant fokusområde i rapporten er *Sentrum nord*.

Avvikling av Nordpolen skole

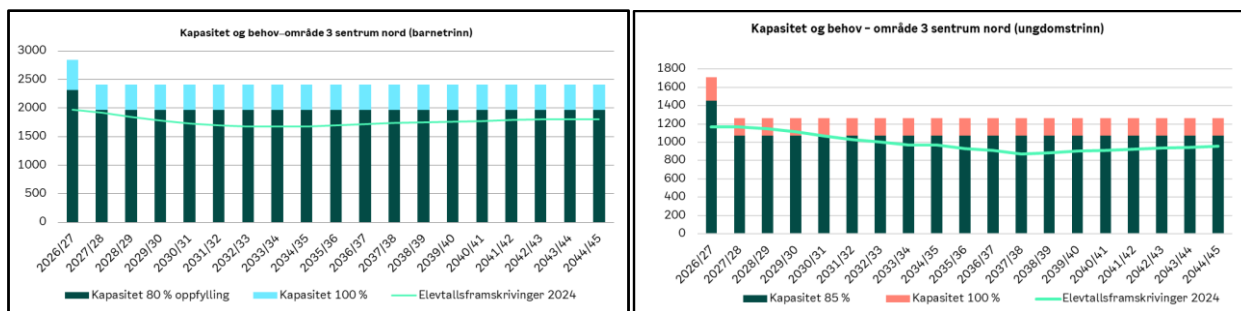
Utdanningsetaten foreslår å avvikle Nordpolen skole. Elever på barnetrinn på Nordpolen skole fordeles til naboskolene i området, fortrinnsvis Fernanda Nissen, Bjølsen, Lilleborg og Sagene skoler. Ungdomstrinnet ved Nordpolen skoler flyttes fortrinnsvis til Voldsløkka skole. Tiltaket foreslås gjennomført fra skolestart 2027.

Sagene skole omstruktureres til barneskole

Utdanningsetaten foreslår å omstrukturere Sagene skole til barneskole (B3). Ungdomstrinnet ved Sagene skoler foreslås fortrinnsvis flyttet til Bentsebrua skole. Skolen kan ta inn flere barneskoleelever som følge av den foreslåtte omstruktureringen. Tiltaket foreslås gjennomført fra skolestart 2027.

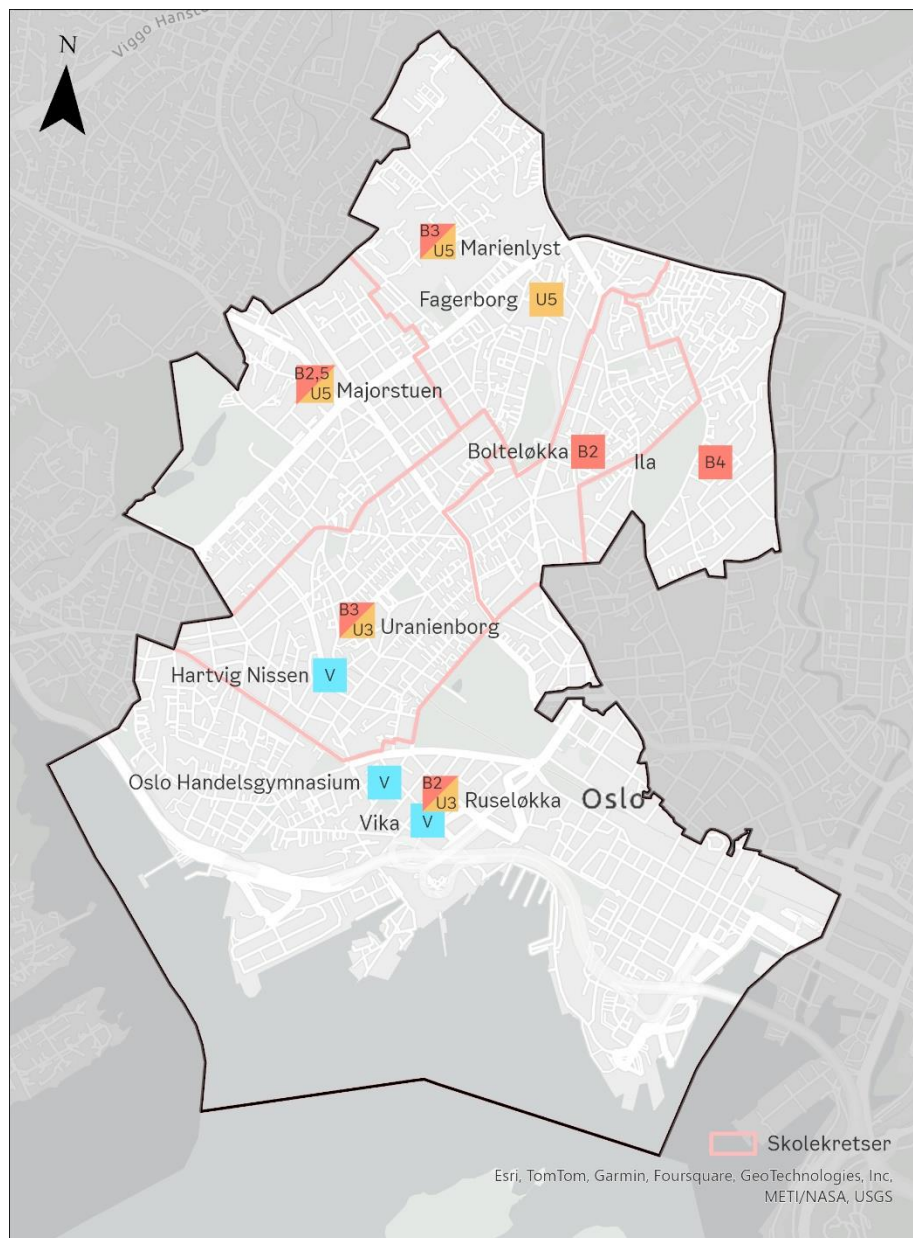
Utvikling og kapasitet i området

Det forventes en nedgang i elevtallet i planperioden på både barne- og ungdomstrinnet. Den foreslåtte avviklingen av Nordpolen skole og omstruktureringen av Sagene skole til en ren barneskole medfører at den samlede kapasiteten på barnetrinnet reduseres med B2 fra dagens kapasitet.

Den foreslåtte avviklingen av Nordpolen skole og omstruktureringen av Sagene skole til barneskole reduserer kapasiteten på ungdomstrinnet med U7. De første årene etter gjennomført tiltak forventes det en høy oppfylingsgrad i området, deretter synker elevtallet.

Område 4 Sentrum vest

Prosjektstatus, tidligere vedtatte prosjekter

Utvidelse av Bolteløkka skoles skolegård og rehabilitering av Bolteløkka skole

Bolteløkka allé skal stenges for trafikk. Alléen oppgraderes midlertidig i påvente av rehabilitering av Bolteløkka skole ferdigstilles. Utvidelse av skolegården ferdigstilles i løpet av 2025.

Bolteløkka skole skal rehabiliteres. Oslobygg planlegger ferdigstillelse i perioden 2030–2033. Framdrift avhenger av den pågående prosessen med sikring av midlertidighet i byggeperioden.

Etterbruk av Adamstuen

Oslo kommune har ervervet 65 000 m² tomteareal med tilhørende eiendommer på Adamstuen (den gamle Veterinærhøyskolen). Det er igangsatt en konseptvalgutredning som skal utrede hvordan området kan utvikles med størst mulig verdi for kommunen.

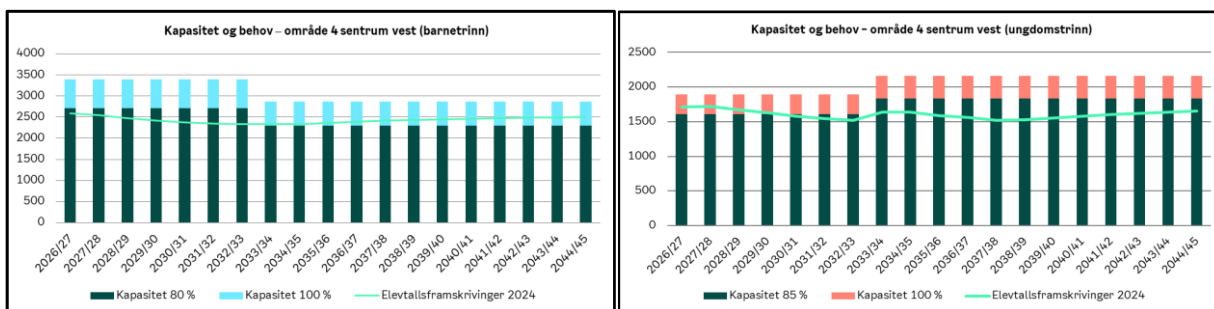
Foreslåtte endringer og nye tiltak

Utdanningsetatens begrunnelse og vurderinger for tiltakene som foreslås under kan leses i *Forslag til endringer i skolestrukturen i grunnskolen i Oslo*. Relevante fokusområder i rapporten er *sentrum vest* og *Ullern*.

Majorstuen skole omstruktureres til ungdomsskole

Utdanningsetaten anbefaler at Majorstuen skole omstruktureres til ungdomsskole med åtte paralleller (U8), og foreslås som mottakerskole for Skøyen skole og deler av Smestad skole, som er foreslått utvidet med to paralleller til B6. Barneskoleelever fra Majorstuen skole foreslås fortrinnsvis overført til Skøyen skole, og det vil bli nødvendig med inntaksområdeendringer mellom Smestad og Skøyen skoler. Dette påvirker musikktilbudet ved Majorstuen skolen. Tidspunktet for endring vil avhenge av framdrift for rehabilitering og utvidelse av Smestad skole. Det foreslåtte tiltaket kan derfor tidligst gjennomføres til skolestart 2033, men må tilpasses utvidelsen av Smestad skole.

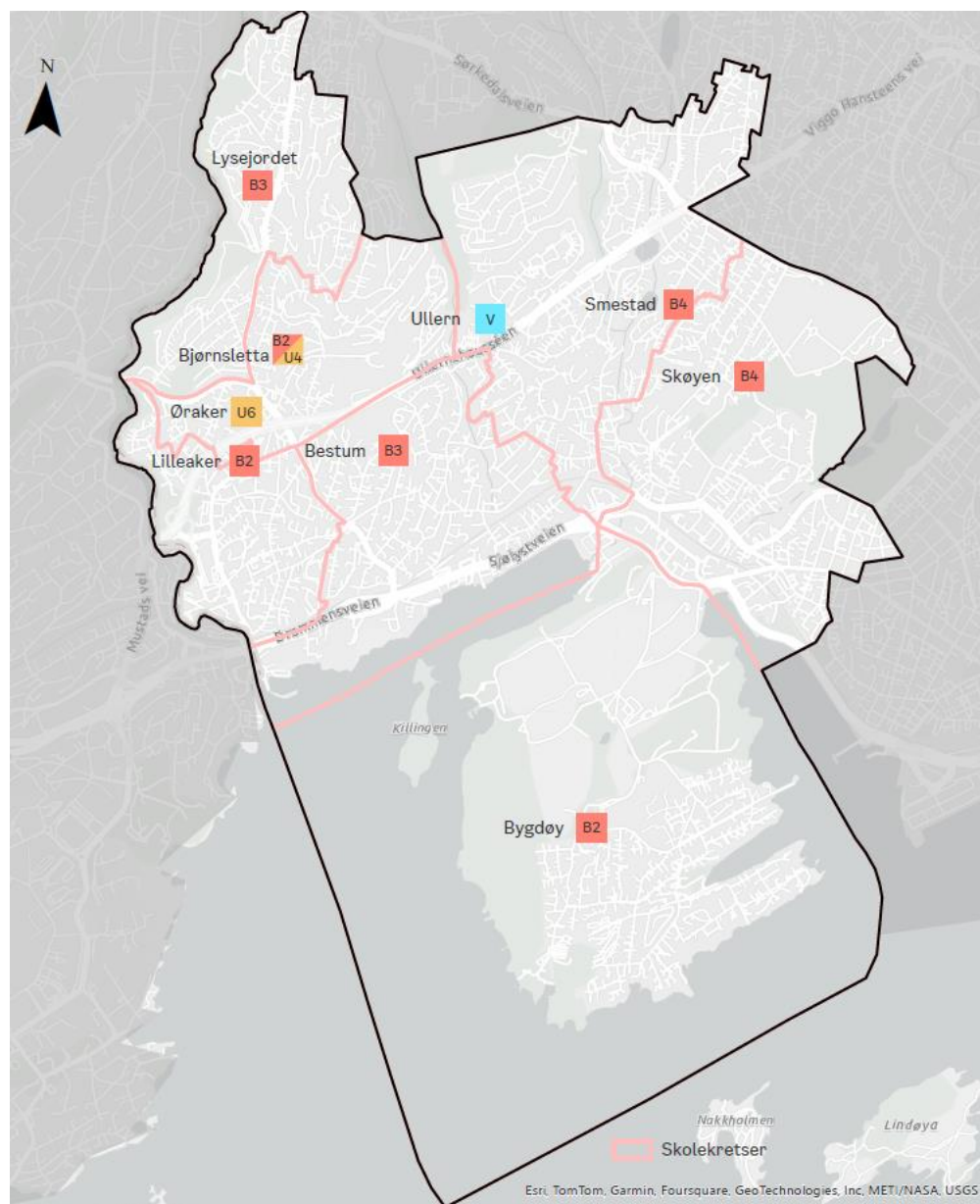
Utvikling og kapasitet i området

På barnetrinnet forventes det en liten nedgang i elevtallet i første halvdel av planperioden. Økt elevtall mot slutten av perioden. Det blir redusert kapasitet på barnetrinnet fra 2033, som følge av at Majorstuen skole omstruktureres til ungdomsskole. Det kan vurderes ytterligere endringer av skolestrukturen i området ved behov. Kapasitet og behov vurderes opp mot tilgrensende område, område 5 Ullern.

På ungdomstrinnet øker kapasiteten med tre paralleller til U8 når Majorstuen skole omstruktureres til ungdomsskole. Dette gjør at skolen igjen kan ta imot hele Skøyen skole. Midlertidig paviljong ved Ris skole (område 6) avvikles. I tillegg planlegges det for at deler av Smestad skole (som i dag går til Ris skole) skal søgne til Majorstuen skole.

Område 5 Ullern

Foreslåtte endringer og nye tiltak

Utdanningsetatens begrunnelse og vurderinger for tiltakene som foreslås under kan leses i *Forslag til endringer i skolestrukturen i grunnskolen i Oslo*. Relevante fokusområder i rapporten er sentrum vest og Ullern.

Ny barne- og ungdomsskole på Hoff etableres ikke

Ny barne- og ungdomsskole på Hoff er vedtatt etablert med flerbrukshall i kombinasjon med flere andre kommunale funksjoner. Reguleringsprosessen er stoppet fordi dårlige grunnforhold gjør at det ikke kan bygges like mye som planlagt på tomten. I den forbindelse vurderes ulike kombinasjoner av kommunale formål, også alternativ uten skole. Etablering av ny skole nå, vil gi overkapasitet langt ut i planperioden og svært høye kostnader per elevplass. Dette anbefales

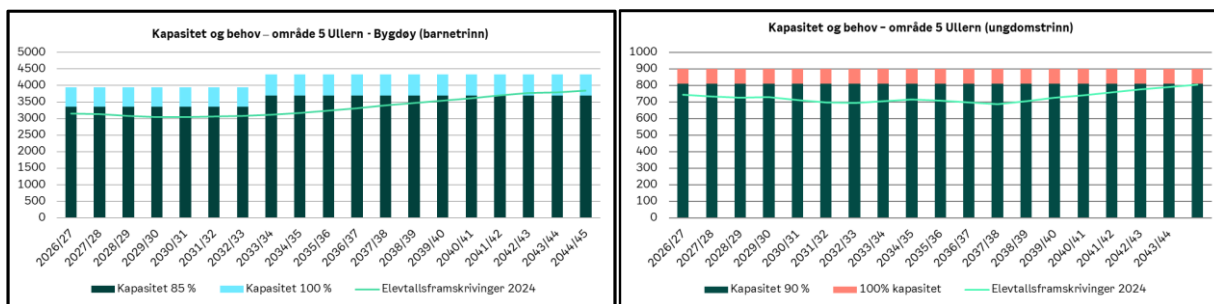
ikke. En utsettelse av skoleprosjektet på Hoff anses som lite realistisk, da utviklingen av tomten er en del av et helhetlig utviklingsgrep i området. Utdanningsetaten foreslår derfor at tomten disponeres til andre formål, og det sikres en ny arealreserve i området som erstatning.

Smestad skole rehabiliteres og utvides

Utdanningsetaten foreslår at Smestad skole rehabiliteres og utvides med to paralleller til B6. Dette erstatter de planlagte barneskoleplasser på Hoff. Oslobygg planlegger for ferdigstillelse i tidsrommet 2033-2035. Det er foreløpig planlagt at skolen skal i midlertidige lokaler i FO-bygget på Huseby i byggeperioden.

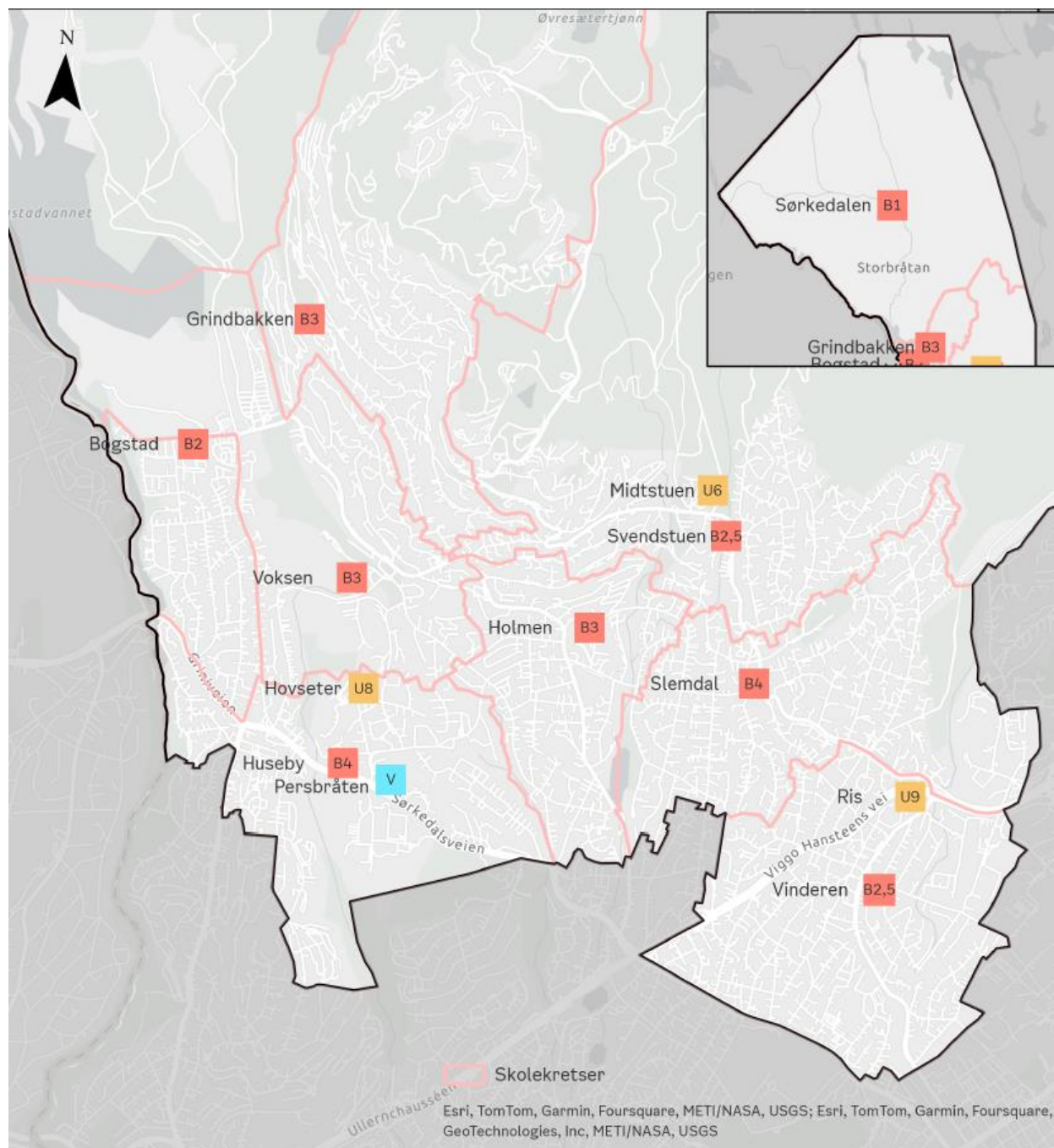
Utvikling og kapasitet i området

På barnetrinnet forventes det vekst i elevtallet i planperioden. Smestad skole foreslås utvidet for å øke kapasiteten på barnetrinnet i området. Fordi Majorstuen skole er foreslått omstrukturert til ungdomsskole, ses kapasitet og behov på barnetrinnet i sammenheng med naboområdet, sentrum vest. Økende elevtall i området og forventinger om høy oppfylingsgrad i slutten av planperioden, gjør det nødvendig å sikre arealreserve i området når det foreslås å ikke etablere grunnskole på Hoff. Utdanningsetaten anbefaler at dette utredes videre.

På ungdomstrinnet forventes det vekst i elevtallet i slutten av planperioden. Samlet sett tilstrekkelig med kapasitet i analyseområdet. Bygdøy, Smestad og Skøyen skoler går på ungdomstrinnet til tilstøtende analyseområder og inngår ikke i elevbehovet i denne grafen.

Område 6 Vestre Aker

*Kapasitet ved Ris skole inkluderer to midlertidige paralleller (U2) i paviljong. Permanent kapasitet er U7.

Prosjektstatus, tidligere vedtatte prosjekter

Rehabilitering og utvidelse av Midstuen skole

Midstuen skole skal rehabiliteres og utvides med to paralleller til U8. Det skal etableres ny flerbrukshall, og avsettes plass til en framtidig barnehage. Verkstedet til Bymiljøetaten flyttes til Nordberg.

Det er besluttet at prosjektet skal bygges i ett byggetrinn og at skolen flytter midlertidig til FO-bygget (på Huseby) i byggeperioden. Med ett byggetrinn kan prosjektet gjennomføres på tre og et halvt år, og Oslobygg planlegger da for ferdigstillelse i perioden 2030-2032.

Forslåtte endringer og nye tiltak

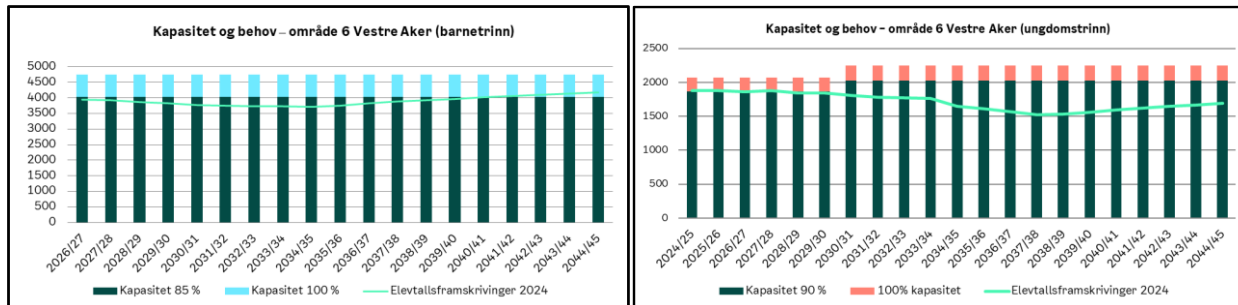
Utdanningsetatens begrunnelse og vurderinger for tiltakene som foreslås under kan leses i *Forslag til endringer i skolestrukturen i grunnskolen i Oslo*. Relevante fokusområder i rapporten er *Vestre Aker og Nordre Aker, sentrum vest og Ullern*.

Sørkedalen skole avvikles

Utdanningsetaten foreslår å avvikle Sørkedalen skole og flytte elever og ansatte til Bogstad skole. Skolen har allerede i dag felles rektor med Bogstad skole. Det kan komme endringer i inntaksområdet mellom Bogstad og øvrige skoler som følge av tiltaket, som foreslås gjennomført fra skolestart 2026.

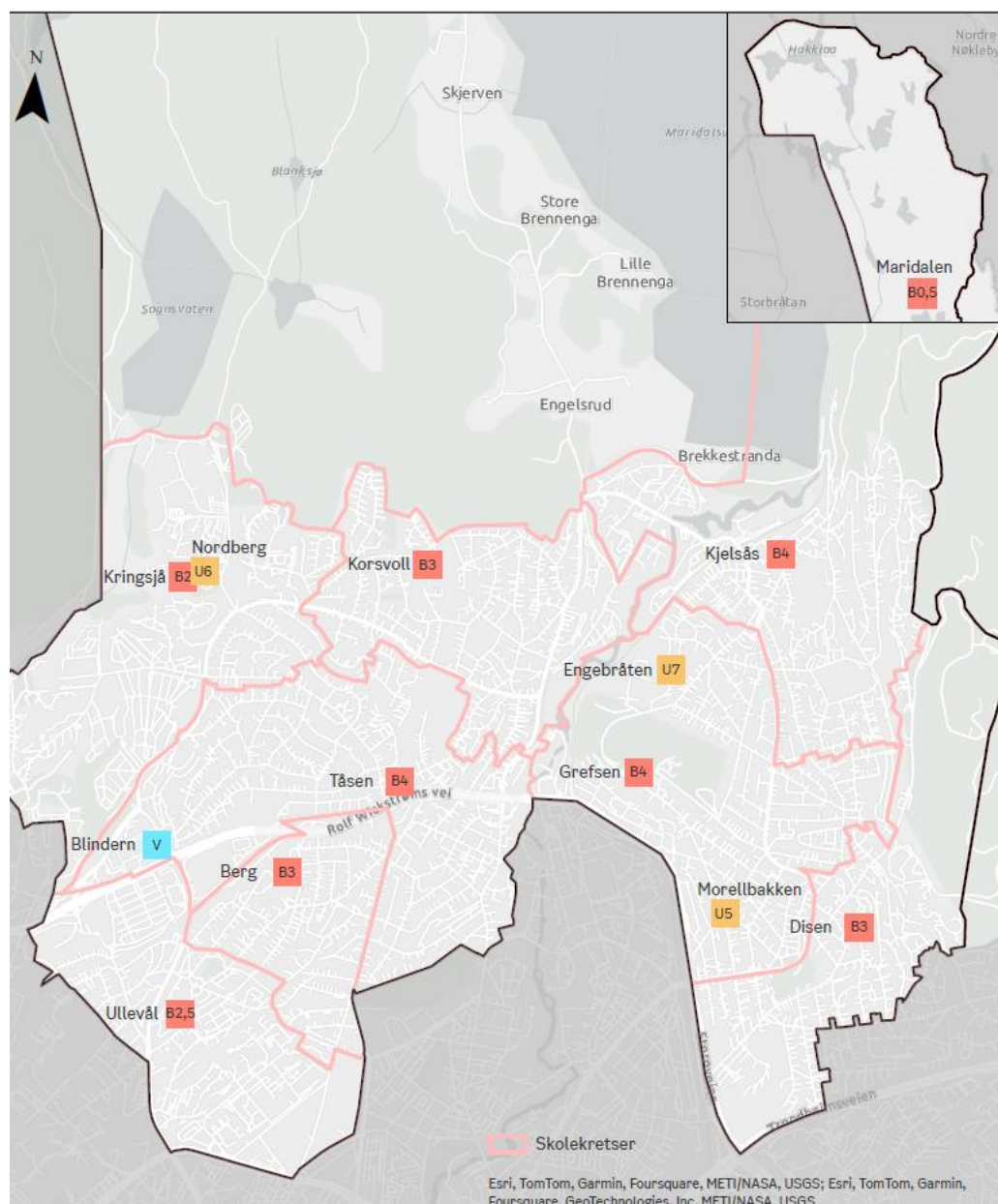
Utvikling og kapasitet i området

Elevtallsframskrivingene for barnetrinnet i området viser at det samlet sett forventes tilstrekkelig med kapasitet i hele planperioden. Elevtallet forventes å øke i siste del av planperioden. Dette ses i sammenheng med behov for arealreserve i tilgrensende analyseområde, område 5 Ullern. Den foreslåtte avviklingen av Sørkedalen skole har en liten effekt på samlet kapasitet i området (B1).

Utvidelsen av Midtstuen skole øker kapasiteten. Samlet sett har området nok elevplasser i planperioden. Utvidelsen av Midtstuen skole planlegges ferdigstilt i perioden 2030-32, men utvidelsen er forskuttert med paviljong. Midlertidige paviljonger ved Ris skole avvikles når Majorstuen skole (i område 4) omstruktureres til ungdomsskole, tidligst fra skolestart 2033. Elevene fra Skøyen skole, som i dag går til Ris, flyttes da over til Majorstuen skole. I tillegg planlegges det at deler av elevene ved Smestad skole, som i dag går til Ris skole, også får skoletilhørighet til ungdomstrinnet ved Majorstuen skole.

Område 7 Nordre Aker

*Kapasitet ved Engebråten skole inkluderer to midlertidige parallelle (U2) i paviljong.

Prosjektstatus, tidligere vedtatte prosjekter

Utvidelse av Engebråten skole

Engebråten skole utvides med tre parallelle til U8. Inntil utvidelsen er ferdig, sikres det plass til elevene ved å opprettholde midlertidig kapasitet ved skolen. Detaljprosjektering av utvidelsen har begynt og det forventes at byggearbeider vil starte i løpet av våren. Oslobygg planlegger for at utvidelsen av Engebråten skole ferdigstilles til skolestart 2027.

Foreslåtte endringer og nye tiltak

Utdanningsetatens begrunnelse og vurderinger for tiltakene som foreslås under kan leses i *Forslag til endringer i skolestrukturen i grunnskolen i Oslo*. Relevant fokusområde i rapporten er *Vestre Aker og Nordre Aker*.

Maridalen skole avvikles

Utdanningsetaten foreslår å avvikle Maridalen skole og flytte elever og ansatte til Kjelsås skole. Skolen har allerede i dag felles rektor med Kjelsås skole. Det kan komme endringer i inntaksområdet mellom Kjelsås skole og øvrige skoler som følge av tiltaket, som foreslås gjennomført fra skolestart 2026.

Ny skole på Frysja etableres ikke

Utdanningsetaten anbefaler at skoletomten på Frysja utgår som arealreserve for skole, og benyttes til annet formål. Det er en ferdig regulert arealreserve ved Engebråten skole (B3) som kan benyttes til å etablere flere skoleplasser i området.

Byomfattende ungdomsskole og videregående

Skolen i Sognsveien 80 er planlagt som en kombinert ungdoms- og videregående skole samlokalisert med Den franske skole og Den tyske skole. Utdanningsetaten vurderer nå en ny skoleprofil, uten ungdomstrinn og de private skolene.

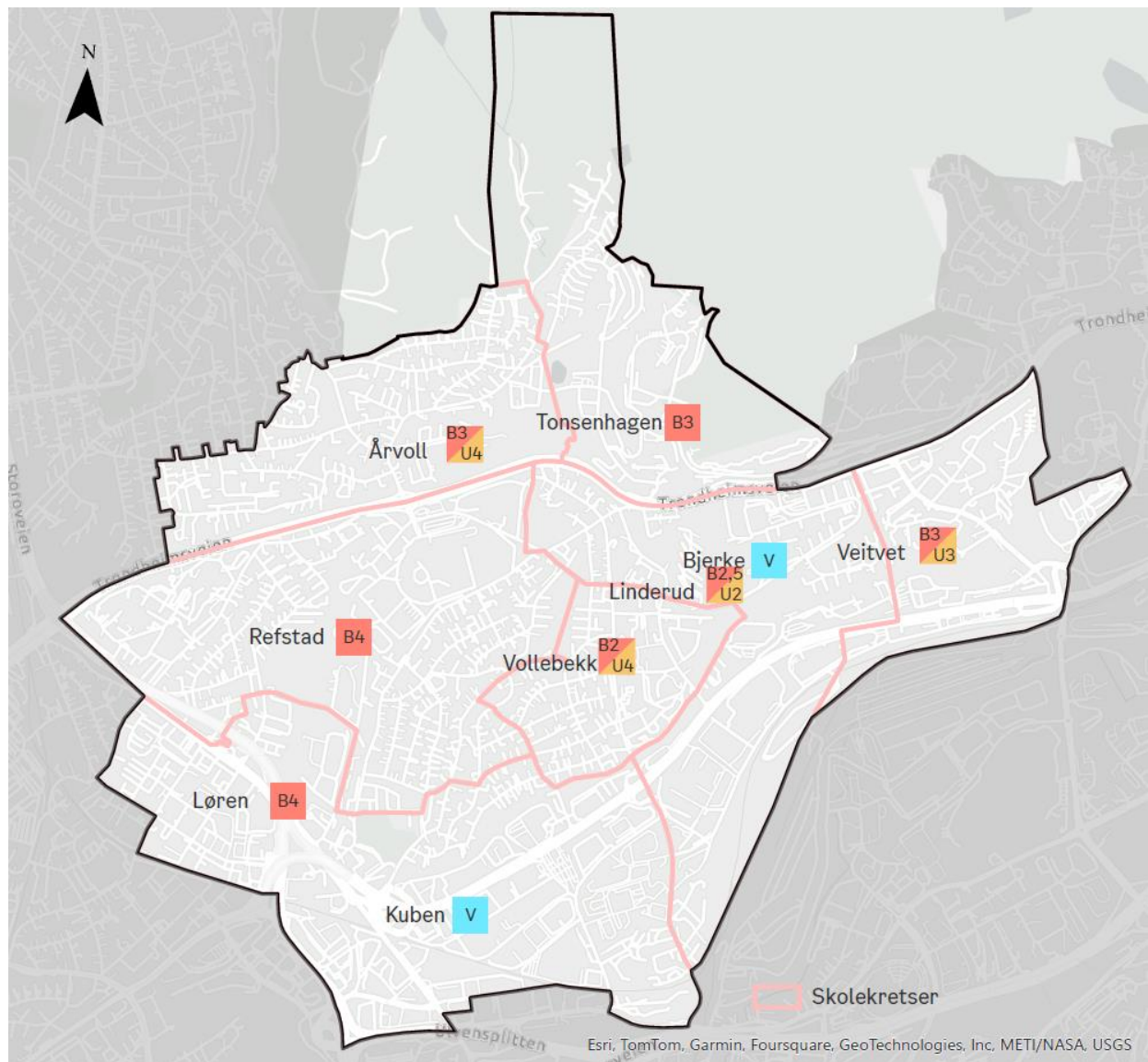
Utvikling og kapasitet i området

Framskrivingene på barnetrinnet er høyere enn tidligere år og viser en vekst i behovet for barneskoleplasser. Den foreslåtte avviklingen av Maridalen skole har liten effekt på den totale kapasiteten i området. Utdanningsetaten anbefaler at det utredes for etablering av mer kapasitet i området mot slutten av planperioden, ved å benytte arealreserven ved Engebråten skole.

Det forventes tilstrekkelig med kapasitet på ungdomstrinnet i området når utvidelsen av Engebråten skole ferdigstilles til skolestart 2027. Elever fra Berg, Ullevål og deler av Tåsen skoler går på ungdomstrinnet i andre analyseområder.

Område 8 Bjerke

Prosjektstatus, tidligere vedtatte prosjekter

Refstad flerbrukshall

Det skal etableres ny flerbrukshall i nærheten av Refstad skole. Midlertidig kroppøvningskapasitet for Refstad skole fram til ferdigstilling løses ved å ta i bruk ny hall på Løren. Oslobygg planlegger at hallen ferdigstilles i perioden 2029-2032.

Ny ungdomsskole på Økern

Ny ungdomsskole på Økern etableres med kapasitet på U8, flerbrukshall og barnehage. Skolen er nå i byggefase. Det er planlagt at skolen skal ta imot elever fra Løren og Refstad skoler. Egen høring av ungdomsskoletilhørighet vil gjennomføres høsten før skolen åpner. Fram til dette går elevene fra Løren skole til Årvoll skole på ungdomstrinnet. Oslobygg planlegger ferdigstilling til skolestart 2027.

Mulig omstrukturering av Linderud og Vollebekk skoler gjennomføres ikke

Utdanningsetaten har utredet eventuell omstrukturering av Linderud og Vollebekk skoler. Utredningen involverte også skolene og foreldrerepresentanter. Utredningen kunne ikke konkludere om en omstrukturering av skolene ville ha den ønskede effekten. Derfor anbefaler Utdanningsetaten å videreføre dagens struktur.

Utredning av ny grunnskolekapasitet i området

Det utredes etablering av en grunnskole for 840 elever og flerbrukshall på Ulven. Prosjektet planlegges med en spesialavdeling med 16 plasser. Prosjektet omfatter omregulering av eksisterende reguleringsplan for å utvide areal avsatt til skoleformål. Tomten er ikke ervervet av kommunen. Reguleringsplan antas vedtatt 2028-2029. Ferdigstillelsesår er derfor ikke definert per nå.

Utredningen av skoleetablering på Ulven er en del av en pågående utredning for å sikre tilstrekkelige areal til framtidig skolebehov i området. Ny grunnskole på Ulven planlegges som den første skoleetableringen i dette arbeidet. Utbyggingen av Hovinbyen med stor andel boliger gir behov for en rekke nye lokale funksjoner, som skoler. Utredningen skal se behovet for økt grunnskolekapasitet i dette området, både i og etter planperioden.

Foreslåtte endringer og nye tiltak

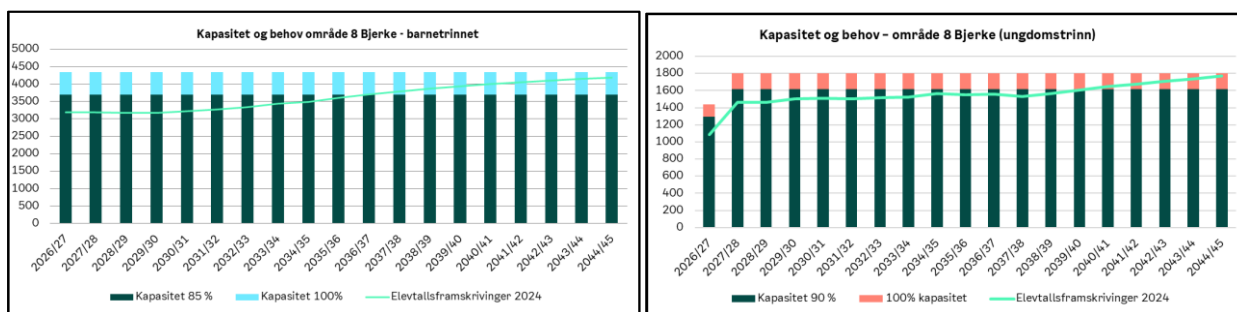
Utdanningsetatens begrunnelse og vurderinger for tiltakene som foreslås under kan leses i *Forslag til endringer i skolestrukturen i grunnskolen i Oslo*. Relevant fokusområde i rapporten er *Bjerke*.

Årvoll skole rehabiliteres og nedskaleres på ungdomstrinn

Utdanningsetaten foreslår å redusere dagens kapasitet på Årvoll skole når skoleanlegget skal rehabiliteres. Skolen rehabiliteres som B3U3, som er en nedgang fra dagens kapasitet på B3U4. Tidspunktet for ferdigstillelse per nå ikke avklart.

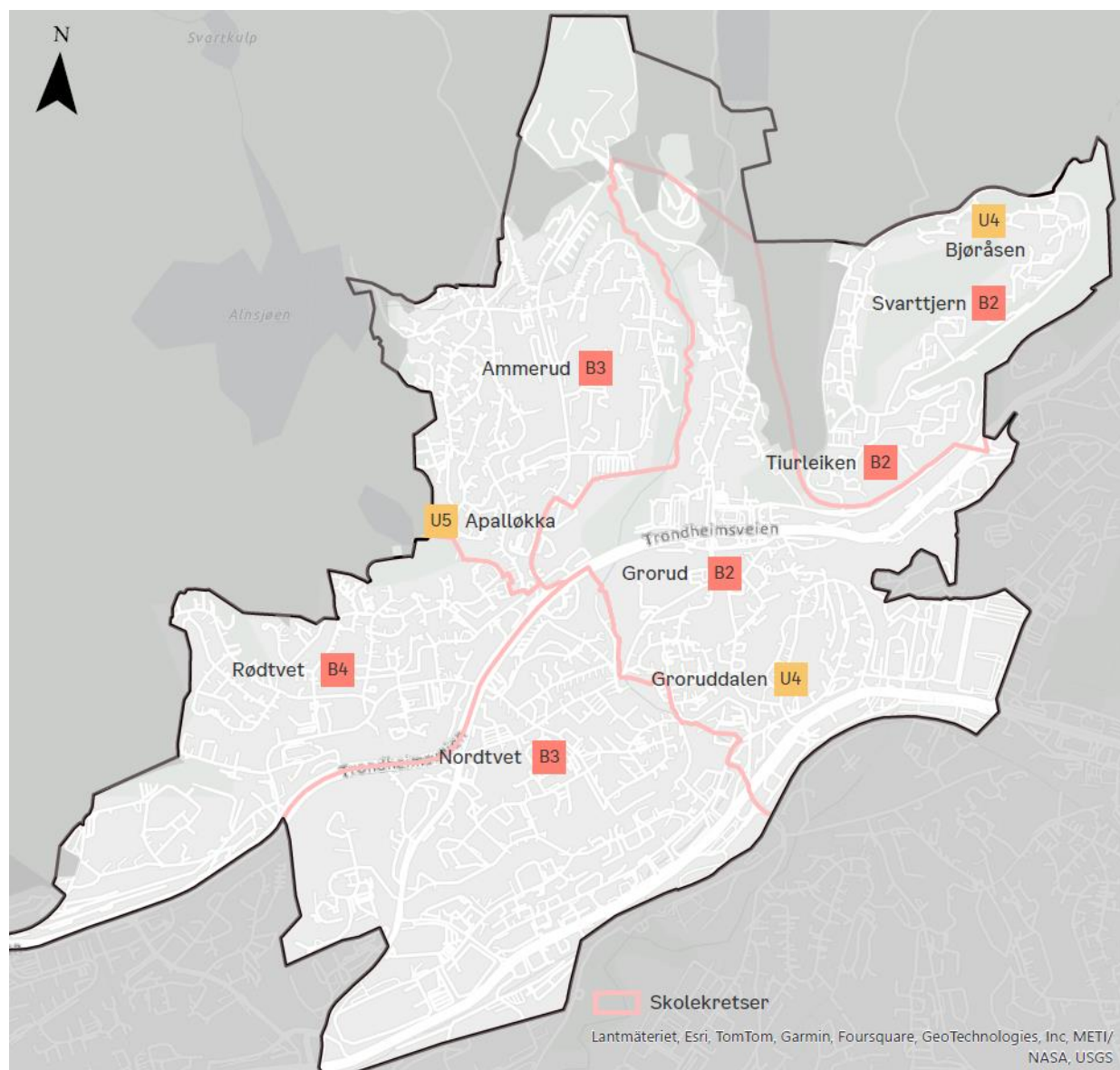
Utvikling og kapasitet i området

Elevtallsframskrivingene viser en økning i elevtallet, og behov for økt kapasitet på barnetrinnet i planperioden. Planlagt kapasitetsøkning på barnetrinnet på Ensjø, i område 2, kan avlaste i deler av perioden. Det arbeides i tillegg med kapasitetsøkning på barnetrinnet i området, gjennom etablering av en ny grunnskole på Ulven.

Framskrivningene viser vekst på ungdomstrinnet i planperioden. Refstad skole «flyttes» over fra område 2 fra skolestart 2027 når den nye skolen på Økern åpner. Som følger av dette gjør kurven et hopp mellom år 2026/27 og 2027/28. Det forventes videre vekst i elevtallet i området, og det utredes arealer til framtidig skoleetablering i området for å møte befolkningsveksten.

Område 9 Groruddalen vest

*Svarttjern skole har elever på 1-3. trinn, Tjurleiken skole har elever på 4-7. trinn.

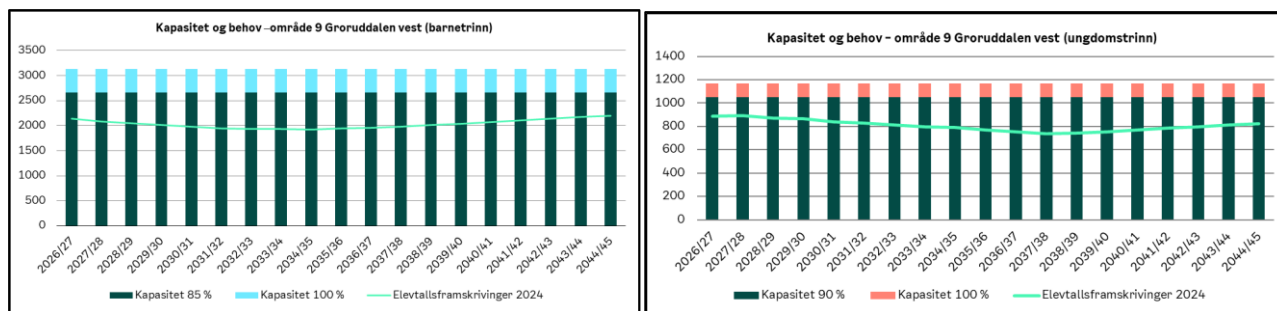
Prosjektstatus, tidligere vedtatte prosjekter

Det er ingen vedtatte eller igangsatte utbyggingsprosjekter i området.

Foreslåtte endringer og nye tiltak

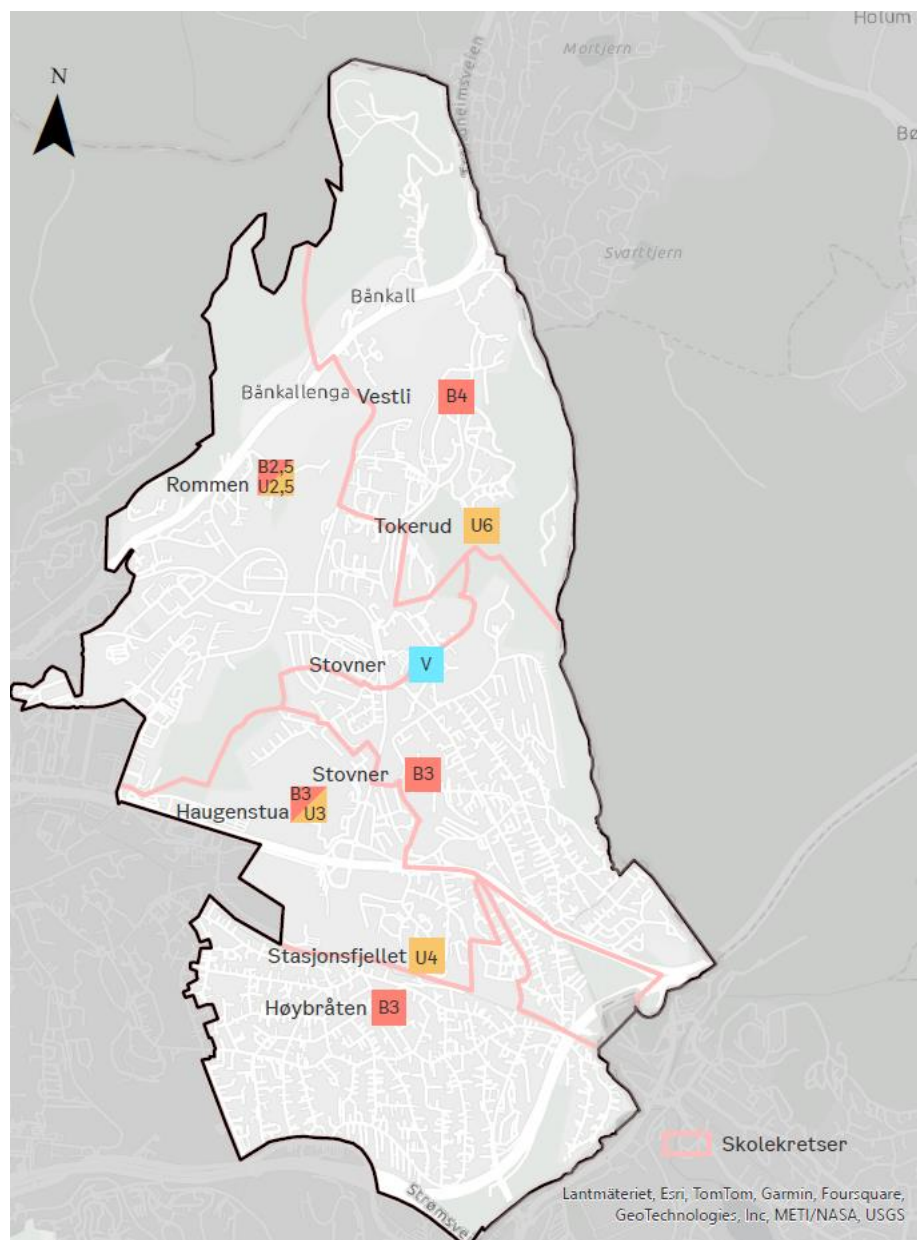
Utdanningsetaten foreslår å utrede løsninger for skolekapasitet og -struktur for å bedre tilpasse kapasiteten til elevbehovet. Se Utdanningsetatens vurderinger for området i *Forslag til endringer i skolestrukturen i grunnskolen i Oslo*. Relevant fokusområde er *Groruddalen nord og vest*.

Utvikling og kapasitet i området

Det forventes overkapasitet på barne- og ungdomstrinnet i hele planperioden. Utdanningsetaten anbefaler derfor å utrede videre hvordan kapasiteten og skolestruktur i området bedre kan tilpasses det framtidige elevbehovet.

Område 10 Groruddalen nord

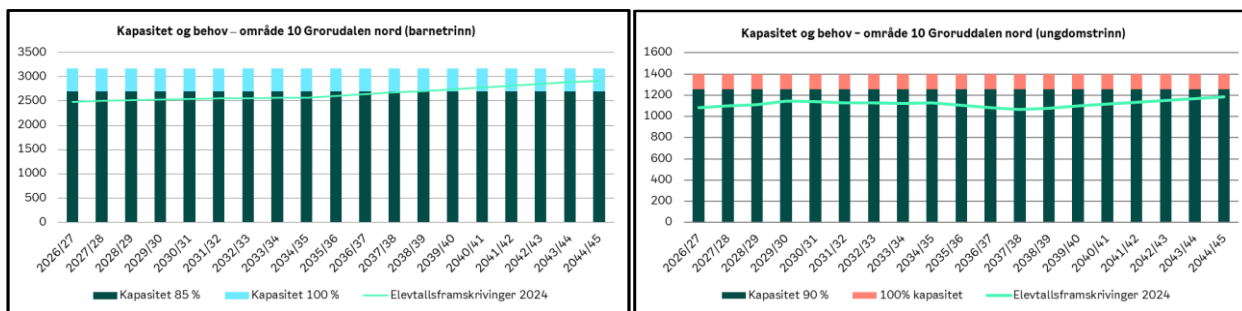

Prosjektstatus, tidligere vedtatte prosjekter

Erstatning av midlertidig kapasitet ved Stovner skole

Utgåtte paviljonger ved Stovner skole skal erstattes med permanent kapasitet for å opprettholde dagens kapasitet (B3). Prosjektet innebærer behov for midlertidige løsninger for deler av skolen i byggefasen. Dette løses ved å etablere midlertidige paviljonger ved skolen. Oslobygg planlegger for at prosjektet ferdigstilles til skolestart 2027.

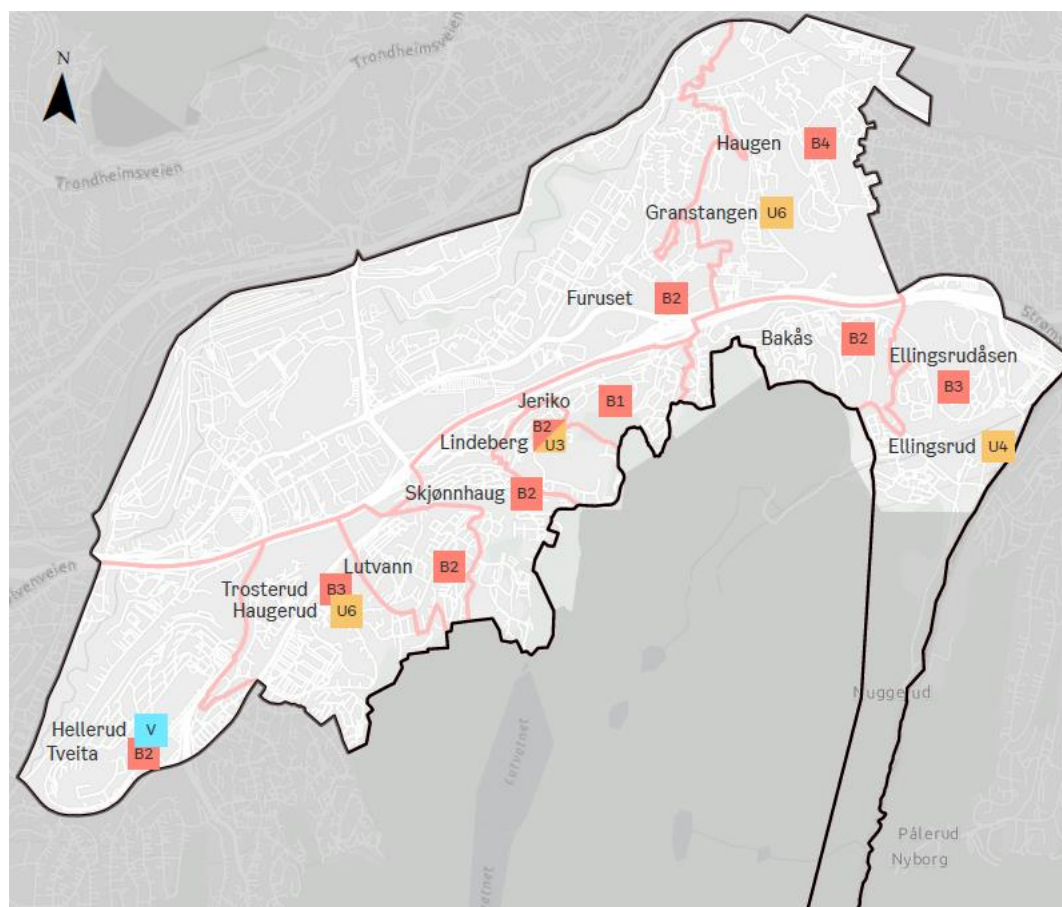
Utvikling og kapasitet i området

På barnetrinnet er det forventet vekst i elevtallet gjennom planperioden. Mot slutten forventes det at behovet overstiger planleggingsmålet og det kan da være behov for kapasitetsøkning.

På ungdomstrinnet øker elevtallet gjennom planperioden, men oppfylingsgraden forventes å være lavere enn på barnetrinnet.

Område 11 Groruddalen øst

Prosjektstatus, tidligere vedtatte prosjekter

Rehabilitering og utvidelse av Ellingsrud skole

Ellingsrud skole skal rehabiliteres og utvides til fem paralleller. Skolen flyttet inn i paviljonger på Ellingsrud i 2022, og skal være der til nytt skoleanlegg står klart. Prosjektet er i gjennomføringsfasen og Oslobygg planlegger for ferdigstilling i 2028.

Ellingsrudåsen bygges ny

Ellingsrudåsen skole skal bygges ny for å videreføre dagens kapasitet B3. Skolen flytter ut i midlertidige lokaler på Bredtvet skole fra skolestart 2025. Prosjektet tar lengre tid enn først antatt og Oslobygg oppgir sannsynlig ferdigstilling i 2029.

Foreslåtte endringer og nye tiltak

Utdanningsetatens begrunnelse og vurderinger for tiltakene som foreslås under kan leses i *Forslag til endringer i skolestrukturen i grunnskolen i Oslo*. Relevant fokusområde i rapporten er *Groruddalen øst*.

Ny skole i Verdensparken på Furuset (relokalisering av Furuset skole) gjennomføres ikke

Utdanningsetaten foreslår at den nye skolen i Verdensparken ikke etableres da området ikke har behov for økt kapasitet og Furuset skole er i god stand. Tomten frigjøres til andre kommunale formål eller salg.

Etablere ny Haugerud skole som ungdomsskole (U8)

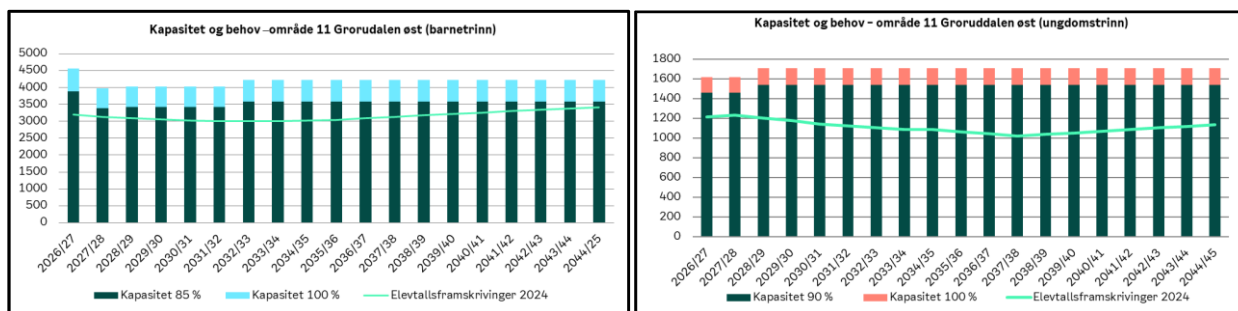
Utdanningsetaten foreslår å kun etablere én ny skole på Haugerud: en stor ungdomsskole (U8) med mulighet for kultursal. Idrettsfasilitetene kan, fra Utdanningsetatens perspektiv, nedskaleres fordi det blir behov for mindre kroppsøving. Forslaget påvirker områdeutviklingen og den pågående planprosessen. Fram til reguleringsplan har vært igjennom høring, vil ferdigstillelsesår være usikkert. Det antas første halvdel av 2030-tallet, og i grafen er tiltaket antatt gjennomført fra skolestart 2032 for visuell framstilling.

Trosterud skole avvikles

Utdanningsetaten foreslår at Trosterud skole avvikles. Elevene blir ivaretatt ved nærliggende barneskoler, fortrinnsvis Lutvann skole og Tveita skole. Det kan komme endringer i inntaksområdet som berører øvrige skoler for å tilpasse elevgrunnlag og kapasitet ved den enkelte skole etter gjennomført endring. Endringen foreslås gjennomført fra skolestart 2027.

Lindeberg skole omstruktureres

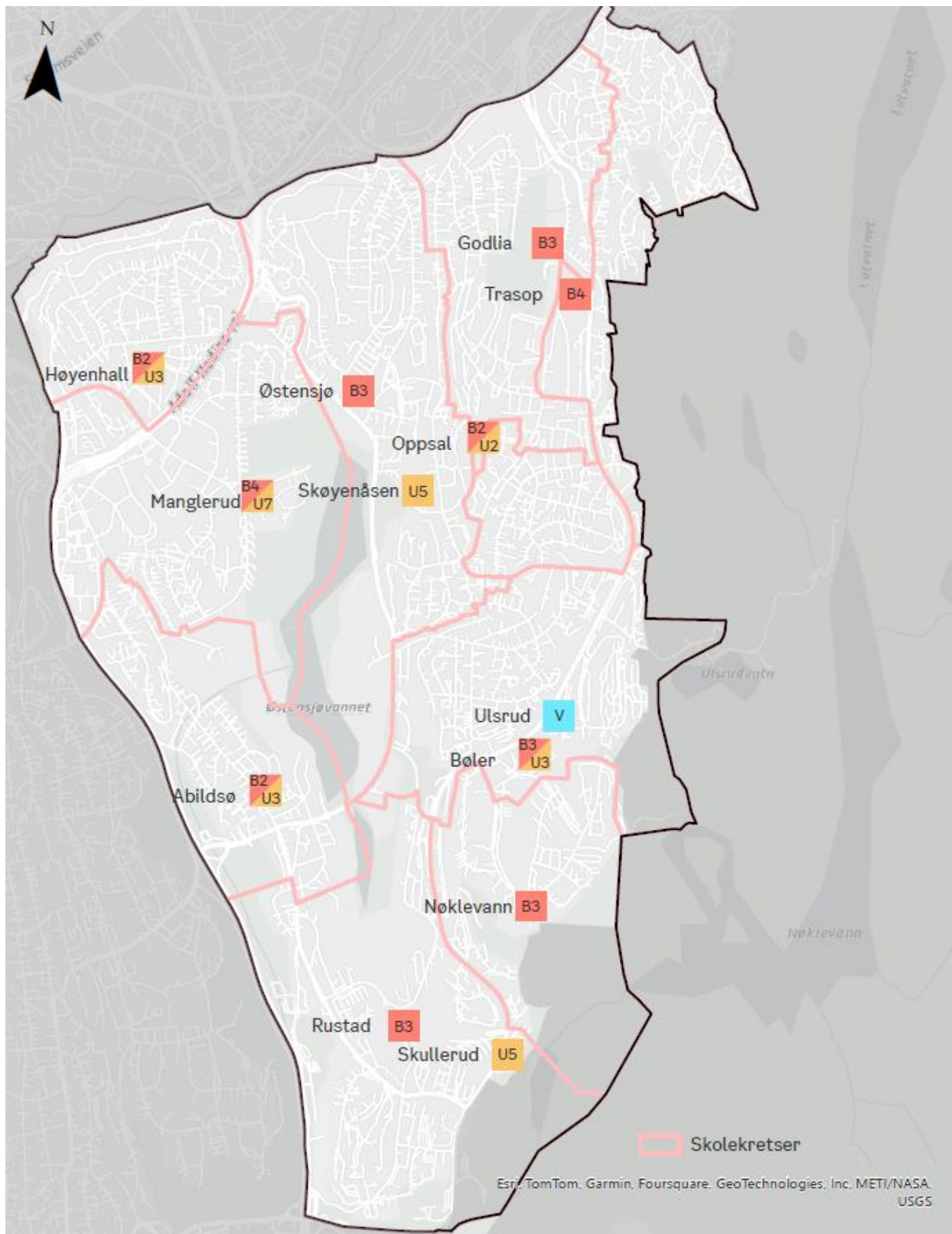
Utdanningsetaten foreslår at Lindeberg skole omstruktureres (B3) for å sikre tilstrekkelig kapasitet på barnetrinnet i planperioden. Omstruktureringen vil gjennomføres samtidig som ny Haugerud skole åpner. Framdrift for dette prosjektet er usikkert, men anslagsvis ferdigstillelse første halvdel av 2030-tallet. I grafen er det antatt gjennomføring av prosjektene til skolestart 2032 for visuell framstilling.

Utvikling og kapasitet i området

De foreslåtte tiltakene reduserer overkapasiteten på barnetrinnet i området. Det forventes vekst i siste halvdel av planperioden, men nok kapasitet på områdenivå.

På ungdomstrinnet forventes det nok kapasitet i planperioden. Området har en del bortsøking fra ungdomstrinnet som gjør det sårbart for eventuelle endringer i søkemønsteret og flere ønsker å gå på sin nærskole. Foreslåtte tiltak gir gode overganger mellom barne- og ungdomstrinnet i området.

Område 12 Østensjø

*Skøyenåsen skole har i dag kapasitet U9, som inkluderer kapasitet i midlertidige paviljonger.

Foreslåtte endringer og nye tiltak

Utdanningsetatens begrunnelse og vurderinger for tiltakene som foreslås under kan leses i *Endringer i skolestrukturen i grunnskolen i Oslo*. Relevant fokusområde i rapporten er Østensjø.

Utvidelse av Rustad skole gjennomføres ikke

Rustad skole er tidligere vedtatt utvidet med én parallell. Utdanningsetaten foreslår at utvidelsen ikke gjennomføres da det ikke er behov på nåværende tidspunkt. Reguleringen gjennomføres, og skolen kan utvides dersom elevbehovet i området skulle tilsi det.

Godlia og Trasop skoler omstruktureres til en kombinert barne- og ungdomsskole

Utdanningsetaten foreslår å slå sammen og omstrukturere Godlia og Trasop skoler til en kombinert barne- og ungdomsskole (B4U6). Dette reduserer barneskolekapasiteten her, men gir den nødvendige ungdomsskolekapasiteten. Omstruktureringen av Oppsal ivaretar elevbehovet på barnetrinnet. Tiltaket foreslås gjennomført fra skolestart 2027.

Oppsal omstruktureres til barneskole

Utdanningsetaten anbefaler å omstrukturere Oppsal fra en kombinert barne- og ungdomsskole til én barneskole (B4). Skolen vil da motta barneskoleelever fra Godlia/Trasop som følge av omstrukturering fra to barneskoler til én kombinert barne- og ungdomsskole. Ungdomstrinnet fra Oppsal skole fordeles på Skøyenåsen og Godlia/Trasop. Tiltaket foreslås gjennomført fra skolestart 2027.

Utvidelse av Skøyenåsen skole gjennomføres ikke

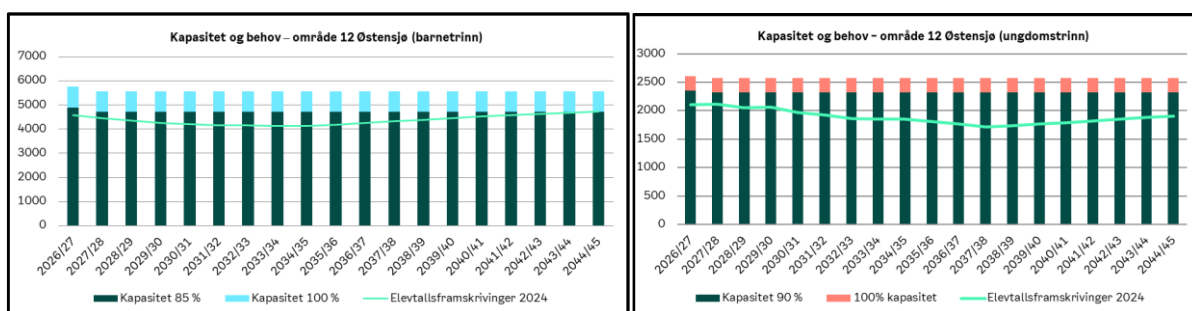
Utdanningsetaten foreslår å ikke utvide Skøyenåsen skole. Skøyenåsen skole er tidligere vedtatt utvidet til U9. Prosjektet har tatt lengre tid enn først antatt da utvidelsen har utløst krav om regulering av tomten. Det er derfor vært etablert midlertidig kapasitet fra skolestart 2022. Forslaget innebærer at Skøyenåsen skole videreføres med sin opprinnelige kapasitet U5. Tidspunkt for fjerning av paviljong ses i sammenheng med omstrukturering av Godlia og Trasop skoler til en kombinert barne- og ungdomsskole.

Omstrukturering av Abildsø skole

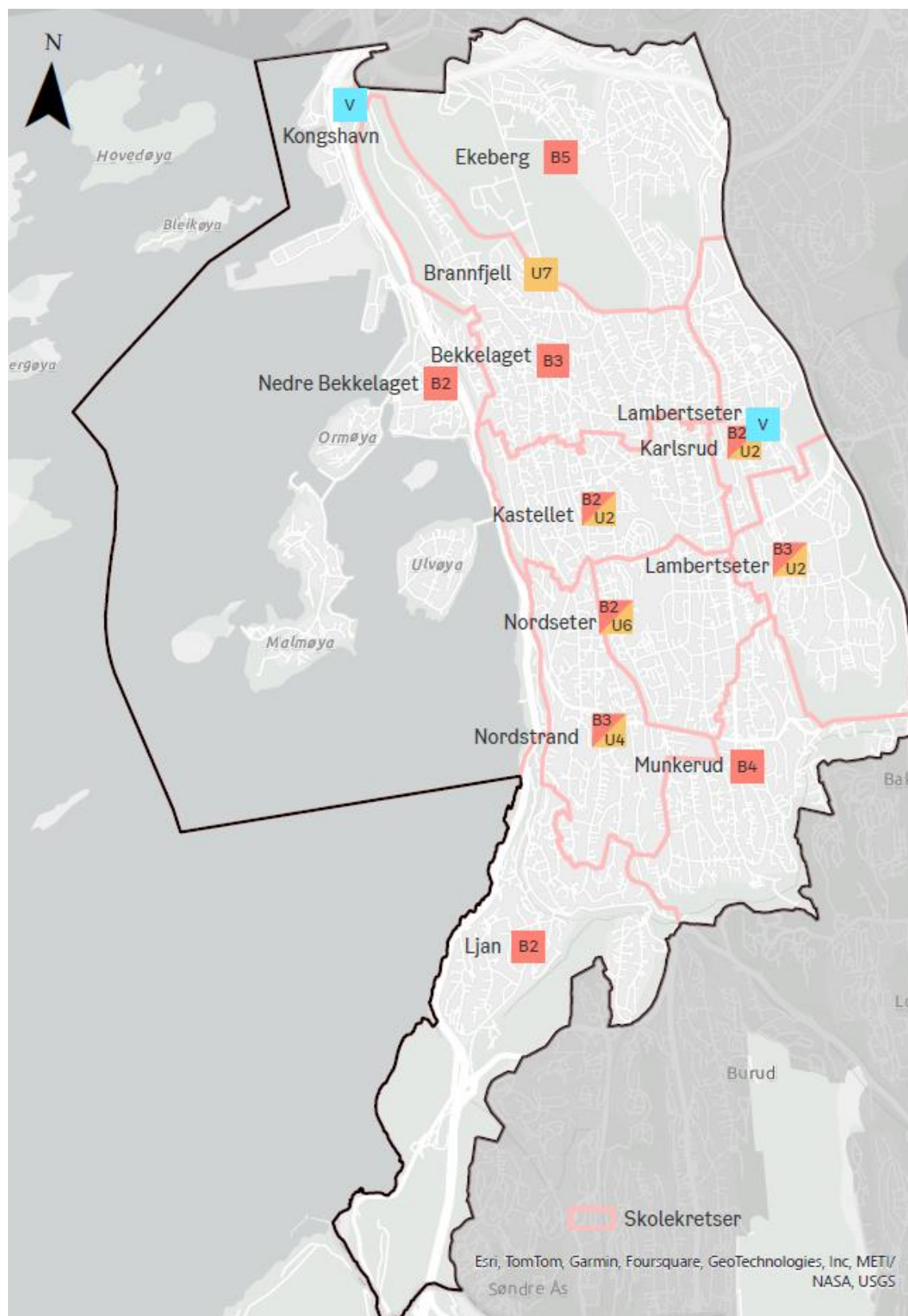
Abildsø skole foreslås omstrukturert og nedskaleres i forbindelse med nødvendig rehabilitering av skolen, fra B2U3 til barneskole (B2). Ungdomstrinnet foreslås enten flyttet til Manglerud skole fra skolestart 2026. Det byomfattende IC-tilbudet ved Manglerud skole vil da kunne påvirkes. Rehabilitering av Abildsø skole er under utredning og tidspunktet for gjennomføringen av rehabiliteringen av skolen er foreløpig ikke fastsatt.

Utvikling og kapasitet i området

På barnetrinnet forventes det, med de foreslåtte tiltakene, tilstrekkelig med kapasitet i hele planperioden. Elevtallet på ungdomstrinnet forventes å avta i planperioden.

Område 13 Nordstrand

*Kapasitet ved Ekeberg skole inkluderer én midlertidig parallell i paviljong (B1), permanent kapasitet er B4.

Prosjektstatus, tidligere vedtatte prosjekter

Rehabilitering og utvidelse av Lambertseter skole

Lambertseter skole skal rehabiliteres og utvides slik at skolen får gjennomgående tre paralleller på barne- og ungdomstrinnet. Midlertidighet i byggeperioden planlegges løst ved paviljonger i nærområdet. Det planlegges at skolen flytter ut i midlertidighet fra skolestart 2026. Oslobygg planlegger for ferdigstilling i perioden 2030-2033.

Oppgradering av sanitære forhold og luftmålinger ved Ekeberg skole

Skolens sanitære forhold ble oppgradert vinter 2024 med ny belysning, samt det er gjennomført tiltak for å bedre forholdene med lukt. Det er gjennomført luftmålinger i et representativt utvalg av skolens arealer.

Midlertidige paviljonger ved Ekeberg skole opprettholdes fram til ny, økt kapasitet er ferdigstilt i området.

Foreslåtte endringer og nye tiltak

Utdanningsetatens begrunnelse og vurderinger for tiltakene som foreslås under kan leses i *Endringer i skolestrukturen i grunnskolen i Oslo*. Relevante fokusområder i rapporten er *Bjørvika og Nordstrand*.

Rehabilitering, omstrukturering og utvidelse av Karlsrud skole

Utdanningsetaten foreslår å rehabilitere og omstrukturere Karlsrud til B4. Tiltaket kan tidligst gjennomføres fra skolestart 2028, ved å flytte ungdomstrinnet over til Brannfjell skole. Brannfjell skole får ledig kapasitet som følge av at den foreslåtte ungdomskolen i Bjørvika kan få elever fra Ekeberg og Nedre Bekkelaget skoler. Rehabiliteringen av skolen er planlagt i første halvdel av 2030-tallet. Det planlegges at skolen bruker de midlertidige paviljongene på Lambertseter skole i byggeperioden. Ferdigstillelsesår vil derfor avhenge av framdrift for Lambertseter skole.

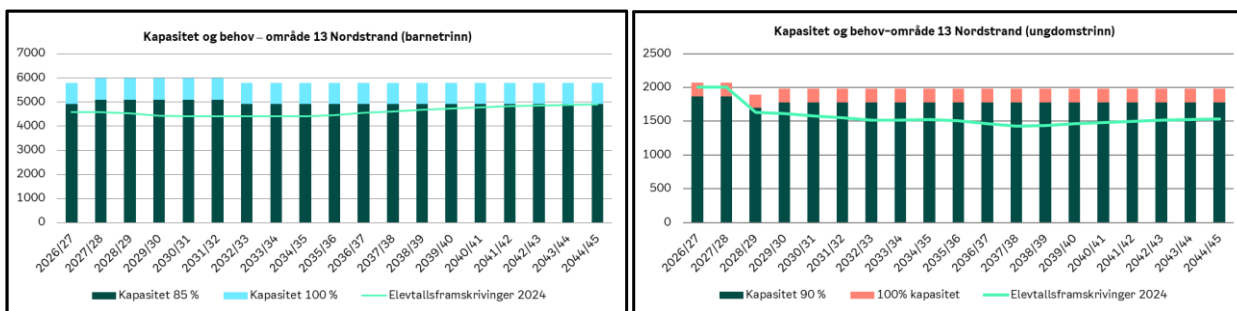
Ny barneskole på Holtet etableres ikke

Utdanningsetaten foreslår ikke å etablere ny barneskole (B2) på Holtet og at elevbehovet i området kan løses ved å omstrukturere og utvide Karlsrud skole til B4. Dette er vurdert som en bedre løsning framfor å etablere en ny, liten barneskole på Holtet.

Rehabilitering av Bekkelaget skole utsettes

Utdanningsetaten foreslår at utvidelsen av Bekkelaget skole kan gjennomføres senere i perioden, ved behov. Skolen har ikke behov for rehabilitering på nåværende tidspunkt.

Utvikling og kapasitet i området

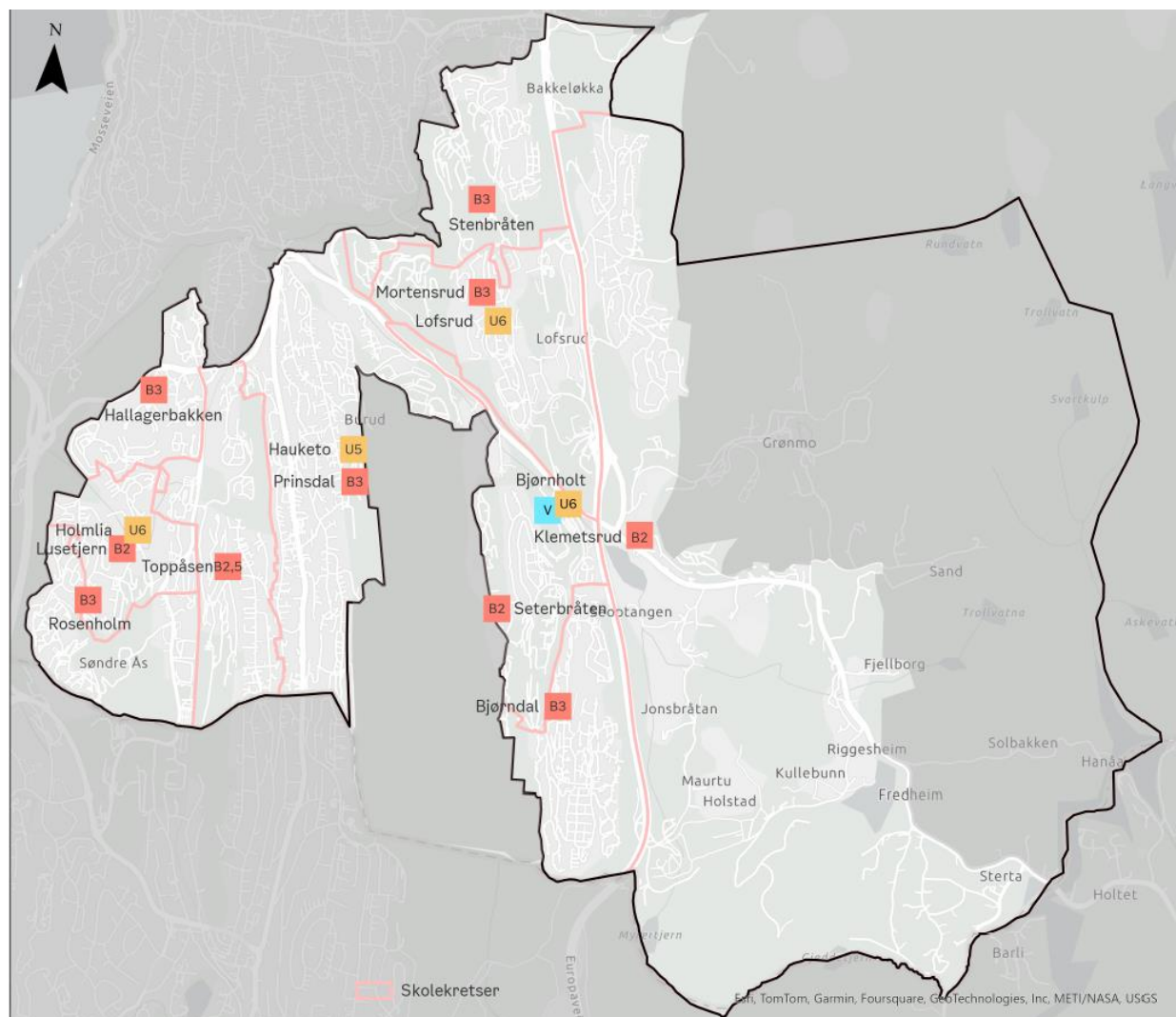

På barnetrinnet forventes det en økning i elevtallet i siste halvdel av planperioden, men tilstrekkelig med kapasitet på områdenivå.

Som følge av utvidelsen av Karlsrud skole til B4, avvikles midlertidige paviljonger ved Bekkelaget og Ekeberg skoler, som til sammen har kapasitet B2 i midlertidige paviljonger.

På ungdomstrinnet forventes det en liten nedgang i elevtallet i planperioden. I foreslåtte tiltak foreslås det at Nedre Bekkelaget og Ekeberg skoler får ny ungdomsskoetilhørighet til ny skole i Bjørvika fra skolestart 2028 (i område 2). Elevgrunnlaget ved disse skolene utgår derfor fra grafen fra skolestart 2028 og framskrivingene får dermed en nedgang mellom skoleåret 2027/28 og 2028/29.

Område 14 Søndre Nordstrand

Prosjektstatus, tidligere vedtatte prosjekter

Rehabilitering og erstatning av midlertidig kapasitet ved Klemetsrud skole

Klemetsrud skole rehabiliteres, og midlertidig kapasitet erstattes med permanent kapasitet. Dagens kapasitet ved skolen videreføres. Prosjektet er i byggefase og Oslobygg planlegger at prosjektet ferdigstilles desember 2026.

Rehabilitering av Lofsrud skole

En oppdatert utredning av skolens rehabiliteringsbehov pågår. Skolen planlegges videreført med dagens kapasitet. Når Utdanningsetaten nå anbefaler videreføring av dagens Mortensrud skole må det planlegges for andre løsninger for midlertidighet i byggeperioden. Den oppdaterte utredning vil ta stilling til ferdigstillelsesår, samt løsninger for midlertidighet.

Foreslåtte endringer og nye tiltak

Utdanningsetatens begrunnelse og vurderinger for tiltakene som foreslås under kan leses i *Endringer i skolestrukturen i grunnskolen i Oslo*. Relevante fokusområder i rapporten er *Søndre Nordstrand*.

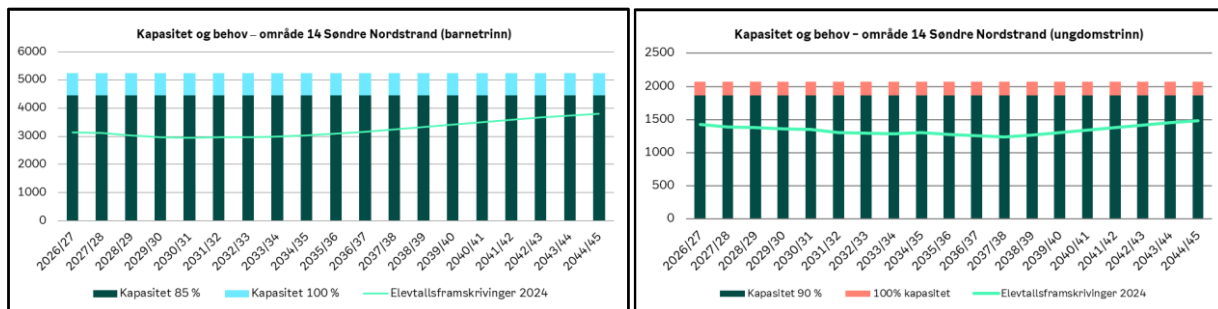
Ny Mortensrud skole etableres ikke

Utdanningsetaten foreslår å videreføres Mortensrud skole i dagens skoleanlegg med dagens kapasitet. Dette innebærer at det ikke etableres en ny skole, da det er ikke behov for kapasitetsutvidelsen.

Utvikling og kapasitet i området

I planperioden er det overkapasitet på barne- og ungdomstrinnet området samlet sett.

Utdanningsetaten anbefaler å utrede videre hvordan kapasiteten i området bedre kan tilpasses elevtallet.

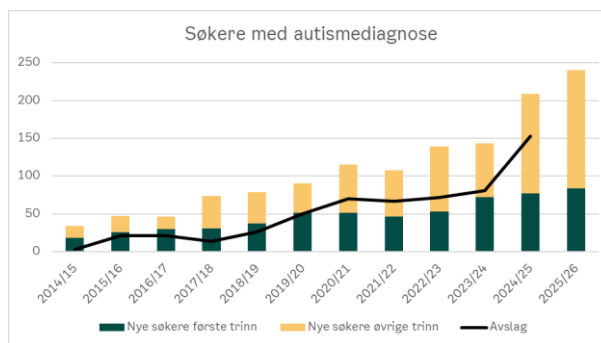

Byomfattende spesialskoler og spesialgrupper i grunnskolen

Oslo kommune legger til grunn at elevens rett til grunnskoleopplæring er knyttet til nærskolen. Retten til å motta god tilrettelegging, og et likeverdig og inkluderende opplæringstilbud på nærskolen gjelder alle elever, også elever som har rett til individuell tilrettelegging. Oslo kommune har samtidig et begrenset antall plasser i byomfattende spesialskoler og spesialgrupper/-avdelinger. Formålet med gruppene er at elevene med størst behov for tilrettelegging skal få et godt tilpasset opplæringstilbud i et tilrettelagt fysisk læringsmiljø.

Byomfattende spesialgrupper/-avdelinger tilrettelagt for elever med ulike funksjonshemninger, sosiale-emosjonelle vansker, autismespekterforstyrrelse og lærevansker er opprettet ved 59 grunnskoler. Skoleåret 2024/2025 fikk 626 elever plass i 69 ulike grupper. I tillegg har 416 elever plass i de ni kommunale spesialskolene. Søking til de byomfattende spesialgruppene/-avdelingene og spesialskolene gjøres gjennom et sentralt inntak.

Tabellen under viser at det i over ti år har vært en økning i antall søknader for elever med autismespekterdiagnose. Innenfor denne gruppen er det stadig en økning av søkere med store behov for pedagogisk og fysisk tilrettelegging i hele skoleløpet. Det er utbygd flere plasser særlig for denne gruppen de siste årene; likevel er avslagsprosenten nå godt over 50 % for elever med autismespekterforstyrrelse. Elevene som får avslag på søknaden, får sin opplæring ved nærskolen med tilrettelegging av undervisning og fysiske tilpasninger av nærskolens lokaler. Trendene for grunnskolen forventes å forespeile behovet for tilsvarende tilrettelegging i videregående opplæring noen år fram i tid.

Det største behovet for plasser med autismespekterforstyrrelse er i Groruddalen. Av 240 nye søkere med autisme i 2025, er over 100 fra Groruddalen. På bydelsnivå er flest søkere fra bydelene Stovner og Alna, etterfulgt av Nordstrand, Søndre Nordstrand, Gamle Oslo, Østensjø, Grorud og Bjerke. Veksten i disse områdene har vært en trend over flere år.

Bystyret har i sak 46/23 vedtatt å øke antallet plasser i spesialskolene, særlig for elever med autismespekterforstyrrelser.

Utdanningsetaten oversendte våren 2023 en helhetlig gjennomgang av spesialundervisningen til byrådsavdelingen. I gjennomgangen blir det blant annet anbefalt å utvide kapasiteten i byomfattende spesialgrupper/-avdelinger, samt å omdisponere plasser til elevene med størst behov. Utdanningsetaten er i ferd med å følge opp tiltakene i rapporten som ikke krever nærmere føringer eller avklaringer fra byrådsavdelingen.

Planlagte tiltak for utbygging av elevplasser på spesialskoler

Det er gjennomført flere utbyggingstiltak siden forrige skolebehovsplan, og nye utbyggingstiltak er planlagt. I tillegg til planlagte utbyggingstiltak, er og vil det hvert år være, behov for bygningsmessige tiltak for å fysisk tilrettelegge for elevene sin nærskole.

Haukåsen skole, nybygg

Nytt skoleanlegg for Haukåsen skole er under oppføring for elever med nevrologisk betingede

vansker og elever med multifunksjonshemming. Skoleanlegget vil inneholde barnehage, basseng og noen bydelsfunksjoner. Skolen holder til i eksisterende arealer på dagens Haukåsen skole fram til nytt skoleanlegg er klar til bruk. Oslobygg planlegger at den nye skolen skal stå ferdig til skolestart 2026.

Spesialavdeling ved Lønnebakken skole

På bakgrunn av et økt behov for spesialplasser på videregående skole, skal det opprettes en ny spesialavdeling knyttet til Lønnebakken skole. Den nye avdelingen etableres ved siden av Groruddalen skole og administreres av Lønnebakken skole, som ligger på Bredtvet. Det opprettes 31 plasser innen hverdagslivtrening, og plassene skal være etablert til skolestart 2025.

Nye lokaler for spesialavdelingen ved Hovseter skole

Lokalene som tidligere har vært benyttet av spesialavdelingen for elever med psykisk utviklingshemming ved skolen har ikke vært omfattet av byggeprosjektet for ungdomsskolen. Lokalene er heller ikke egnet for videre bruk. Spesialgruppen er i midlertidige lokaler ved FO-bygget, på Huseby, fram til nye lokaler er ferdigstilt. Tilbudet blir da gjort om til en spesialgruppe for elever med autismediagnose. Oslobygg planlegger for ferdigstilling i perioden 2027-2028.

Opprettelse av spesialgruppe på Østensjø skole og Nordstrand ungdomsskole

Skoleåret 2025-2026 etableres en ny avdeling for elever med autismediagnose på barnetrinn (8 plasser) på Østensjø skole og en større avdeling for elever på ungdomstrinn (19 plasser) ved Nordstrand ungdomsskole.

Omgjøring av spesialgruppe ved Nøklevann skole

Omgjøring av spesialgruppe for elever med generelle lærevansker, til en spesialgruppe for elever med autismediagnose gjennomføres til skoleåret skolestart 2025.

Planlagte tiltak for utbygging av elevplasser i spesialgrupper

Utbyggingstiltak	Nye plasser	Ferdigår	Skoletype
Nordstrand ungdomsskole	19	2025	Ungdomsskole
Nøklevann	8	2025	Barneskole
Østensjø	8	2025	Barneskole
Stovner	16	2027	Barneskole
Engebråten	7	2027	Ungdomsskole
Ellingsrudåsen	8	2028	Barneskole
Hovseter	15	2027-2028	Ungdomsskole
Midtstuen	8	2030-2032	Ungdomsskole
Ensjø	16	2030-2033	Ungdomsskole
Smestad	16	2031-2034	Barneskole

Innføringsopplæring

Tilbud for nyankomne minoritetsspråklige elever i grunnskolen

Innføringstilbudet for nyankomne elever er delt inn i følgende tilbud, avhengig av alder og skolebakgrunn:

1.-2. trinn: Opplæring i ordinær gruppe ved nærskolen.

3.-4. trinn: Opplæring i mottaks-/alfabetiseringsgruppe eller i ordinær gruppe på nærskolen.

5.-10. trinn: Opplæring i mottaks-/alfabetiseringsgruppe, i intensiv opplæring på Språksenteret eller i ordinær gruppe på nærskolen.

Skoleåret 2024/25 er det totalt ca. 1100 elevplasser i innføringstilbudene i grunnskolen, fordelt på 51 grupper (ca. 12 elever per gruppe) på barnetrinn, 28 grupper (10-15 elever per gruppe) på ungdomstrinn og ca. 60 plasser på Språksenteret (5.-10. trinn).

Eleven har rett til å gå i innføringstilbud i inntil to år etter behov.

Det er vedtatt å bosette 850 flyktninger i Oslo i 2025. Flyktningene bosettes i samtlige bydeler i Oslo. Bosetningen av flyktningene vil påvirke hvor i Oslo det vil være mest behov for lokalisering av disse tilbudene.

Utviklingen framover

Det er vanskelig for Utdanningsetaten å forutsi utviklingen i elevtallet for minoritetsspråklige elever i grunnskolen. Dette fordi utviklingen påvirkes av ulike og ofte uforutsigbare forhold i verden. Det er derfor utfordrende å planlegge for fordelingen av elevplassene når det kommer til innføringstilbudene på lang sikt.

Planlegging av aktiviteten gjennomføres fra skoleår til skoleår. Dette har igjen medført at disse elevplassene innpasses i skoleanleggene som har ledig kapasitet, noe som kan endres mellom skoleår. Konsekvensene av dette er at elever får lengre reisevei, kommer til skoler som er nye på feltet, eller at de ved plassmangel, begynner rett i ordinære klasser på nærskolen uten foregående erfaring med forsterket opplæring i norsk.

Når elevplassene fordeles på skolene der det til enhver tid måtte være et ledig klasserom, blir det mindre forutsigbart for skolene. Det blir vanskeligere for skolene å rekruttere kvalifiserte lærere til opplæringen, og vanskeligere å bygge og opprettholde et tilstrekkelig sterkt fagmiljø på skolene for å gi elevene opplæring av høy kvalitet. Det samme gjelder i perioder der kapasitetsbehovet går ned, slik situasjonen er nå. Oslo bosatte 1650 flyktninger i 2024, men planlegger i 2025 bare 850.

En mer helhetlig tilnærming, med mulighet for tilgjengelig tilleggskapasitet og langsiktig planlegging av kapasiteten, kan hjelpe på disse utfordringene. Utdanningsetaten mener det vil være fornuftig å vurdere etablering av noen «knutepunktskoler» med permanente og skalerbare tilbud, større og sterkere fagmiljø og med tilstrekkelige miljøressurser, plassert i nærheten av kollektivknutepunkter. Dette krever mer langsiktige og helhetlige planprosesser enn det årlige arbeidet med aktivitetsplan for innføringsgrupper tillater. En viss konsentrasjon av innføringstilbudet kan øke kvaliteten i opplæringen og på sikt minske frafall både i grunnskole og videregående skole.

Oslo

Behov og tiltak i videregående opplæring

Byrådets ambisjoner er at alle videregående skoler i Oslo skal være gode og attraktive skoler. Byrådet vil opprette flere profilskoler i Oslo, og la skolene utvikle hver sin egenart for å sikre et mangfoldig tilbud.

01.10.24 var det i underkant av 20 000 elever i videregående skoler, nesten 9 000 aktive deltagere i voksenopplæringen, og litt under 1 000 studenter ved Fagskolen.

Behovet for elevplasser i videregående opplæring er i vekst grunnet demografi, tilbudsendringer og rettighetsendringer. Fullføringsreformen skal bidra til at flere ungdom og voksne blir kvalifisert til å møte kravene i videre utdanning og arbeidsliv. Fullføringsreformen skal også bidra til at ungdom og voksne har muligheten til å oppdatere sin kompetanse gjennom livet. Ut ifra dette sannsynliggjør innføringen av fullføringsreformen et økt behov for elevplasser innen videregående opplæring. Omfanget av økningen er usikkert, men behovet vil være høyere enn det som ligger til grunn i prognosene Oslo kommune så langt har hatt for videregående opplæring. Det ble i 2024 utarbeidet en ny modell som skal ta hensyn til endringene i tilbud og rettigheter. Ettersom fullføringsreformen og modellen er ny, vil det være usikkerhet knyttet til effekten av de nye rettighetene. Etter noen år med erfaringsdata vil modellen gi mer treffsikre prognoser.

Oslo kommune har et mål om at 1 av 3 elever skal velge yrkesfag. Våren 2024 søkte om lag 1 av 4 elever seg til yrkesfaglige utdanningsprogram. Det er i tillegg et nasjonalt mål at fullføringsgraden for videregående opplæring (VGO) skal øke til 90 % innen 2030. I 2024 var det i Oslo 84,9 % (Utdanningsdirektoratet) som hadde fullført og bestått videregående opplæring innen fem/seks⁷ år etter at de begynte i vg1 for første gang (2017-kullet). Fullføringsgraden er betraktelig lavere for yrkesfaglige utdanningsprogram enn for de studieforberedende.

Situasjonsbeskrivelse for videregående opplæring

De siste årene har det vært en økning i antall søkere til videregående opplæring i Oslo, samtidig som utbyggingen av flere nye skoler er forsinket. Slik situasjonen er i dag, mangler det videregående skoleplasser i Oslo totalt sett. Innføringen av fullføringsreformen skaper i tillegg press, både i ordinære videregående skoler og innen voksenopplæring. Dette skyldes innføring av nye rettigheter for en større gruppe ungdom enn tidligere, rettigheter til omvalg og meropplæring, og innen voksenopplæring, spesielt som følge av fullføringsretten, og rettigheter til rekvalifisering og meropplæring.

Mange Osloskoler har høy tilsøkning. De offentlige videregående skolene har stått sterkt i Oslo over tid, og mer enn 90 % av ungdommene i Oslo benytter de offentlige tilbudene. Dette gjelder også majoriteten av skole- og ressurssterke elever. Det er imidlertid store forskjeller i antall søkere per skole i Oslo.

Mange godt søkte skoler, og noen lite søkte skoler

Inntaksreglene i Oslo er slik at plassering på skole skal skje etter karakterer, med enkelte unntak. På søknadsskjemaet føres det opp tre utdanningsprogrammer/programområder i prioritert rekkefølge. Søkerne blir først vurdert for sitt førstevalg av utdanningsprogram/programområde med tilhørende skoleønsker, så for sitt andrevalg med tilhørende skoleønsker og til slutt for sitt tredjevalg med tilhørende skoleønsker.

Flere skoler har svært mange søkere mens enkelte har svært få. Å innfri førsteønsket, både når det gjelder skole og utdanningsprogram, er viktig for å fremme motivasjon og læring, og dermed

⁷ Gjennomføringsstatus blir målt etter fem år for elevene som begynte på studieforberedende utdanningsprogram, mens elevene som begynte på yrkesfag blir målt etter seks år. Dette er fordi utdanningsløpene har ulik normert tid.

bidra til at flest mulig fullfører og består videregående opplæring. Når elever ikke kommer inn på førstevalget, kan de bli mindre motivert og ha lavere sannsynlighet for å fullføre og bestå. Samtidig kan disse elevene fortrenge andre elever som hadde skolen og programområdet som sitt førstevalg.

Noen av skolene har få søkere. Dette gjelder både yrkesfaglige og studieforbereende utdanningsprogram. Elever som starter på disse skolene, har få grunnskolepoeng, og en relativt stor andel hadde andre ønsker om skole og utdanningsprogram. Disse skolene har også mange elever som slutter underveis i skoleåret.

Plassering av skoler, utdanningsprogram og programområder

En helhetlig tilnærming til dimensjonering og plassering av utdanningsprogrammene kan bidra til at flere fullfører og består videregående opplæring. Attraktive skolemiljøer med en tydelig profil kan øke søkningen til yrkesfag, i tråd med byrådets ambisjoner.

De videregående skolene bør ha tydelige fagprofiler. Det innebærer at man skal tilstrebe faglig tematisk sammenheng og styrke fagmiljøene ved skolene. Små fagmiljøer bør samles på få skoler. Lokaliseringen av populære fagtilbud bør gjøres med mål om å øke enkeltskolers attraktivitet. Videre bør man, ved sammensetning av utdanningsprogram, ta hensyn til kjønnsbalansen ved den enkelte skole, med utgangspunkt i at søkningen fremdeles er relativ tradisjonell. Dimensjonering av utdanningsprogrammer må tilpasses slik at kommunen oppfyller opplæringsretten og at flest mulig søkere får oppfylt sitt primære ønske for utdanningsprogram.

Studieforbereende utdanningsprogrammer bør ha minimum 4-5 paralleller for å gi tilstrekkelig fagtilbud på Vg2 og Vg3. For å sikre robuste fagmiljøer på yrkesfag og rekruttering til Vg2, bør det være minimum 3-4 paralleller. Yrkesfaglige tilbud bør struktureres slik at flere kan gå Vg1 og Vg2 ved samme skole.

Studieforbereende utdanningsprogram bør som hovedregel tilbys ved alle de videregående skolene. Sammensetningen av utdanningsprogram ved en skole bør medvirke til at ulike elevgrupper er representert. I plasseringen av tilbudene må også spesialgrupper, grunnskoleopplæringen, norskopplæring med mer, inngå i vurderingene. Yrkesfaglige tilbud for voksne deltagere må ses i sammenheng med ordinære tilbud i de tilfellene det tilbudene er for små eller kostbare til å opprettes som egne tilbud for voksne.

Videregående skoler skal ikke bare møte behovet for elevplasser, men bidra til at flere elever fullfører og består videregående opplæring og er godt forberedt for videre utdanning og arbeidsliv. Nye videregående skoler må bidra til dette ved at porteføljen av faglige profiler styrkes og utvides. Skolene må framstå som attraktive for elevene og gi tilbud som samsvarer med samfunnets og arbeidslivets behov. Utdanningsprogrammene må dimensjoneres og lokaliseres slik at det er mulig å oppfylle retten til videregående opplæring.

Nye skoler bør ligge i nærheten av kollektivknutepunkt. For å sikre relevans og samarbeid opp mot arbeidsliv og høyere utdanning, bør nye skoler ligge i tilknytning til relevante bedrifter og institusjoner. Det er også vanskelig å drive videregående skole som har undervisning på flere lokasjoner. Porteføljen av videregående skoler skal ha ulike fagprofiler som er attraktive for elever med ulike interesser. At flest mulig skoler er attraktive for en passe stor andel av søkermassen, kan føre til en jevnere søkning, og dermed bidra til at flere fullfører og består.

Utviklingen må skje i tråd med de nasjonale rammene som er gitt for videregående opplæring med hensyn til struktur, utdanningsprogram og søkerens lovfestede rettigheter. Utdanningen

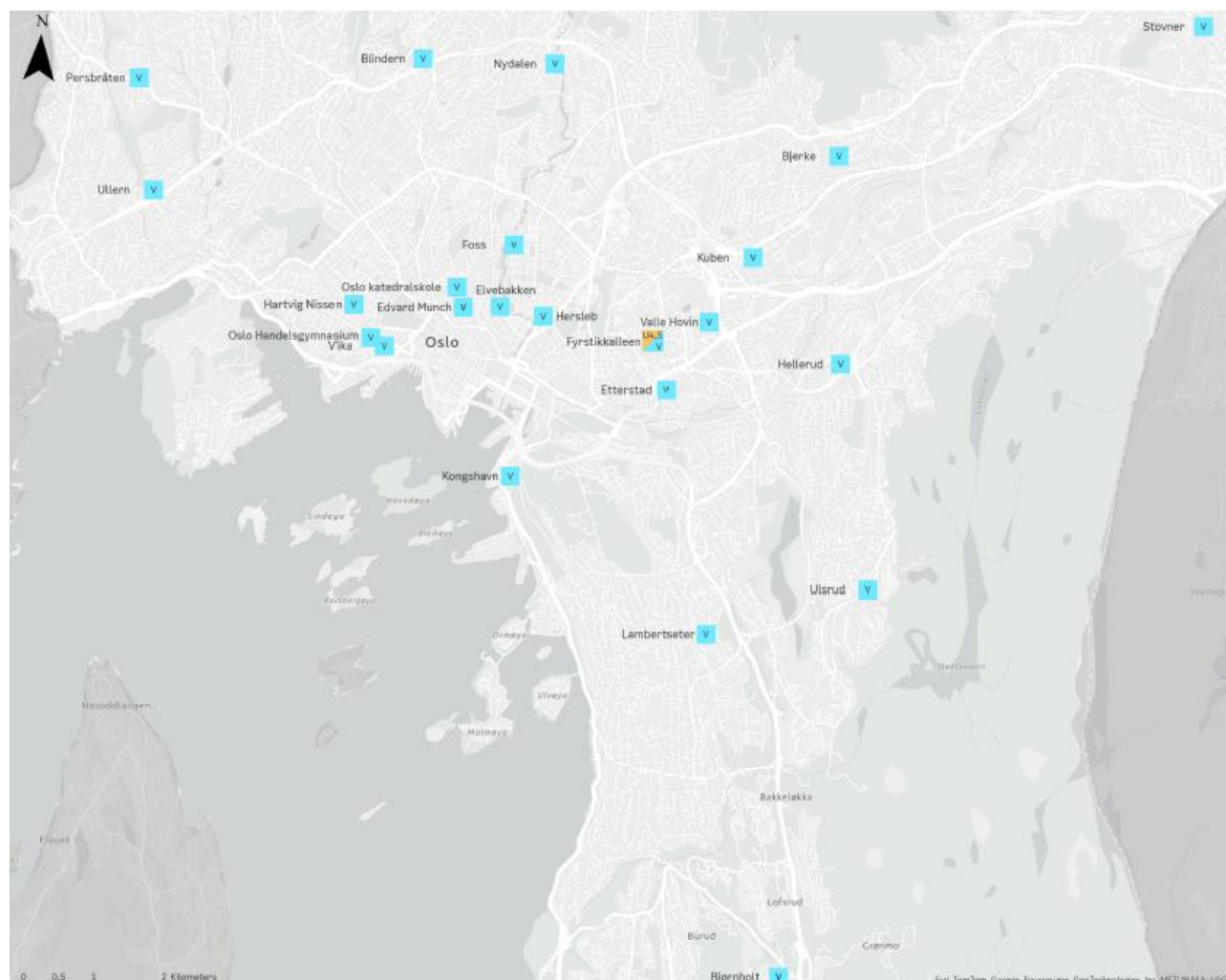
skal også møte samfunnets behov for arbeidskraft, og målet om å styrke yrkesfagene er nå konkretisert blant annet gjennom Yrkesveien; en strategi for fag- og yrkesopplæringen i Oslo. På sikt skal hver tredje elev i Oslo søke yrkesfag.

Det er viktig at utviklingen av både dagens kapasitet og nye elevplasser, samt fordeling av utdanningsprogram og programområder mellom skoler, ses i sammenheng med dagens tilbud og vurderes opp mot muligheten til å oppfylle opplæringsretten og andre sentrale mål og føringer.

Liste over eksisterende videregående skoler i Oslo skoleåret 2025/2026

Bjerke vgs.	Hartvig Nissens skole	Oslo katedralskole	Spesialskoler:
Bjørnholt vgs.	Hellerud vgs.	Persbråten vgs.	Eikelund vgs.
Blindern vgs.	Hersleb vgs.	Stovner vgs.	Haukåsen skole
Edvard Munch vgs.	Kongshavn vgs.	Ullern vgs.	Kirkeveien vgs.
Elvebakken vgs.	Kuben vgs.	Ulsrud vgs.	Kongsskogen vgs.
Etterstad vgs.	Lambertseter vgs.	Valle Hovin vgs.	Lønnebakken skole
Foss vgs.	Nydalen vgs.	Vika vgs.	Nordvoll skole
Fyrstikkalleen skole	Oslo Handelsgymnasium		Vetland vgs.

Videregående skoler i Oslo kommune skoleåret 2025/2026. Haukåsen, Lønnebakken, Nordvoll, Vetland er spesialskoler. I tillegg gis tilpasset opplæring ved Kongsskogen, Eikelund, Kirkeveien.

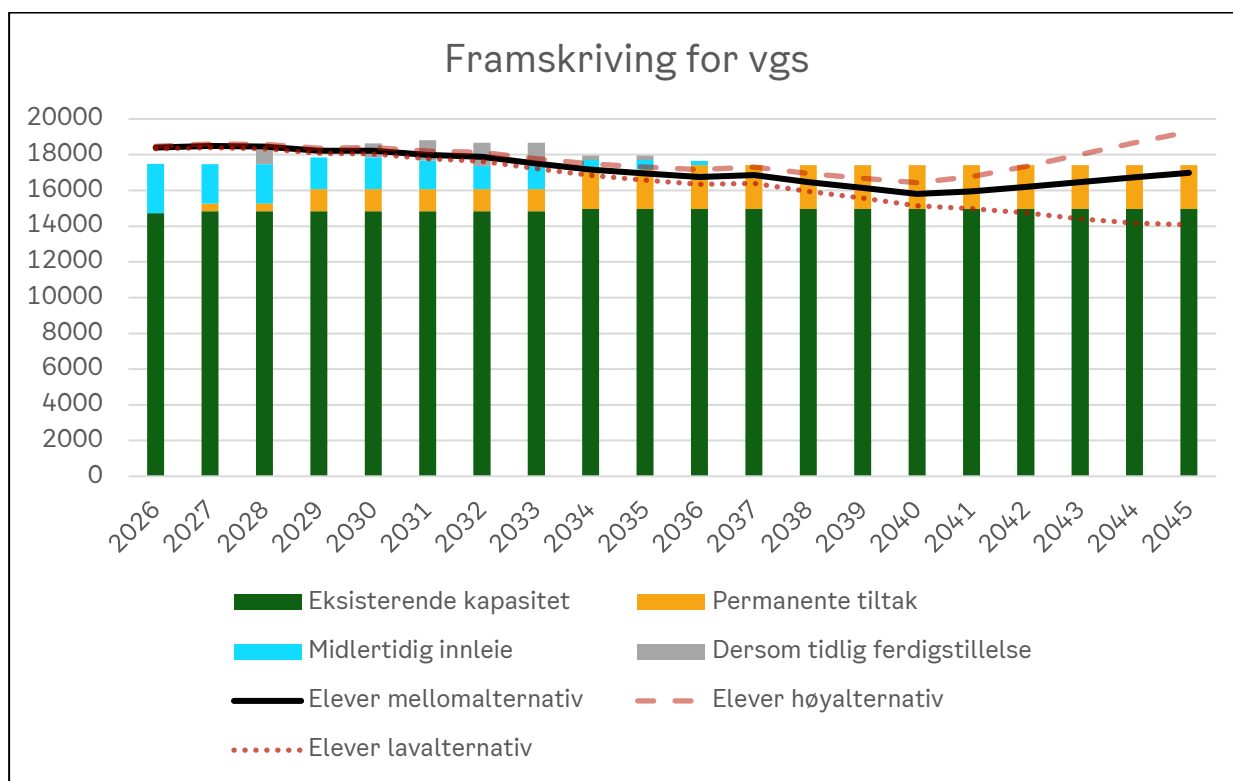

Kart over ordinære videregående skoler i Oslo skoleåret 2025/2026

Framskriving for videregående opplæring

Utdanningsetaten har utviklet en ny framskrivingsmodell for dimensjonering av videregående opplæring. Den nye framskrivingsmodellen skal ta høyde for mulige følger av endringer i tilbud og rettigheter. Den nye modellen er mer omfattende og inkluderer ikke bare elever i ordinær videregående skole, men også voksenopplæring, tilbud for minoritetsspråklige elever og individuell tilrettelegging / spesialundervisning (inkluderes i løpet av 2025). Modellen kan brytes ned på forskjellige målgrupper eller typer opplæring, og kan derfor benyttes for å estimere kapasitetsbehov. Med den nye modellen som utgangspunkt, vil det bli enklere å planlegge framtidig dimensjonering av tilbud, og estimere økonomiske og administrative kostnader. Ettersom det er stor usikkerhet rundt effekten på plassbehov som følge av fullføringsreformen og nye rettigheter, vil det fortsatt være usikkerhet knyttet til kapasitetsbehov de nærmeste årene, fram til vi får erfaringsdata som vil gjøre at usikkerheten reduseres.

Det er spesielt knyttet usikkerhet til omfanget av etterspørsel for meropplæring, omvalg og rekvalifisering, men også hvordan andre tilbud påvirkes av de nye rettighetene. Alle disse tilbudene vil potensielt kunne skape et stort press på kapasiteten, og det vil være behov for god fleksibilitet i skolearealer på grunn av denne usikkerheten. I tillegg er det usikkerhet rundt framtidig innvandring og utvikling i arbeidsledighet, som det uansett er vanskelig å framskrive. I skolebehovsplanen har vi valgt å fokusere gapsanalysene på de videregående skolene, fordi tilbudet omfatter flertallet av elevene og det minst fleksible tilbudet.

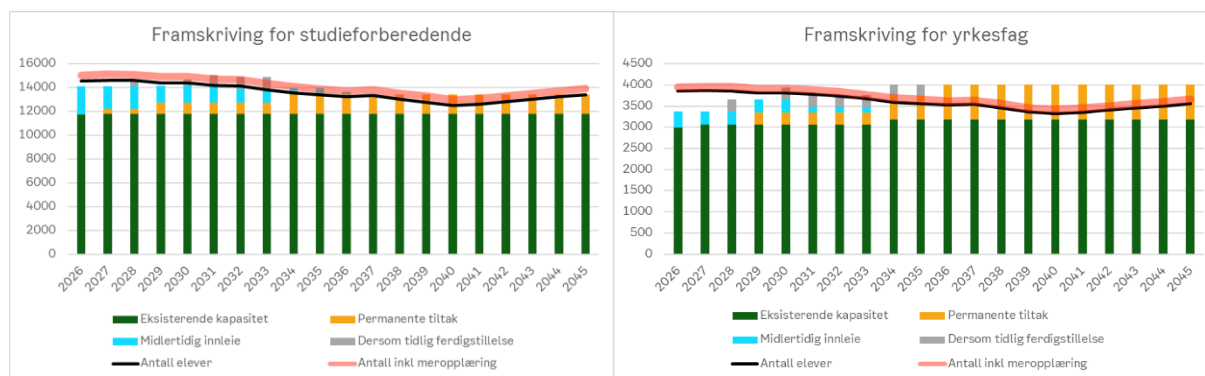

Figurene over viser elevtallsframskrivinger for søkere med ungdomsrett i ordinære videregående skoler for perioden 2026–2045. Kapasiteten er beregnet ut fra dagens tilbud ved den enkelte skole, der det er tatt hensyn til at noe av arealene også benyttes til andre elevgrupper, som spesialgrupper og minoritetsspråklig ungdom. Det er ikke realistisk å legge til grunn at 100 prosent av kapasiteten i skolene kan benyttes til enhver tid. For å ta høyde for forholdene knyttet til oppfylling og frafall i løpet av skoleåret, brukes en oppfyllingsgrad på 95 prosent for

permanente arealer og 100 prosent for midlertidige arealer i behovsplanleggingen. Figuren viser framskrivninger for videregående skole, basert på mellom-, lav- og høyalternativet for befolkningsframskrivingene i Oslo.

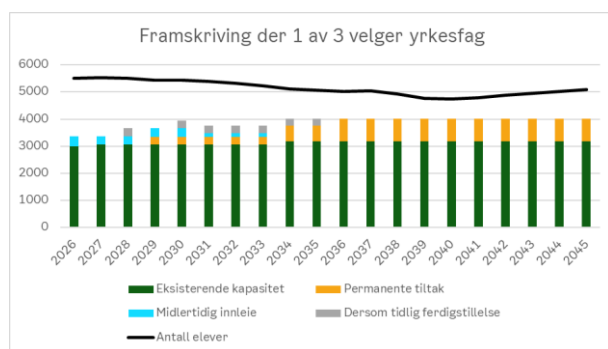
I figurene under er framskrivingene fordelt på type utdanningsprogram, og det er mellomalternativet for befolkningsframskrivingene som er lagt til grunn. Første figur viser elevtallsframskrivninger og kapasitet for studieforbereende utdanningsprogram; den andre figuren viser elevtallsframskrivninger og kapasitet for yrkesfag. Dagens fordeling mellom studieforbereende og yrkesfag er lagt til grunn for hele perioden.

Behovet for meropplæring kommer i tillegg til ordinært løp, og er anslått til å ligge på opp mot 1200 plasser årlig. Avhengig av organiseringen framover kan det legge ytterligere press på kapasiteten. I figurene under er anslaget illustrert ved et gjennomsliktig rødt felt rett over grafen for antall elever.

Framskrivingene er basert på den fordelingen mellom studieforbereende og yrkesfag vi har i innværende skoleår, og kapasitetsberegningen er basert på den bruken av skoleanleggene vi har i dag. Dersom Osloskolen skal øke søkingen til yrkesfag for å nå kommunens mål, og på den måten bedre imøtekomme kompetansebehovet i framtiden, må en del av arealene for studieforbereende plasser gjøres om til yrkesfag. Yrkesfaglige utdanningsprogram er mer arealkrevende enn de studieforbereende. Dette skyldes både at det er færre elever per klasserom og et økt behov for spesialrom og verksteder. Den samlede kapasiteten i skoleanleggene vil dermed være lavere enn angitt i figurene over.

I figuren under vises gapet mellom dagens kapasitet på yrkesfag, og antall elever dersom 1 av 3 elever velger yrkesfag (vg1).

Dette illustrerer at endringer i søkemønsteret hos elevene vil ha stor påvirkning på antall plasser. Det er viktig at det kartlegges hvordan skoletilbudet skal kunne justeres når andelen søkere til yrkesfag øker. For en del utdanningsprogram innen yrkesfag, vil man kunne endre eksisterende skoleanlegg til å håndtere dette tilbudet, for eksempel ved å bruke arealer som i dag benyttes til studiespesialisering. Enkelte

utdanningsprogram er så arealkrevende f.eks. bygg- og anleggsgfag og teknologi- og industrifag, at det vil være vanskelig å tilby dem ved å endre eksisterende skoleanlegg. Dersom Oslo skal øke

antall plasser for disse utdanningsprogrammene, må det i stor grad løses ved å bygge nye skoleanlegg.

Framskrivningene viser at videregående skole er sterkt presset de neste ti årene. Etter den forventede nedgangen i elevtall, vil kapasiteten ha en viss fleksibilitet til å tilpasse bruken etter endringer i søker mønsteret.

Selv om vi i en periode ser en nedgang i elevtall for de ordinære videregående skolene, er det forventet at behovet for spesialundervisning og voksenopplæring øker, samt at det er usikkerhet rundt hvordan nye rettigheter innen meropplæring og omvalg vil slå ut for antallet elever med ungdomsrett i ordinært løp. Som vist i grafen ovenfor, er utviklingen i andelen som velger yrkesfag, av stor betydning for sammenhengen mellom behov og faktisk kapasitet. Mot slutten av perioden, og videre mot 2050, ser vi igjen en økning i antallet elever. Derfor er det viktig å ha fleksible skoleanlegg, slik at arealene kan dekke de behovene som oppstår.

Som en følge av nedgang i elevtallet i grunnskolen, og på lengre sikt muligens i videregående skole, kan vi ende opp med mer kapasitet enn det som trengs til ordinære videregående skoletilbud. Disse skoleanleggene kan brukes til å dekke behovet for økt kapasitet innen voksenopplæring og individuelt tilrettelagt opplæring (spesialundervisning).

I tillegg vil voksenopplæringen ha behov for å benytte spesialrom og verksteder for yrkesfaglige studieprogram. I planleggingen av tilbudsstrukturen må ledig kapasitet vurderes for å gi en effektiv utnyttelse av skoleanleggene.

Status vedtatte og igangsatte utbyggingsprosjekter

Pågående prosjekter i den videregående skolen	Plasser	Ferdigår
Planlagte prosjekter/prosjekter med gjennomført KS2		
Rehabilitering og utvidelse av Hartvig Nissens skole	90	2025
Utvidelse av Edvard Munch vgs.	450	2026–2027 ^a
Prosjekt under utredning/forprosjekt		
Ny videregående skole i Myntgata 2	840	2030-2034
Utvidelse av Bjerke vgs.	180	2032–2034
Rehabilitering og utvidelse av Etterstad vgs.	Ikke avklart	Ikke avklart
Utvidelse av Stovner vgs.	270	2034–2036
Sognsveien 80	Ikke avklart	Ikke avklart
Ny videregående skole med helse- og oppvekstfag	810	Tidligst 2028
Rehabilitering av bygghaller ved Hellerud vgs.	-	2026

Rehabilitering av Hartvig Nissens skole.

Det pågår rehabilitering og utvidelse av skolen med 90 elevplasser. Skolen er i midlertidige, innleide lokaler i Grenseveien 95 som erstatningslokaler i byggeperioden. Prosjektet ferdigstilles til skolestart 2025.

Utvidelse av Edvard Munch videregående skole

Edvard Munch videregående skole utvides med 450 elevplasser i det tidligere Kunstindustrimuseet. Forsinket ferdigstilling av Nasjonalmuseet ga senere tilgang til bygget enn først forutsatt. Skolens kapasitetsbehov løses ved innleieprosjekter fram til utvidelsen står

^a Prosjektet er delt i seks faser. Den første fasen er ferdigstilt og arealene tatt i bruk. De neste fasene følger gjennom 2025 og 2026. Den siste fasen skal være ferdig til skolestart 2027.

ferdig. Utvidelsen planlegges ferdigstilt til desember 2026 med ferdigstilling av siste faser i eksisterende skole til skolestart 2027.

Ny videregående skole i Myntgata 2

Det planlegges en ny videregående skole i Myntgata 2 med 840 elevplasser med studiespesialisering og yrkesfag. Skolen antas å stå ferdig 2030–2034. Etableringen av skolen er forskuttet ved etableringen av Vika videregående skole i Cort Adellers gate og i Løvenskiolds gate i påvente av ferdigstilling av den videregående skolen. Vika videregående skole tilbyr studiespesialiserende elevplasser.

Utvidelse av Bjerke videregående skole

Bjerke videregående skole skal videreføres med eksisterende studieprogrammer, men utvides med 180 elevplasser innenfor studiespesialisering. Skolens kapasitetsbehov løses ved innleieprosjekter fram til utvidelsen står ferdig. Utvidelsen av skolen planlegges ferdigstilt i perioden 2032–2034.

Etterstad videregående skole

Etterstad videregående skole skal rehabiliteres, og det skal etableres et nytt verkstedbygg. Deler av skolen er i midlertidighet på Sogn. Det har tidligere vært planlagt at skolen skal utvides med 360 plasser i studiespesialisering. Utdanningsetaten foreslår nå at denne kapasiteten utgår fra prosjektet, det etableres nybygg og gjennomføres nødvendig rehabilitering for å opprettholde dagens fagtilbud og elevtall. Ekstern kvalitetssikring (KS1) gjennomføres våren 2025 og vil avklare framdrift og omfang.

Utvidelse av Stovner videregående skole

Det er planlagt å utvide Stovner videregående skole med 270 nye elevplasser, blant annet for å kunne relokalisere byggfagtilbudet som i dag er i midlertidige lokaler et stykke unna skolen. Skolen skal utvikles innen miljø og bærekraft, og det arbeides med å beslutte hvilke yrkesfaglige retninger som skal etableres ved skolen. Forprosjektet er i oppstartsfasen, og ferdigstilling er forventet i 2034–2036.

Ny videregående skole i Sognsveien 80

Sognsveien 80 og 90, som tidligere huset Sogn videregående skole og hvor Blindern videregående skole har midlertidige arealer, er under planlegging. Området er stort, og det planlegges både skole, idrett, sykehjem, bolig og næringsformål på tomten.

Det er tidligere planlagt en kombinert ungdoms- og videregående skole samlokalisert med Den franske skole og Den tyske skole. Utdanningsetaten vurderer nå en ny skoleprofil med mulighet for yrkesfag, uten ungdomstrinn og de private skolene. Det anslås foreløpig ca. 1000 elever på den videregående skolen, men planlegges med et areal tilsvarende 1500 elever ettersom yrkesfag er mer arealkrevende enn studieforberedende plasser.

Ny videregående skole med helse- og oppvekstfag

Det planlegges å etablere en ny videregående skole med studiespesialisering og helse- og oppvekstfag for 810 elever. Det er gjennomført et forprosjekt i samarbeid med Stiftelsen Diakonhjemmet, på bakgrunn av en konkurranse om skolefaglig samarbeid og leie av lokaler. Stiftelsen Diakonhjemmet vil være byggherre, og den videregående skolen vil være samlokalisert med høyskole, sykehus og sykehjem. Tidspunkt for ferdigstilling vil tidligst være til skolestart 2028.

Hellerud videregående skole

Byggfaghallene ved Hellerud videregående skal rehabiliteres. Skolen har flyttet byggfag-aktiviteten over til Sognsveien 80 i byggeperioden. Oslobygg planlegger for ferdigstilling april 2026. Det arbeides med å sikre videre bruk av utearealene ved Hellerud videregående til skoleformål.

Pågående og kommende utredninger

De overordnede prinsippene er at Utdanningsetaten skal utvikle en skole- og tilbudsstruktur som tilrettelegger for at flere elever og lærlinger fullfører og består videregående opplæring, og er godt forberedt til høyere utdanning og arbeidsliv. Utdanningsetaten skal ivareta søkernes rettigheter og ønsker, samt samfunnets behov for arbeidskraft. Det er et mål å sikre at Oslo skolen beholder sin sterke posisjon i befolkningen, og har gode tilbud til alle elever.

Skole- og tilbudsstrukturen

Utdanningsetaten har oppdrag om å vurdere endringer i skole- og tilbudsstrukturen i videregående framover. Utdanningsetaten vil framover kartlegge sammensetning av tilbud i videregående opplæring for å sikre at opplæringsbehovene møtes og at man får en jevnere fordelt søkning til de forskjellige videregående skolene. Ved endringer i skole- og tilbudsstrukturen vil det være behov for å ytterligere utrede konsekvensene av dette. Dette vil medføre for skolekapasiteten i videregående opplæring.

Utredning av Adamstuen (tidligere veterinærhøyskolen)

Oslo kommune har ervervet 65 000 m² tomteareal med tilhørende eiendommer på Adamstuen (den gamle Veterinærhøyskolen). Det er igangsatt en konseptvalgutredning som skal utrede hvordan området kan utvikles med størst mulig verdi for kommunen.

Veilednings- og fullføringscenter

Fylkeskommunen får økte forpliktelser når det gjelder rådgivingstjeneste og karriereveiledning for ulike grupper, særlig lærlinger og voksne. Voksne får rett til realkompetansevurdering i tillegg til retten til rekvalifisering.

Høsten 2024 ble enkelte støttetjenester samlokalisert ved en nyopprettet enhet, midlertidig lokalisert ved Oslo voksenopplæring Sinsen. Hensikten med samlokaliseringen av tjenestene er å avlaste skoler som har en stor andel elever som ikke fullfører og består. Enheten vil også følge opp elever, lærlinger og voksne uten skoletilhørighet, samt å lede og koordinere meropplæringstilbudet i Oslo skolen. Meropplæring er en ny rettighet. Den gir rett til opplæring i fag man har fulgt undervisning i, men ikke bestått. Enheten har videre ansvaret for rådgivertjeneste for lærlinger, samt læreplasskoordinator som skal følge opp lærlinger som trenger læreplass og følge opp skolens arbeid med å rekruttere læreplasser.

Behovet for samarbeid og koordinering av aktører og innsatser i laget rundt elever og lærlinger er framhevet i flere sammenhenger. Mange opplever i dag de samme utfordringene. Erfaringer deles ikke effektivt på tvers av aktørene. Her ligger det et effektiviseringspotensial som kan utnyttes slik at kommunen unngår dobbeltarbeid.

Utdanningsetaten anbefaler en samlokalisering av ulike tjenester med publikumsmottak og møterom, hvor elever, lærlinger og voksne kan få tilgang til veiledning, kartlegging og kvalifisering i samme bygg, og der relevante fagmiljøer i kommunen samhandler og sikrer en høyere fullføringsgrad. En samlokalisering gjør det mulig å utvikle sammenhengende

rådgivningstjenester, der elevene opplever at deres behov ivaretas uavhengig av hvilken inngang til rådgivningen de har. Framtidig lokalisering må utredes.

Individuelt tilrettelagt opplæring i videregående opplæring

Den nye opplæringsloven gir alle elever i videregående opplæring rett til opplæring fram til oppnådd studie- eller yrkeskompetanse. Elever med rett til individuelt tilrettelagt opplæring (spesialundervisning), har på lik linje med andre søkere rett til inntak på ett av tre søkte utdanningsprogram. Som for grunnskolen, tilbyr Oslo kommune et begrenset antall plasser i spesialskoler og spesialgrupper i videregående opplæring.

Det tilbys tre ulike varianter av tilrettelagt opplæring i mindre grupper i videregående opplæring: hverdagslivstrening, arbeidslivstrening og tilrettelagte grupper på vg1. Felles for alle tilbudene er at elevene trenger mye opplæring som er individuelt tilrettelagt, men med stor variasjon i elevenes faglige evner og forutsetninger.

Hverdagslivstrening: Dette er et tilbud for elever med svært omfattende hjelpebehov og som trenger individuelt tilrettelagt opplæring og svært tett oppfølging gjennom sin skolehverdag. Elevene følger individuelle kompetansemål i alle fag, med et fokus på å utvikle sine selvhjelpsferdigheter (ADL). Den største andelen av elever innenfor dette tilbudet jobber mot kompetansemål på førskolestadiet og for småtrinnene på grunnskolen (1.-2.trinn). Mange av elevene i disse gruppene har store fysiske tilretteleggingsbehov og behov for spesialkompetanse blant personalet. Gruppene kjennetegnes med høyest personaltetthet blant de tre ulike gruppetilbudene. Mange av elevene har behov for 1:1-oppfølging store deler av skoledagen sin. De fleste elevene skal over i tilbud i regi av bydelen etter endt videregående opplæring.

Arbeidslivstrening: Tilbud for elever med store hjelpebehov, omfattende individuelt tilrettelagt opplæring og behov for tett oppfølging. Elevene har avvik fra kompetansemålene i samtlige fag, og følger individuelle mål. Elever tilknyttet disse gruppene mottar som regel individuelt tilrettelagt opplæring i små grupper (gruppestørrelsen varierer fra skole til skole). Bare noen få elever har behov for 1:1-oppfølging. Målet med den videregående opplæringen er å gjøre elevene så selvstendige som mulig og forberede dem til varig tilrettelagt arbeid. De fleste elevene i disse gruppene følger kompetansemål for 4-7.-trinnsnivå.

Tilrettelagte grupper på Vg1 innenfor de ulike utdanningsprogrammene: For skoleåret 2024/2025 tilbys tilrettelagt opplæring i mindre grupper i 11 av totalt 15 utdanningsprogram. Fra skoleåret 2025/2026 gis det også tilbud i utdanningsprogrammet kunst, design og arkitektur ved Hersleb videregående skole. Opplæringen blir tilpasset den enkelte elev i innhold, omfang og organisering. Her er det større sprik i elevenes faglige evner og forutsetninger enn i de to andre variantene. Noen elever oppnår en grunnkompetanse innenfor utdanningsprogrammet de går, mens andre oppnår full yrkes- eller studiekompetanse.

Skoleåret 2024/2025 ble det behandlet 1 264 søknader om inntak med fortrinnsrett. Totalt 620 elever går i særskilt tilrettelagte grupper skoleåret 2024/2025. 90 av disse elevene går på spesialskoler som er kombinert grunnskole og videregående skole.

Elever fordelt på ulike typer tilrettelagte tilbud skoleåret 2024/2025

Tilbud	Antall elever
Hverdagslivstrening	173
Arbeidslivstrening	164
Tilrettelagte grupper på Vg1	283

Søkertallene til de tilrettelagte gruppene har økt hvert år de siste årene. For å imøtekomme de økende søkertallene, har Utdanningsetaten hvert år økt kapasiteten i flere av gruppene. For skoleåret 2025/2026 skal det opprettes 31 nye plasser innen hverdagslivstrening ved Lønebakken skole (Groruddalen ressurs). Ved Hellerud videregående skole gjøres noen plasser innen arbeidslivstrening om til hverdagslivstrening fra skolestart 2025.

En andel av søkerne til tilrettelagte plasser i videregående skole, har gått på sin nærscole i grunnskolen og mottatt individuelt tilrettelagt opplæring der. Ved overgangen til videregående opplæring, har de behov for mer tilrettelegging enn det som er mulig å få til i et ordinært opplæringsløp. Det er vanskelig å anslå hvor mange elever som hører til denne gruppen, og behovet for antall tilrettelagte plasser kan være større i videregående skole enn i grunnskolen.

Det er utfordrende å forutsi kapasitetsbehovet fordelt på de ulike utdanningsprogrammene. Elevene har rett til plass på ett av de tre utdanningsprogrammene de søker på. Det gjør det nødvendig med fleksibilitet i kapasiteten fordi søkermønsteret endres fra år til år.

Med fullføringsreformen har ungdom som har fullført grunnskolen rett til videregående opplæring fram til de har oppnådd studie- eller yrkeskompetanse. Ungdomsretten varer senest til og med det skoleåret som begynner det året søkeren fyller 24 år. Tidligere har elever med vedtak om individuelt tilrettelagt opplæring fått gå inntil fem år i videregående skole. Med ny opplæringslov kan elevene gå opptil ni år i videregående opplæring. Utdanningsetaten vil derfor ha behov for flere tilrettelagte plasser i løpet av planperioden. Utdanningsetaten tar høyde for at mange fortrinnsøkere kommer til å søke om videregående opplæring ut over 3 års varighet.

Tilbud for elever 16–19 år med kort botid

Oslo kommune har flere tilbud for minoritetsspråklige elever i alderen 16–19 år med kort botid i Norge:

- **Grunnleggende norskopplæring** er et tilbud for nyankomne ungdommer med nybegynnernivå i norsk. Opplæringen varer i ett til to år, med løpende inntak. Målet er å gi nyankomne ungdommer rask tilgang til språkopplæring. Målgruppen deles i tre, basert på elevenes utdanningsbakgrunn: elever uten fullført grunnskole, elever uten fullført videregående skole og elever med fullført videregående skole, men som ikke oppfyller kravene for høyere utdanning.
- **Forberedende opplæring** er et tilbud for elever som ikke har fullført niårig grunnskoleopplæring fra hjemlandet. Opplæringen følger læreplaner til forberedende opplæring for voksne og kan gjennomføres som et intensivt løp.

- **Forberedende Vg1** er et tilbud for elever som har rett til videregående opplæring, men som har behov for styrking av fagkunnskaper eller norskerferdigheter for å kunne nyttiggjøre seg av den videregående opplæringen.
- **Treårig studiespesialisering** er et studiespesialiserende løp tilrettelagt for minoritetsspråklige elever. Elevene følger egen klasse i fellesfagene, og følger ordinære klasser i programfagene på vg2 og vg3. Ved Hartvig Nissen skole er undervisningen organisert slik at elevene følger ordinær klasse får styrking i norsk og eventuelt engelsk i tillegg.
- **Ettårig komprimert studiespesialisering** er for søkere i alderen 18–24 år med dokumentert fullført videregående skole i utlandet, men som likevel ikke oppnår studiekompetanse i Norge. Tilbudet er ettårig og gir generell studiekompetanse.

Oversikt over tilbud fra aktivitetsplan 2025	
Norskopplæring	Grenseveien 95
Forberedende opplæring	Oslo Handelsgymnasium Hersleb videregående skole
Forberedende Vg1	Hellerud videregående skole Kuben videregående skole Oslo Handelsgymnasium
Treårig studiespesialisering	Hartvig Nissens skole Hellerud videregående skole Kongshavn videregående skole Kuben videregående skole Oslo katedralskole Ulsrud videregående skole
Ettårig komprimert studiespesialisering	Kuben videregående skole Hellerud videregående skole

Målet med de egne tilbudene for minoritetsspråklige i alderen 16–19 år, er å kvalifisere elevene til videregående opplæring, eller høyere utdanning. Tilbudene er i hovedsak lokalisert på ulike videregående skoler, slik at elevene kan være sammen med jevnaldrende.

Behov, utfordringer og tiltak i årene framover

Det er mange faktorer som påvirker behovet for elevplasser i disse tilbudene:

- Den generelle innvandringen til Norge og Oslo.
- Fordelingen mellom arbeidsinnvandring fra Europa og tilstrømning av flyktninger og asylsøkere fra andre deler av verden.
- Skolebakgrunn til de som kommer til landet.
- Tilflytting til Oslo fra andre deler av Norge.
- Bosetting av flyktninger i Oslo.

Det er usikkert hvordan flyktningestrømmene utvikler seg, men det er grunn til å anta at det vil være behov for et relativt stort antall grupper med egne tilbud for elever med kort botid i overskuelig framtid, slik det har vært de senere år. De fleste elevene i disse gruppene skal inn i ordinære løp så fort som mulig. Høy kvalitet i tilbudene vil gjøre integrerings- og inkluderingsprosessen lettere ved overgangen til ordinære tilbud.

Når det gjelder norskopplæringen for aldersgruppen 16–19 år, opplevde Utdanningsetaten store kapasitetsutfordringer etter Russlands invasjon av Ukraina. Kapasiteten i tilbudet ble fullt utnyttet, og flere sårbare ungdommer måtte vente med å starte opp sin opplæring.

Utdanningsetaten opprettet midlertidig videregående opplæringstilbud. Det var utfordrende å finne bygg for den økte flyktningstrømmen. En slik tilstrømning får også innvirkning på kapasiteten i de øvrige tilbudene som elevene skal videre til. Økning i norskopplæringen medfører en økning i forberedende Vg1, som videre medfører økt antall søkere til treårig studiespesialisering, ettårig komprimert og ordinær Vg1.

Utfordringer og tiltak

Kapasiteten på de videregående skolene er ofte liten. Dette medfører at de egne tilbudene for minoritetsspråklige med kort botid kan bli flyttet rundt fra år til år. Dette får konsekvenser for fagmiljøene, som både blir for små og ustabile, uten mulighet til å utvikle seg over tid. For norskopplæringen 16–19 år, er det i dag ventelister og undervisningen gjennomføres hybrid for å redusere noe av behovet for fysiske arealer. Når elever i denne aldersgruppen står uten opplæringstilbud, øker risikoen for manglende tilhørighet og inkludering i samfunnet, som igjen kan føre til utenforskap og manglende tillit.

Norskopplæringen flytter til et skolebygg i Grenseveien 95 til skolestart 2025. Dette gir mulighet for en bærekraftig og varig lokalisering av norskopplæringen og andre tilbud for elever med kort botid. Å flytte dette tilbudet er et tiltak for å øke kapasiteten, og bygge opp et sterkt og stabilt fagmiljø.

Voksenopplæring

Oslo kommune tilbyr opplæring for voksne innen norsk- og samfunnskunnskap, forberedende opplæring for voksne, videregående opplæring for voksne og individuelt tilrettelagt opplæring. Det er ulike rettigheter og behov som avgjør hvilke tilbud som gis.

Voksenopplæringen spiller en viktig rolle i å integrere voksne innvandrere. Den bidrar til å redusere utenforskap og bryte utenforskap som går i arv. Oslo voksenopplæring samarbeider med bydelene/Nav og velferdsetaten for å kvalifisere voksne til arbeidslivet og håndtere omstillinger, samtidig som man reduserer behovet for uføretrygd og andre ytelser.

Videregående opplæring for voksne (VOV)

Søkere til videregående opplæring for voksne får tilbud som fører fram til en av tre sluttkompetanser de har søkt på. Voksenopplæringen må derfor sørge for at alle som tas inn, kan fullføre et opplæringstilbud som leder til ønsket sluttkompetanse.

I videregående opplæring for voksne tilbys fag som gir generell studiekompetanse gjennom 23/5-regelen⁹, fordypning i realfag, påbygg til generell studiekompetanse, samt et komprimert løp for deltakere som har bestått videregående skole i utlandet, men som ikke gir generell studiekompetanse i Norge. I tillegg til dette, tilbyr Oslo VO Sinsen opplæring i fellesfag for lærlinger, samt meropplæring.

I yrkesfaglig opplæring for voksne finnes det tilbud innen helse- og oppvekstfag, bygg- og anleggsteknikk, elektro og datateknologi, salg, service og reiseliv, teknologi og industrifag, samt informasjonsteknologi- og medieproduksjon. Tilbudene forutsetter at det er tilstrekkelig med søkere for å etablere klasser innen de ulike fagområdene.

⁹ Målgruppen her er 23 år eller eldre og har minst fem års arbeidspraksis.

Modulstrukturert videregående opplæring er et av tiltakene i fullføringsreformen som skal bidra til at flere voksne kan ta fag- eller svennebrev. Det er utviklet egne læreplaner i 13 lærefag, som er delt inn i moduler. Målet er å tilrettelegge for en opplæring som bygger på den enkeltes medbrakte kompetanse, og gjennomføres slik at deltakerne kan komme raskt ut i arbeid eller videre utdanning. Det er ingen fastsatt opplæringstid på modulene, og et mål om at store deler av opplæringen foregår i bedrift. Organiseringen av modulstrukturert videregående opplæring kan derfor være arealbesparende.

I 2024 har Oslo tilbudt modulstrukturert videregående opplæring innen helsefagarbeider, salgsmedarbeider, ernæringskokk og kokk.

Når det gjelder søkbare, yrkesfaglige tilbud, organiseres tilbudene som er store nok på voksenopplæringsssentre. Mindre tilbud, der det kreves spesielle lokaler, eller der fagmiljøet krever det, legges til ordinære videregående skoler. Dette innebærer at det må være avsatt kapasitet for voksne i ordinær videregående opplæring. Tilbud som er for små, eller ikke får plass på de videregående skolene, vurderes å legges til eksterne tilbydere eller opplæringskontorer.

Opplæring i norsk og samfunnskunnskap

Opplæring i norsk og samfunnskunnskap etter integreringsloven skal gi innvandrere kompetanse som gjør dem i stand til å delta i utdanning og forberede deltakerne på det norske arbeidslivet.

Deltakere i norskopplæringen skal oppnå et minimumsnivå i norsk, som er individuelt tilpasset. Deltakere med rett og plikt har rett til opplæring fram til de har nådd dette målet eller til tidsrammen er nådd. Tidsrammen varierer fra 18 måneder til 3 år, avhengig av deltakernes utdanningsbakgrunn. Opplæringen i norsk og samfunnskunnskap kan inngå i introduksjonsprogram for flyktninger i aldersgruppen 18–55 år.

Norskopplæringen må være fleksibel og tilpasses svingninger i deltakerantall gjennom et løpende inntak. Deltakerne har rett til et tilbud innen tre måneder, noe som setter press på systemene. Antall deltakere har økt de siste årene, men det forventes nedgang på grunn av færre flyktninger. Dette påvirkes av verdenssituasjonen, og utfallet fra år til år er uforutsigbart. Det er også uforutsigbart hvor i verden flyktningene kommer fra, og hva slags opplæringstilbud de har behov for.

Justeringer av tilbudet foregår gjennom faste tellinger i løpet av året med justering av omfang og budsjett.

Deltakere med kollektiv beskyttelse

Fra juni 2022 gjelder egne, midlertidige regler for introduksjonsprogram og norskopplæring for personer med kollektiv beskyttelse etter § 34, i hovedsak fordrevne fra Ukraina. Disse deltakerne har rett, men ingen plikt, til å delta i norskopplæring og introduksjonsprogram. Disse deltakerne har kortere tid i introduksjonsprogrammet, og høyere krav om rask overgang til arbeid. For unge under 25 uten videregående utdanning er målet å fullføre videregående opplæring, mens eldre deltakere skal ha som mål å komme i arbeid eller fullføre forberedende eller videregående opplæring.

Opplæringstilbud på oppdrag fra eller i samarbeid med Nav

Oslo voksenopplæring har flere opplæringstilbud enten på oppdrag fra, eller i samarbeid med Nav. Eksempler på dette er Samarbeidsmodell Oslo, Praksisbrev og norsk med formidling. I Samarbeidsmodell Oslo er det etablert flere klasser knyttet til tilrettelagt fag- og

yrkesopplæring innen ulike fagområder. Dette er tilbud der alle deltakerne er rekruttert gjennom Nav, og knyttet til et offentlig-offentlig samarbeid mellom Nav og Utdanningsetaten.

Forberedende opplæring for voksne (FOV)

Forberedende opplæring for voksne er opplæring på nivået under videregående skole og reguleres av opplæringsloven § 18-2. Tilbudet retter seg mot deltakere som trenger opplæring i fag eller grunnleggende ferdigheter.

Et sentralt mål med forberedende opplæring for voksne, er å tilby fleksibel opplæring som tilpasses den enkeltes behov. Modulstrukturen er et viktig virkemiddel for å oppnå denne fleksibiliteten. Fagene er delt inn i fire moduler som leder fram til et vitnemål tilsvarende 10. trinn. Dette gir deltakerne mulighet til å bestemme opplæringstempo ved å velge antall moduler og fag, noe som gjør det enklere å kombinere opplæringen med arbeid eller å gjøre tilpasninger til den enkeltes livssituasjon.

Det er tre voksenopplæringscenter i Oslo som tilbyr forberedende opplæring for voksne.

De siste årene har det vært en betydelig nedgang i antall deltakere som trenger forberedende opplæring for voksne, og det er ventet en ytterligere nedgang i tiden som kommer. Likevel er det faktorer som kan føre til en økning i antall deltakere, blant annet en endring i tiltaksforskriften til Nav, tilstrømning av deltakere i introduksjonsprogram som har behov for forberedende opplæring for voksne, og antall deltakere med behov for opplæring i grunnleggende ferdigheter. Utdanningsetaten gjør årlige vurderinger gjennom aktivitetsplanlegging i voksenopplæringen, for å avgjøre om tilbud bør slås sammen eller justeres. Justeringene i FOV skjer gjennom faste tellinger i løpet av året, noe som medfører endringer i tilbud og budsjett.

Innføringstilbud i videregående opplæring for voksne

Oslo VO Rosenhof tilbyr et ettårig innføringstilbud innen yrkesfag og studiespesialisering. Tilbudet er for deltakere med rett til videregående opplæring, men som har behov for ytterligere opplæring for å få utbytte av den videregående opplæringen. I tilbudene får deltakerne styrket opplæring i norsk og samfunnskunnskap, engelsk, matematikk/naturfag, samt utdanningsvalg.

Utvidet rett til videregående opplæring, rett til meropplæring og rekvalifisering

Voksne har rett til en av tre sluttkompetanser, og retten til videregående opplæring er utvidet til å gjelde fram til oppnådd studie- eller yrkeskompetanse. Denne utvidelsen betyr at deltakere som har gjennomført, men ikke bestått ett eller flere fag, har rett til meropplæring. Denne opplæringen foregår hovedsakelig på Oslo VO Sinsen, men kan også tilbys ved andre videregående skoler.

I tillegg til den utvidede retten, gir ny lov rett til yrkesfaglig rekvalifisering. Dette innebærer at de som har oppnådd en studie- eller yrkeskompetanse får rett til opplæring mot en ny sluttkompetanse innen et yrkesfaglig utdanningsprogram. Deltakere som benytter seg av denne retten vil få samme rettigheter som andre deltakere i videregående opplæring for voksne. Det er ingen øvre aldersgrense for retten til yrkesfaglig rekvalifisering.

Det er imidlertid stor usikkerhet knyttet til hvor mange voksne som faktisk vil benytte seg av den utvidede retten til videregående opplæring og yrkesfaglig rekvalifisering. I Oslo har vi gjennom de siste årene tatt inn flere voksne i videregående opplæring som ikke har hatt rett, men som ville hatt det under den nye lovgivningen. Av den grunn antas det at det ikke er behov for en omfattende økning i tilbudene innen videregående opplæring for voksne.

Individuelt tilrettelagt opplæring i VO

Det finnes to spesialskoler for voksne i Oslo, Oslo VO Nydalen og Oslo VO Skullerud. Nydalen VO har et byomfattende tilbud innen synspedagogikk og logopedi, og Skullerud VO har byomfattende tilbud til døvblinde og hørselshemmede. Skolene gir opplæring til voksne med ulike utfordringer, blant annet til deltakere i forberedende opplæring for voksne med rett til individuelt tilrettelagt opplæring og til deltakere i norskopplæring for voksne innvandrere med behov for spesialundervisning. Oslo voksenopplæring bruker mye areal og ressurser på denne opplæringen.

Dagens situasjon

Voksenopplæringssettene i Oslo tilbyr:

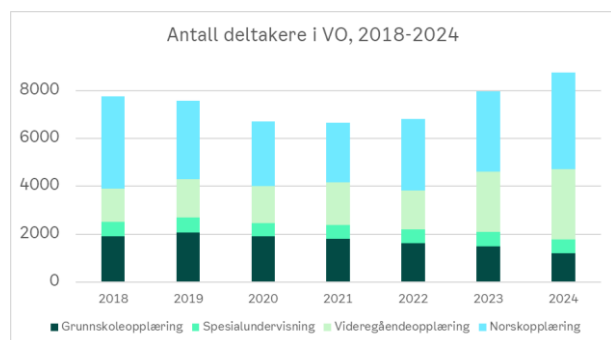
- Oslo VO Servicesenter: Inntak/rettighetsavklaring, kartlegging, rådgivning, realkompetansevurdering, karriereveiledning og opplæring i samfunnskunnskap.
- Oslo VO Nydalen: Individuelt tilrettelagt opplæring.
- Oslo VO Skullerud: Individuelt tilrettelagt opplæring, norskopplæring og forberedende opplæring for voksne. I tillegg har VO Skullerud ansvaret for Utdanningsløftet.
- Oslo VO Rosenhof: Norskopplæring, forberedende opplæring for voksne, innføringstilbud og videregående opplæring for voksne.
- Oslo VO Helsefyr: Norskopplæring, forberedende opplæring for voksne og videregående opplæring for voksne.
- Oslo VO Sinsen: Videregående opplæring for voksne, meropplæring, fellesfag for lærlinger og fengselsundervisning.
- Oslo VO Hovinbyen: Videregående opplæring for voksne innen yrkesfag, modulstrukturert fag- og yrkesopplæring: helse- og oppvekst, barne- og ungdomsarbeider, helseservice og helsesekretær.

Utover dette tilbys det opplæring på oppdrag fra Nav ved Oslo VO Skullerud, Oslo VO Rosenhof og Oslo VO Helsefyr.

Opplæringen i en del yrkesfaglige programområder undervises andre steder for å ha tilgang til spesialisert utstyr eller arealer.

- Etterstad videregående skole: Teknologi- og industrifag, salg, service og reiseliv, elektro og datateknologi.
- Hersleb videregående skole: Tannhelsesekretær.
- Ullern videregående skole: Apotekteknikk.
- Opplæringskontoret for Tele, Data og Elektro: Informasjonsteknologi.

Opplæring ved voksenopplæringssettene foregår i økter på dagtid, ettermiddag og kveldstid. Kapasiteten i voksenopplæringen kan derfor utnyttes mer effektivt enn opplæringstilbud for barn og ungdom. Det tilbys også ulike nettkurs og fleksibel opplæring. Basert på dette er det nødvendig med noe fleksibel kapasitet i norsk- og grunnskoleopplæringen. Søkere til norskopplæringen har lovmessig rett på et

tilbud i løpet av tre måneder, og det kan være stor variasjon i omfanget av søkere raskt kan variere, avhengig av beslutninger i innvandringspolitikken.

I oktober 2024 var det totalt 8745 deltakere i voksenopplæringen. Deltakerne er fordelt på følgende program og studiesteder.

Tilbud	Totalt antall deltakere	Skole	Antall deltakere
Videregående opplæring for voksne	2937	Sinsen	1299
		Helsfyr	76
		Rosenhof	280
		Hovinbyen	641
		Skullerud	445
		Etterstad	148
		Hersleb	7
		Stovner	4
		Ullern	20
		Ulsrud	17
Forberedende opplæring for voksne	1039	Rosenhof	429
		Skullerud	151
		Nydalen	0
		Helsfyr	459
GSKO (16-19 år)	160	OHG	45
		Hersleb	115
Norskkurs	4014	Rosenhof	1578
		Helsfyr	1195
		Skullerud	725
		Nydalen	12
		Kuben 16-19 år	504
Individuelt tilrettelagt opplæring	595	Nydalen	331
		Skullerud	264

Tabell: antall deltakere høst 2024

Usikkerhet i framtidig behov

Å framskrive behov og kapasitet i tilbudene i voksenopplæringen er utfordrende, ettersom antall deltakere påvirkes av migrasjon og innvandringspolitikk. Krig og naturkatastrofer kan føre til masseflyktsituasjoner der det er behov for å øke kapasiteten i tilbudene på svært kort tid. Tilbudene i voksenopplæringen må derfor være rustet til å håndtere slike situasjoner når de oppstår. Flykntingtilstrømningen som kom etter Russlands invasjon av Ukraina i 2022, er et godt eksempel på dette. Deltakere med kollektiv beskyttelse fikk rett til introduksjonsprogram, og voksenopplæringen måtte ta i bruk erstatningslokaler for å dekke den økte pågangen raskt.

Flykntingenes medbrakte kompetanse er styrende for hvilken opplæring deltakerne har behov for, og påvirker aktiviteten i de ulike tilbudene i voksenopplæringen. Flere av flykntingene fra Ukraina har fullført grunnskoleopplæringen i hjemlandet, noe som kan føre til at behovet for plasser i forberedende opplæring for voksne går ned. Ved flykntingetilstrømningen i 2016, var

det derimot flere voksne som kom uten fullført grunnskoleopplæring. Behovet for plasser var derfor høyere.

Per i dag har ikke Utdanningsetaten full oversikt over kapasitetsbehovet fullføringsreformen og opplæringsloven vil medføre. Mangel på tilgjengelig informasjon om behov for arbeidskraft og kompetansebehov på kort og lengre sikt bidrar også til utfordringer knyttet til dimensjonering av videregående opplæring for voksne i Oslo. Usikkerheten og svingningene i behov for videregående opplæring for voksne peker på et behov for generelt stor fleksibilitet, slik at arealene kan brukes til å dekke behov både innen voksenopplæring og andre tilbud, ettersom dette varierer. Konjunktorene og endringene i arbeidslivet i samfunnet vil påvirke hvor mange arbeidsledige som trenger mer utdanning eller rekvalifisering for å være relevant i arbeidsmarkedet. Videre er det en utfordring å se opplæringstilbudet til unge og voksne i videregående opplæring i sammenheng i dimensjoneringsarbeidet.

Framtidig behov

Endrede rettigheter og behov i VO gir behov for økt kapasitet og fleksibilitet i opplæringsarealene.

Det vil være behov for å utvide arealene til inntak og veiledning av voksne knyttet til tilbud om realkompetansevurdering, livslang læring og rekvalifisering, og helst samlokalisere dette med andre tjenester i et veilednings- og fullføringsssenter.

Det er behov for økt kapasitet for å oppfylle den utvidede retten til videregående opplæring, meropplæring, rekvalifisering og tilbud for voksne som ikke lenger har rett til videregående opplæring og som ønsker å fullføre og bestå videregående opplæring. Det må sikres kapasitet til yrkesfaglig voksenopplæring i ordinære videregående skoleanlegg.

Det vil være økt behov for areal i forberedende opplæring for voksne og videregående opplæring for voksne for å møte styrket rett til individuelt tilrettelagt opplæring.

Innen norskopplæringen bør et tiltak være å se på hvordan vi kan legge til rette for en mer langsiktig løsning for tilgang til arealer. I dag har Oslo voksenopplæring for få arealer og flere midlertidige lokaler som gjør driften ressurskrevende og lite effektiv.

Deler av arealene må i framtiden tilpasses slik at Oslo voksenopplæring kan tilby mer fleksibel opplæring gjennom bruk av digitale verktøy. Dette kan medføre at behovet for areal blir noe endret.

Fagskolen

Utdanningstilbudet

Fagskolen tilbyr korte, yrkesrettede tilbud innen høyere utdanning. Tilbudene undervises på fulltid, på deltid og gjennom nettbasert undervisning. Studieomfanget varierer fra korte moduler til to studieår på fulltid og fire år på deltid. Søkere må som hovedregel ha fullført videregående skole med fagbrev/svennebrev eller ha tilsvarende realkompetanse.

Fagskolen Oslo er lokalisert på Kuben Yrkesarena, men fra høsten 2025 flytter de tekniske fagene til Construction City (CC) som ligger i gangavstand fra Kuben. Fagskolen har studenter fra hele Norge, men hovedtyngden av studentene er fra Oslo og tidligere Viken. I skoleåret 2024/25 tilbys det utdanning innen syv tekniske fag, fem helse- og oppvekstfag og tre

ledelsesfag. Det utvikles nye studier og moduler innen helse og bygg basert på økt kompetansebehov i arbeidslivet. Skolen samarbeider også med andre utdanningsinstitusjoner, privat næringsliv og offentlige aktører for å sikre ivaretagelse av arbeidslivets behov for kompetanse og videreutvikling av skolens tilbud. Nye tilbud utvikles i tett samarbeid med næringslivet, og deler av aktiviteten er forankret gjennom trepartssamarbeidet. Fagskolen skreddersyr også utdanning og har blant annet sammen med Sykehjemsetaten utarbeidet et program for å øke kompetanse i psykiatri for helsefagarbeidere. Fagskolen er i prosess med å få fagområdeakkreditering som vil gi fagskolen fullmakt til raskt å opprette utdanninger ut fra arbeidslivets behov.

- **Aktivitetsskolen (AKS) i Oslo**

Fagskolen har i samarbeid med Utdanningsetaten ansvaret for å øke kompetanseheving for ansatte i Aktivitetsskolen (AKS). Fagskolen tilbyr studiet «Barn og unge med behov for særskilt tilrettelegging».

- **ASVL**

ASVL er en arbeidsgiver- og interesseforening for vekst- og attføringsbedrifter i Norge. Fagskolen tilbyr utdanning i veiledning for instruktører og faglige ledere i samarbeid med ASVL.

- **Industrifagskolen**

Fagskolen samarbeider med blant annet Construction City om gjennomføring av ulike moduler gjennom Industrifagskolen.

Kapasitet og videre utvikling

Høsten 2024 hadde Fagskolen Oslo 975 aktive studenter, hvorav 265 var heltidsstudenter og 710 var deltidsstudenter. Omregnet til heltidsekvivalenter gir dette et studenttall på 608 (inkludert alle typer fagskoletilbud). Skolen har god søkning og full kapasitetsutnyttelse i de fleste tekniske fag. I flere av tilbudene er etterspørsel høyere enn tilbudet. Det er ventelister blant annet på Elkraft og Sceneteknikk. Innen helse- og oppvekstfag er det fremdeles rom for økning i studenttallet. Det er et stort behov for arbeidstakere med høyere yrkesfaglig utdanning. Dette er synliggjort gjennom NHOs kompetansebarometer, rapporter fra Kompetansebehovsutvalget og statistikk fra SSB.

Construction City vil bli et kompetansesenter innen utvikling av byggenæringen. Sett i sammenheng med kunnskapsbyen Oslo og innovasjonsdistrikt Hovinbyen, flytter Fagskolen Oslo de tekniske byggfagene til Construction City fra skolestart 2025. Tilbudene vil da være samlokalisert med flere sentrale aktører i byggenæringen, og dette vil gi synergier og øke kompetansen hos studentene gjennom et tett samarbeid med nærings- og arbeidsliv, lærlingesenter, videregående skole og teknologisenteret.

Sykehuskolen i Oslo

Sykehuskolen i Oslo har elever fra hele landet og tilbudet omfatter både grunnskole og videregående skole. Totalt er det rundt 900 elever som er i kontakt med skolen i løpet av et år. Nordre Aker skole har primært elever fra Oslo kommune og har ca. 200 elever skrevet inn i løpet av et år. Felles for alle elever er at de er pasienter som har særskilte behov for en individuell tilrettelagt opplæring med utgangspunkt i egen helse, uavhengig om helseutfordringene er psykisk, somatisk eller en kombinasjon. Det forventes at skolen i årene framover vil få et økt elevgrunnlag:

- Oslo universitetssykehus vil få overført ansvaret for pasienter i bydelene Alna, Grorud og Stovner. Tidspunktet for denne overføringen er ikke avklart, men det forventes å skje i perioden 2026–2031. Helse Sør-Øst vedtar denne endringen.
- Det er vedtatt endringer i behandlingen på nye Radiumhospitalet med et nytt protonsentert. Dette vil innebære et behov for å doble antall lærere knyttet til dette sykehuset. Årlig undervises ca. 25 elever ved Radiumhospitalet. Protonsentert forventes å bidra til at antallet elever øker med 25–30 per år.
- Ny opplæringslov åpner for at pårørende kan få opplæring i institusjonsskolen. Det er usikkert hva dette har å si for behovet for antallet elevplasser.